ޔައުމިއްޔާ ނަންބަރު: 24/1/2021

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޔައުމިއްޔާ

2021 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ 24 ވަނަ ޖަލްސާ

١٧ شَعْبَان ١٤٤٢

30 މާރިޗު 2021

(އަންގާރަ ދުވަސް)

ޖަލްސާ ފެށުނު ގަޑި: 09:04

ޖަލްސާ ނިމުނު ގަޑި: 13:44

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ރައީސް، ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދު)

2021 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ ސައުވީސްވަނަ ޖަލްސާ

30 މާރިޗު 2021 (އަންގާރަ ދުވަސް)

---

1. ހަމްދު ސަލަވާތް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرّحمن الرّحيم، الحمد لله والصّلاة والسّلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه. މަޖިލިސް ފެށުނީ.

2. ޖަލްސާގެ ހާޒިރީ އިއުލާން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދަކީ 30 މާރިޗު 2021 ވީ އަންގާރަ ދުވަސް. 1442 ވަނަ އަހަރުގެ ޝަޢުބާން މަހުން 17 ވަނަ ދުވަސް. މިއީ ބޮވަ ނަކަތުން 5 ވަނަ ދުވަސް. އަޅުގަނޑުމެން އިނީނދު މިހިރީ 2021 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ ސައުވީސްވަނަ ޖަލްސާގައި. މި ވަގުތު ޖަލްސާއަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 28 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ސަފަރުގައި 8 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، އަދި ކަރަންޓީނުގައި ވެސް 8 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން.

3. ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ އިއުލާންކުރުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދުގެ އެޖެންޑާއަކީ އޖ/24/1/2021.

4. ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން. އަޅުގަނޑަށް އެބައޮތް ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ކުއްލި މައްސަލައެއް ލިބިފަ. 15 މާރިޗު 2021، ފުރަތަމަ ދައުރުގެ 17 ވަނަ ޖަލްސާގައި މާފަނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަޢީދު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 170 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ކުއްލި މައްސަލަ؛ ހެލްތު ޕްރޮޓެކްޝަން އެޖެންސީގެ ގައިޑްލައިންތަކުގެ ސަބަބުން، ކެފޭ ރެސްޓޯރަންޓު އަދި ވިޔަފާރިތަކަށް ލިބެމުންދާ ގެއްލުންތަކާ ގުޅޭ. މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި މި ވަނީ، އެއްބާވަތެއްގެ ކަންތައްތައް އެއް ދައުރެއްގެ ތެރޭގައި ނުހިންގުމަށް. އެހެންނަމަވެސް، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ކުއްލި މައްސަލަ ސީދާ މާފަނު ދާއިރާގެ މައްސަލައާ ގުޅޭ ކަމަށް އެއް ނަޒަރަކުން ދެކޭއިރުގައި ނުދެކެވި ކުރިއަށްދެވިދާނެތީ، އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ކުއްލި މައްސަލަ، އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ކުއްލި މައްސަލަ ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވުމަށް.

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޖާބިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرّحمن الرّحيم، أعوذ بالله من الشّيطان الرجيم، والصّلاة والسّلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه. أمّا بعد. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް، ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދު ރަމަޟާން މަހުގެ ތަހުނިޔާ ކިޔުމާއި އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް އަންގާޒީ މިންގަނޑުން ބާރުވެފާ، މި މަޖިލީހުގެ؛ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް މި ކުރައްވާފައިވާ މަސައްކަތްތަކުގައި ހިއްސާވެދިން ގެންދިޔައީ ނަސޭހަތްތެރިވުމާއި ވަސީލަތްތަކުން ފައިދާކުރުވުމަށް، ހަމަހަމަ ރައްޔިތުންނަށް އިންސާފުގެ ކަންކަން ނުކުތާ، މި މަޖިލީހަކީ ރައްޔިތުން ހޮވާފައި ބޭފުޅުން ތަމްސީލުކުރާ ތަނެއް. ކުރެވޭ މަސައްކަތް ބަޔަކަށް މި ކުރިން. سبحان الله. ދުނިޔެއަށް ކުރިމަތިވެފައިވާ ކޮވިޑް-19 ނުވަތަ ކޮރޯނާ ވައިރަސްގެ ސަބަބުން ކުރިމަތިވެފައިވާ ބިޔަ ކާރިސާތަކުގެ ހާލަތުގައި ސަރުކާރުން އަޅުއްވާ ފިޔަވަޅުތަކާ އެއް ތަނަކަށް ދޭ ޢާއިލާތަކުންނާއި ވެސް ފިޔަވަޅުތައް އަޅަމުން އެ ދުވަސްވަރު ސަބަބުން، ޝުކުރިއްޔާގެ ބައެއް ބޭފުޅުން ވަގުތު ކުރިއަށް، ގެއްލި ވަސީލަތްތަކުގައިވެސް ދަތިކަމާއި އޭގެ ސަބަބުން، އަދި ބިރުވެރިކަމުގައި ހިފުން ސިއްޙަތާއި ގުޅުންހުރި ކަންކަމުގައި ހުރިހާ ހާލަތެއްގައި ދުނިޔޭގެ ބަންދު ކުރުމުން ނުދެއްކި އެ ވަޒީފާތަކުން ބޭރުކޮށް ދަތިތަކާއި، އިޤްތިޞާދީ ކުރިމަތިލުމާއި، ބިރުވެރިވާ ހާލަތްތަކަށް އެކަމާ ގުޅިގެން ކަންކަމުގައި ކަންތައްތައް، ކަންބޮޑުވުން ފިޔަވަޅުތަކަށް ވަކި ރައްޔިތުން ތަރައްޤީވުމާއި، އަދި މި ދިޔަ ހާލަތުގައި ރައްޔިތުން ދިރިއުޅުން ހަނިވުމުން، ފުރުޞަތު ގެއްލި ކަމެއް، ބާރުގަދަވެގެން ބަދަލުތަކާއި ދިރިއުޅުން، ގޮތްތައް ރައްޔިތުންނަށް ކުރިމަތިވެފައިވާ

ބަޔާންކުރެވުނު ދަތިތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ރައްޔިތުންނަށް ލިބިފައިވާ ގެއްލުންތަކަށް ކުޑަކޮށްދީ، އަދި ކުރިއަށް އޮތް ބަރަކާތްތެރި ރަމަޟާން މައްސަރަށްޖަހައި ރައްޔިތުންގެ ހިތްތަކަށް އުފާވެރިކަން ގެނެސްދެއްވުމުގެ ގޮތުން ކޮވިޑު-19އާ ގުޅިގެން މިހާރު އަމަލުކުރަމުންގެންދާ ގައިޑްލައިނަށް ބަލާއިރު ހުރިމަކާއި ދަތުވުން މުހިންމުކަމުގެ މައްޗަށް ތަރާވީހަށް ބާރުއަޅުވައިގެން މި ހިނދުން ހިނދަށް ސަރުކާރުގެ ކަމާ ބެހޭ ފަރާތްތަކުން ދެއްވަމުންދާ މި އިރުޝާދުތަކަށް މަޖިލީހުން ފާސްކޮށް ދައުލަތުގެ ސަލާމަތުކަމަށް ގެނެސްދިނުމަށް. ހުށަހަޅާ ބޭފުޅުން؛ މި ކުއްލި މައްސަލަ މި ހުށަހަޅަނީ، ޤަރާރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، ކޮވިޑު-19އާ ގުޅިގެން ސަރުކާރުން އެޅުއްވި ފިޔަވަޅުގެ ސަބަބުން، ދިވެހި އިޤްތިޞާދަށް ދިޔަ ރައްޔިތުން ނިކަމެތި ހާލުގައި އުޅެންޖެހިފައިވާތީ، މި މައްސަލައިގައި ފުރާ ދައުރުގައި އާދަޔާ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރުން ބަހުސްކުރައްވާ ދިޔަ ރައްޔިތުންނަށް ކުރިމަތިވެފައި އޮތް އިޤްތިޞާދީ ކާމިޔާބުކުރުމަށްޓަކައި މިއަދު ވޯޓުދެއްވުމަށް ނަފާތަކާ ކަމަށް ވުރެ ބަސްމަލުން، ހިތްވަރުން، އަދި ބަރުޕުން މި މަޖިލީހަށް މި އެކު ރައްޔިތުންނާ ސުވާލުކުރަން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު؛ އަޅުގަނޑެން ފާހަގަވާ ގޮތުގައި އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރުގެ މައްސަލަ މިހާރު މި ވަނީ ހުށަހެޅިފަ. އަޅުގަނޑު އަމީނުޢާއްމުގެ އަރިހުން މި އެދެނީ ވޯޓުގެ ރަނގަޅި ޖައްސަވައިދެއްވުމަށް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ހައިތަމް އުބައިދު 1050 މިނެޓުގެ ފުރުޞަތެއް މަޖިލީހަށް ފުރުޞަތުއަރުވާލަން. މި ބުރިޝަން އަމާޒުވެފައި ނުނުކުތޭ ޖެހޭ އެޖެންސީ އިސްތިޤްބާލުކުރަން ގޮވައިލާމަން. އަޅުގަނޑު ވަނީ ބުރިޝަން ކޮމިޓީން މި މަޖިލީހަށް ފުރުޞަތު. މި ބުރިޝަން ފުރުޞަތު. ވިރާފޮށް އަފަރަކަން އަޅުގަނޑު ހިތުން ބުރިޝަން ކޮމިޓީން މަސައްކަތްކުރައްވައި ރިޕޯޓު މަޖިލީހުގެ ތަޅުމަށް ގެނެސްދެއްވާނެ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 170 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ކުއްލި މައްސަލަ، މަޖިލީހުގައި ބަހުސްކުރުމަށް ދޭ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތުދެއްވައިދިނުމަށް ވޯޓަކަށް ވޯޓަށްއެހުން އެދެން.

[ވޯޓަށްއެހުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	33
ފެންނަ ގޮތަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	02
ނުފެންނަ ގޮތަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	23
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ގޮތަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	25
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	13
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސްނުވޭ

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 170 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ހުޅުމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝާހިދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ކުއްލި މައްސަލަ، މަޖިލީހުގައި ބަހުސްކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ އަދަދަކީ؛ 87. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވީ 33 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފެންނަ ގޮތަށް ވޯޓުދެއްވީ 2 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ނުފެންނަ ގޮތަށް ވޯޓުދެއްވީ 23 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތީ 25 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 13 ވޯޓު. ވީމާ، މި މައްސަލަ ބަލައިގަތުމަކަށް ފާހެއްނުވި.

5. މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ މޭޒުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އެޖެންޑާ އައިޓަމް 5- މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ މޭޒުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން.

5.1- ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 93 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން "ޓްރީޓީ އޮފް އެމިޓީ އެންޑް ކޯޕަރޭޝަން އިން ސައުތު އީސްޓް އޭޝިއާ" ދިވެހިރާއްޖެއިން ތަސްދީޤުކުރެއްވުމާ ގުޅޭ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރުހުން ހޯއްދެވުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލަ ދިރާސާކޮށް ގޮތެއް ނިންމުމަށް އެ މައްސަލައާ ގުޅޭ ކޮމިޓީ

ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވުން. އަޅުގަނޑު އަމީންޢާންމު އަރިހުން މި އެދެނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ ސިޓީ މަޖިލީހަށް އިއްވަވައިދެއްވުމަށް.

ރިޔާސީ މޭޒުން އިއްވުން:

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް، ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދަށް، ވެދުން ސަލާމަށްފަހު ދަންނަވަމެވެ. ސައުތް އީސްޓް އޭޝިއާގެ ޤައުމުތަކުގެ ދެމެދުގައި އޮންނަ ގުޅުން އިތުރަށް ހަރުދަނާކޮށް އެ ސަރަހައްދުގައި ސުލްހަމަސަލަސްކަން ގާއިމުކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގައި އެކުލަވާލާފައިވާ "ޓްރީޓީ އޮފް އެމިޓީ އެންޑް ކޯޕަރޭޝަން އިން ސައުތް އީސްޓް އޭޝިއާ" ދިވެހިރާއްޖެއިން ތަސްދީޤުކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން 2 ފެބުރުއަރީ 2021 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވުނު ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާގައި މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހު، "ޓްރީޓީ އޮފް އެމިޓީ އެންޑް ކޯޕަރޭޝަން އިން ސައުތް އީސްޓް އޭޝިއާ" ދިވެހިރާއްޖެއިން ތަސްދީޤުކުރަން ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ކަމަށް ވަނީ ނިންމަވާފައެވެ. ދިވެހި ދައުލަތުގެ ނަމުގައި ވެރިކަން ހިންގާ ފަރާތުން ބައިވެރިވާ މުޢާހަދާތަކާއި ބައިނަލްއަޤުވާމީ އެއްބަސްވުންތައް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅައި، އެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރެއްވުމަށްފަހު، އެ މަޖިލީހުން ނިންމަވާ ގޮތެއްގެ މަތީން ކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 93 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، "ޓްރީޓީ އޮފް އެމިޓީ އެންޑް ކޯޕަރޭޝަން އިން ސައުތް އީސްޓް އޭޝިއާ" ދިވެހިރާއްޖެއިން ތަސްދީޤުކުރުމާ ގުޅޭ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރުހުން ހޯދުމަށްޓަކައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވައި އެ މައްސަލައާ ގުޅޭ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ނިންމަވާ ގޮތެއް މި އޮފީހަށް އަންގަވައިދެއްވުން އެދެމެވެ. "ޓްރީޓީ އޮފް އެމިޓީ އެންޑް ކޯޕަރޭޝަން އިން ސައުތް އީސްޓް އޭޝިއާ" ދިވެހިރާއްޖެއިން ތަސްދީޤުކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ފޮރިން އެފެއާޒުން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ މަޢުލޫމާތު ކަރުދާހުގެ ކޮޕީ މި ސިޓީއާއެކު އެރުވީމެވެ. އިޙްތިރާމް ގަބޫލުކުރެއްވުން އެދެމެވެ. 9 ޝަޢުބާން 1442. 22 މާރިޗު 2021. ޚާދިމުކުމް، އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

ޝުކުރިއްޔާ އަމީންޢާންމު. މި މައްސަލަ ދިރާސާކުރުމަށް ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވަން ނިންމައިފީމު.

6. މަޝްވަރާ

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

ޖޫރިމަނާކުރުވާ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން، ޖޫރިމަނާގެ އަދަދު 10 ހާސް ރުފިޔާއަށްވުރެ އިތުރުވެފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ޖޫރިމަނާގެ ބަދަލުގައި އެ މީހަކު؛ މާފުކުރައްވާ! އެ މީހަކު މުޖުތަމަޢަށް ފައިދާކުރަނިވި ކަމެއް ނުވަތަ މަސައްކަތެއް ނުވަތަ ޚިދުމަތެއް ކުރުމަށް ނެރުމުގެ އަމުރަކަށް އެދި ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅުމުގެ ބާރު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހަށް ލިބިގެންވާ ކަމަށް. އެ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ވަނީ، އެ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ މުޖުތަމަޢަށް ފައިދާކުރަނިވި ކަމެއް ނުވަތަ މަސައްކަތެއް ނުވަތަ ޚިދުމަތެއް ކުރުމަށް ކޯޓުން ނެރޭ އަމުރު ތަންފީޛުކުރުމާ ގުޅޭ ގަވާއިދު، އެ ގާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާތާ 6 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި މިނިސްޓްރީން އެކުލަވާލައި ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރަންވާނެ ކަމަށް. އިސްވެދެންނެވި ގާނޫނު ގެޒެޓްކޮށް އަމަލުކުރަން ފަށާފައިވަނީ، 31 ޑިސެމްބަރު 2020 ވަނަ ދުވަހު. މުޖުތަމަޢަށް ފައިދާކުރަނިވި ކަމެއް ނުވަތަ މަސައްކަތެއް ނުވަތަ ޚިދުމަތެއް ކުރުމަށް ކޯޓުން ނެރޭ އަމުރު ތަންފީޛުކުރުމާ ގުޅޭ ގަވާއިދުގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ހިމަނަން އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ. 1- ކޮމިއުނިޓީ ސަރވިސްގައި ބައިވެރިވެވޭނެ ހާލަތްތަކާއި، އެކަމުގައި އަމަލުކުރާނެ އުސޫލުތަކާއި؛ 2- ކޮމިއުނިޓީ ސަރވިސްގެ ގޮތުގައި ކުރެވިދާނެ މަސައްކަތްތަކާއި، އެ މަސައްކަތްތަކަށް ކުރެވިދާނެ ތަންތަން ކަނޑައެޅުމާއި؛ 3- އެ މަސައްކަތުން ލިބޭ އުޖޫރައިން ޖޫރިމަނާ އަދާކުރުމުގެ ގޮތުން ފައިސާ އުނިކުރެވޭނެ އުސޫލުތައް ބަޔާންކުރުމާއި؛ 4- ކޮމިއުނިޓީ ސަރވިސްގެ މަސައްކަތަށް ނުކުމުން [illegible] އެ ފަރާތްތަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާންކުރުމާއި؛ 5- ދައުލަތަށް ނުދައްކާ ޖޫރިމަނާ ބަދަލުގައި ދޭން ދައްކާނެ އުސޫލު ބަޔާންކުރުމާއި؛ 6- ޖޫރިމަނާ އެކުގައި މާފުކުރެވޭ ހާލަތްތައް ބަޔާންކުރުން. މިސާލު، އުމުރުން 18 އަހަރު ފުރިފައިނުވާ ކުދިން [illegible] ދަރިވަރުންނާއި [illegible] ފަރާތްތަކާއި، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖޫރިމަނާކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 ([illegible] [illegible] ގާނޫނު)ގެ 4 ވަނަ އިސްލާޙުގެނައުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 179 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން [illegible] [illegible]. ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު [illegible] މި [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]. (ވޯޓުނެގުމަށް ގޮވާލުން) މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 179 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ހުށަހެޅި [illegible] [illegible] އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު [illegible] [illegible] 18 އަހަރު [illegible] [illegible]

އެއްގަމު ދަތުރުކުރުމުގެ ގާނޫނާ ޚިލާފުވެފައިވާ ވަސީލަތްތަކާއި، އެކި ސަބަބުތަކާ ގުޅިގެން ލައިސަންސް ނުނަގާ އެއްގަމު އުޅަނދުފަހަރު ދުއްވުމުގެ ސަބަބުން ޖޫރިމަނާކޮށްފައިވާ ވަސީލަތްތަކަށް ލުއި ހޯދައިދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ މައްސަލަ؛ މަޖިލީހުގެ [illegible] [illegible] ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ހެންވޭރު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު

މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	36
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	34
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދޭން ބޭނުންވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	34
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	18
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހެންވޭރު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި މައްސަލައާ ބެހޭ ގޮތުން ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދަކީ؛ 87. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވީ 36 ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވީ 34 ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތީ 34 ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 18 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، މި މައްސަލަ ފާސްވެއްޖެ. އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ، ހުށަހެޅުއްވި ހެންވޭރު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރަށް. ހުށަހެޅުއްވި ހެންވޭރު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ހެންވޭރު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ލަޠީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު މި މައްސަލަ މިއަދު މި ހުށަހެޅީ، ވަރަށް ގިނަ ޖުވާނުންނަށް ކުރިމަތިވެފައި އޮތް ވަރަށް ބޮޑު މައްސަލަތަކެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުގެ ކައިރިއަށް ވެސް އަދި އަޅުގަނޑު ނިސްބަތްވާ ޕާޓީއަށް ވެސް ވަރަށް ގިނަ ޝަކުވާ ލިބެމުން އަންނާތީ، މިކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ބަހުސެއް ހުށަހަޅައިދިނުމަށް މި މަޖިލީހުން ކުރަން ހުރި ކަންކަން ކުރުމުގެ ގޮތުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، ޖުވާނުންނަކީ އެ މީހުން އުޅުވިފައި ތިބި ތަނު ނަތީޖާވަރަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖިންސާއެއް. އެ މީހުން ގޮސް ޖިހާދީ ބޮޑުކޮށް؛ އެ ބޮޑު ނަތީޖާވަރިއާއިގައި އެ މީހުންނަށް ދޫކޮށްލާ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ހުރިހާ ދިމާވޭ. އެ މީހުންގެ ހަމަތަކާއިގެން ކުރިއަށްދާނުވާން ގޮތްތަކެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހިނގައިދަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބައެއް ފަހަރު މިގޮތަކީ ދައްކަނީހެން ޖެހިމަސާ ދައްކަންޖެހި ނުދެއްކި މިބުރުގެ ސަބަބުން، ދުވި ހަމަތް އެކުގައި އެ ކުދިން، އެ ޖުވާނުން ވޯޓުކުރަމުންދާނީ އެ މީހުން ދައްކަންޖެހޭ ޖެހިމަސާ ދައްކަން ހަމަ ފައިސާ ކަލޭގެ. ފައިސާ ހޯދަން ވިޔާއިރަށް އެ ޖެހިމަސާދައްކަމުން އެ ފައިސާ ހަމަޖެހުނީމާ އެ މީހުންގެ ދިރިއުޅުން އާރާސްތުކުރާކަށް ކުރިމަތިވެއްޖެ. މަސައްކަތްކުރާ ކާމިޔާބުގެން ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުމެން ދިރިއުޅުމުގެ އުޅުން އެ މީހުންނަށް ލިބޭ ދުރުސަބަބު ބަޔަކު ގައިގެ ގަދަކަމުން ކަމެއް ގެނެސްދޭނެ. މިކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން އަށް ބަޔަކު އެ ކުދިންނާ ދިމާވާ ގޮތް ވެސް ބަލާ މި ދުވަސްވަރު ކުއްޖެއް ވެސް ޖެހިމަސާގައި ބަޔަކަށް ވެސް ނުދެކޭ. ޤާނޫނީ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅާފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން ޖިނާއީ ދާއިރާގެ މުޤައްރިރު ކޮމިޓީ ކަނޑައަޅައިފި. އެ ކުދިން ދެކޮޅަށް ހިތަކަށް ނުވާ ފަދައިން ބޭނުންކުރާ ކަމެއް؛ ޤާނޫނުގައި މި ކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން، ޖެހިމަސާ ދައްކާ މީހުން ބެލުމުގެ ކޮމިޓީން އަލުން ބަލާ އެ ދާއިރާގެ ހުރިހާ ކަމެއް ވެސް އެ ކުދިން ހުރި މަސައްކަތްކޮށްދީފައިވާ ތަނަށް ފޮނުވިޔަސް ނުދެވޭ އަދި ހުރިހާ ކަމެއް ބަލައިލާ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާ ކަމަކީ، ޖުވާނުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ވަޒީފާތަކާއި އެ ކުދިންގެ ދިރިއުޅުން ބަދަލުކޮށް، ޤާނޫނީ ނިޒާމުގެ ގޮތުން ބަލާ ކަމެއް އަޅުގަނޑުމެން މި ހިނގާ ގޮތަކީ ނޫން. ވާ ފަސޭހަކޮށް، އާ ޖީލުކޮށް. އެހެން މީހުން ޖަލަށްލާ ޖެހިމަސާ ހަމަ ޤާނޫނީ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ޚިޔާލު ދެކެނީ ގޮތަކަށް ނޫން އަޅުގަނޑުމެން މި ފެނުނީ ކުރީގެ ދައުރުގައި ހުށަހެޅިފައި ވާ ޤާނޫނުތަކާ ދެކޮޅަށް ހިންގަމުންދާ ގޮތް ވެސް އިނގޭތޯ ކަމަކަށް ނުވާ ނަމަ އަޅުގަނޑުމެން ބަލާނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ބައެއް ފަހަރު ހަމަ ގެއްލިގެން ދަނީ. އެއީ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ދިރިއުޅޭ ގައުމުގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނުން ގެނައުމަށް ހުށަހެޅި ގޮތުން ފާސްކުރައްވާފައި އޮތް ކަމެއް މިއަދު އަހަރުގެ އެތަކެއް މަސް؛ ކޮމިޓީތަކުން ސަރުކާރުން، އިޖުތިމާޢީ ހިދުމަތްތައް ކުރަން، މަސައްކަތްތައް ކުރަން؛ އެ މަސައްކަތްތައް ފިޔަވައި ޖުވާނުންގެ ދިރިއުޅުން ގެނައުމަށް، އެ ކުދިންނަށް ފަހިކޮށްދިނުމަށް ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ މަސައްކަތްތައް ކުރަމުންދާނެ.

ވަނީ މަގުފަހިކޮށްދީފަ. އެހެންނަމަވެސް، ހިތާމައަކީ މިއަދާހަމައަށް އައިއިރު ވެސް އަދި އެ ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދު ހެދިފައިނުވާކަން. އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަނީ ވަރަށް އަވަހަށް އެ ގަވާއިދު އެކުލަވައިލައި އަދި އެ ފުރުޞަތު ލިބިގެންދާނެ ކަމަށް. މިދަންނަވާ ޒުވާނުންނަށް ކޮމިއުނިޓީ ސަރވިސްއަށް ނުކުމެ މަސައްކަތްކޮށްދޭން ތިބި ޒަރީޢާއިން ޖޫރިމަނާ ދައްކާ އުސޫލު ކަނޑައަޅައިދީ، އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރާ އިޙުތިމާލު ކިޔައިދެން؛ ކުރިއަށްވެސް ވާނީ މިދަންނަވާ މަޖުބޫރުން ވެސް އިޖުތިމާޢީ ޒިންމާދާރުކަމާއިގެން އެ ބާރުވެރިކަން ދައުލަތުގެ ޢަމަލުކުރަނީ ވެސް ދައުލަތަކަށް؟ އެއީ މާބޮޑު އެއްކޮށް ގޮތަށް އަޅުއްވާ އެއިރު މިކަހަލަ ތަފާތުތަކަށް، އާދަކުރި މަދު ޤައުމުގެ އެއީ ކުރިއަމުން ކަމަކަން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. މި ދަންނަވާ ވަރަކާއި، އެއަށް މިދިޔަ އަހަރުގެ ދޭދޭ ބަޔަކަށް ވަރަކަ. އެއީ ވެސް އަދި މަޖިލީހުގެ ގޮތުގައި ދަރުމަވެރިކަން ބިނާކޮށް ބަހައްޓަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިކަން ފާހަގަކުރަން، މިޤައުމުގައި ޒުވާނުންނަކީ ވަރަށް ބޮޑުބައެއް. އަދި ހަމަ އެހެންމެ ދިވެހި ޒުވާނުންގެ މަސައްކަތުގައި ޖަމާޢަތުގެ ފިކުރު ތަރައްޤީ ހިމެނޭ ޒުވާނުން ބާރުވެރިކުރުމަށް ދިވެހިސަރުކާރުން ކުރާ މަސައްކަތްތަކާއި ގުޅިގެން ފަށައިގަތް ޕްރޮގްރާމްތައް ވެސް ފާހަގަކުރަން. އެއާއެކު، ޒުވާނުންނަށް ޖާގަ ލިބޭ ފުރުޞަތެއް އެއީ ވެސް ޙަޤީޤަތުގައި ފުރުޞަތުތަކެއް ދިނުމަށް ސަރުކާރުން ކުރާ މަސައްކަތް ޒުވާނުންނަށް ޚާއްޞަ މަސައްކަތަށް ވެސް ހާއްސަ ޖާގަ ދޭން ނުވެ އެހެން ދިމާވާ މައްސަލަތަކުގައި ދޭން ބޭނުންވެ ލާޒިމް. އިޤްތިޞާދީ ފުރުޞަތު!

އަޅުގަނޑުމެން އިސްކަމު ދޭންޖެހޭ ކަންކަން ގިނައިން ހަމައެކަނި މިފަދަ ފުރުޞަތުތައް ކަމަކަށް ނުވާއިރު، މިއަދު ސިޔާސީ ޤައުމެއްގެ ސަމާލުކަމަށް ގެނައުމަށް ބޭނުންވަނީ އިޤްތިޞާދީ ހާލަތަށް ވިސްނުމަށް. 7 ވަނަ މަހު ކިހިނެއް ތަސްދީޤުކުރި އަހަރުގައި ފަރުދުންނަށް ދޭ ފުރުޞަތު މެދުވެރިވެ ޚިޔާލު ބަދަލުކުރުމަށް، ހަމަ އެ ފުރުޞަތު ގެނައީ މިކަމަށް ސިޔާސަތު ކުރިއަށް ގެންދާ ބޭފުޅުން. ކޮންމެ ބަޔަކު ތަފާތު ޝަރުތުތައް ހަމަ އެ ސަރުކާރު އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުމެއް ނެތް ސިޔާސީ ދުވަސް ވުމުން ފާހަގަކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން ގެނެސްދެވުނު ބަދަލުތަކާ ދެކޮޅަށް ވެސް އިސްލާހު ކުރަމުން ދިޔައިރު، ހުރިހާ ގޮތަކުން ސަރުކާރުން ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮތަކަށް ހިދުމަތް ކުރިއަށް ގެންދިޔަ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ދިމާވެފައިވާ ހާލަތު ގަބޫލުކުރަން. އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު.

ހަމަ ޖެހިގެން އަލަށް ހިނގާ ދަރިވަރުންގެ ވަރަށް ބޮޑު ބައެއް ތަފާތު ކުރިމަތިލާން ވެސް ލިބޭ ފުރުޞަތު ދޭތެރޭ، އިސްލާހުކުރުމަށް ސަރުކާރު މި ޤައުމަށް ފައިދާ ކުރާނެ ފިޔަވަޅު އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރުން ޤަބޫލުކުރޭ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު ރަނގަޅު ކުރުމަށް.

ރިޕޯސަމުން ވަކިކަށްވެދުން

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުސަތު ހުޅުވައިލަދެނީ މި މައްސަލައިގައި ބަހުސްގައި ބައިވެރިވުމުގެ ފުރުސަތު. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ، ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އީވާ ޢަބްދުﷲ އަށް. ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އީވާ ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދައްކަވަމުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައަކީ، ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަސަން ލަތީފު، އެސް.ޕީ.ޖީގެ ޕާލަމެންޓްރީ ގްރޫޕުން ހުށަހަޅުއްވާފައި މި ވާ މައްސަލައިގައި، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑަށް ފެންނަ ގޮތުގައި ވަރަށް އެސް.ޕީ.ޖީ ބަޔަށް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެތައް ބައިވަރު ކުދިންތަކުގެ ޖިންސީ ކަންކަން ދިމާވެފައިވާ މައްސަލަތައް ކުރިމަތިވެފައިވާ، އެސް.ޕީ.ޖީގެ ޕާލަމެންޓްރީ ގްރޫޕުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ވަރަށް އެސް.ޕީ.ޖީ މައްސަލަތައް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ހަނދާންވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ކުޑައިރު އަދި އާގެ ކުރިން ވެސް ބައްޕަބަލައިއާ ބައިސްކަލު ދުއްވައިގެން ހަވީރުކޮޅަކު. ބައްޕަބަލައިއާ ހަވީރުކޮޅެއްގައި ވީހާ ފުރަތަމަ ފުރުސަތު ގެންގޮސް ދެއްވާ އިރު ބައްޕަބޭފުޅުން ނުކުމެ ބޭރުގައި ކުޅެމުން ގޮސް އިން ބަލައިގެން ނިކުމެ ކުޅެ ކުޅިގަތީ އެދުވަސް ބޭރުގައި އަދި މާބޮޑަށް މިގޮތަށް ކުޅެމުން ނުދެވުނީ. ދުވަސް އެއްގަ ބައިވަރު ކަންކަން ދިމާވާކަން ފޮނުވީ. ބައްޕަބޭފުޅުންނާއި ބައިސްކަލު ދުއްވައިގެން ހިނގާފައި ދަނީ. ދެން އެކި ބަޔަކު ވާހަކަ ދެއްކީ. ކުއްޖާ ދުވަސް 13 ނުވަތަ 14 އަހަރުގެ ކުއްޖެއް ދެން ދަރިން އޮތީ ކުއްޖާ ބައްލަވައި. އެއް ކުދިކުދި ކަމެއް. ދެން ދަރިންނަށް ކުޑަ، އާއިލާއި އެކު މާމަގެ ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތުން. އާއިލާއި އެކު ވެސް ދުވަސް ދުވަހު ވީ ބޮޑެތި މަޖުބޫރުވެސް. މިހާރުވެސް، މިހާރުވެސް ހިމާޔަތް ކުރެއްވުން 35 އަހަރު ފަހުން ބަޔަކު ބޭނުމެއް ނުވާ ކުދިކުދި ކަމެއްގައި އެކަނި ދުވަސްތަކުގައި އެކަށީގެންވާ. އެއީ ކުދިންނާއި 13، 14 އަހަރުގައި ހިނގި ކުޑަކުދި ކަމަކީ ކަންތައް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރައީސް އާއިލާގެ ފަރާތުން ބާރުގައި ދަރިވަރު އެއްގަ ޖިންސީ ގޯނާތަކަށް ގޮވާލަން ޝަކުވާ ފިޔަވައި ބާރުވެރިވުން މާލޭގެ އެކަނި ބާރުތައް ޗައިލްޑް ރައިޓްސް. މަޖިލީހުގައި ބާރުތައް ހުރި، ވަކި ބައިސަކްނަން ކުޑަ ކުއްޖެއްގެ ހަމަ ގޮތްތަކެއް ޗައިލްޑް ޕްރޮޓެކްޝަނުން ސޯޝަލް ސަރވިސް ބާރުތައް ހުރި ކުދިންނާއި ސަރުކާރު. ޖަމާޢަތްތަކާއި ފާހަގަކޮށްލަން ކުރިމަތިވާ ވަރަށް ބަނދަރުތައް. ޖަމާޢަތްތަކާއި ޤަވާޢިދުތަކުގެ ހިމާޔަތްތަކުން ހިމާޔަތް ކުރުމަށް ކުޑަކުދިން ދަނީ. މިހާރު ދެން ހަމަ ޖިންސީ ކުއްޖަކު ސަރުކާރުން ހިމާޔަތްތަކުން ހެދުންތަކުގެ ފިޔަވަޅު. ކުޑަކުދިންނަށް ހިމާޔަތްތެރިވާ އަދި ކުޑަކުދިން ބާރުތައް ފުދިގެން 14، 15، 16 އަހަރުގައި ޖިންސީ ގޯނާތަކަށް ހުރިހާ ކުދިންނަށް ދަރިވަރުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އާދައިގެ ކުދިން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކުޑަކުދިންގެ ކުދިންގަ މި ބުނެވުނު، 18 އަހަރު ނުފުރާ ކުދިން. ކުދިންގެ ފަރާތުން 18 އަހަރު ނުފުރާ ކުޑަކުދިންގެ ކުދިންގަ ވެސް ކުދި ބަލާއި އަޅުގަނޑުމެން ބަލަހައްޓާ ވެސް ކުދިންނަށް ކުޑަ ބަލައިގެ ކުދިންގަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ބަލާފައި ކުޑަކުދިންނަށް ވިސްނުން، ކުދިންގެ

ކުރެވިއްޖެއްޔާ، ހާއްސަކޮށް ކުޑަކުއްޖަކަށް ކުށެއްކުރެވިއްޖެއްޔާ އަލުން އަނބުރާ މުޖުތަމަޢަށް ނެރުން، އަޅުގަނޑުމެން އަބަދުވެސް ބަލަންޖެހޭނީ. ހުނަރުގެއްވި ފުރުޞަތު ބަރާބަރު ޚަޒީނު އެ ވިދާޅުވިހެން، ބޭރުގެ ސިޔާސަތު ރިޕޯޓް އޮނަރުން ބޮކްސް ނުދައްލިޔާ، ރުހުން ނުދިނިޔާ އެ މީހުންނަށް ހަމަ ކުޑަ މަސްއޫލިއްޔަތެއްގެ ދަށުން އެބަ ޖެހިވަސް މާފުކުރާ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް، އެމެރިކާ ތަންތާނގައި ވެސް ބޮޑެތި ބަންދުކުރާ އަބަދު ބަދަލުކުރެވޭ ކޯޓުތަކުގައި ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، "ގޯ ބިގް ގޯ ހޯމް" އެ ވިސްނުމުގައި. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވެސް އެ ވިސްނުން މި އޮންނަނީ. ރިސޯޓުތަކުން ބައިވަރު މީހުން އެމްޕްލޯއިކުރާތީވެ، އެ މީހުންގެ ވިޔަފާރިތަކަށް ބަލާބަރުން ނަންނަގާނީ ކިޔާފައި ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަބަދު ޖޫރިމަނާ މާފުވަނީ. އާދެ! އެ އިމްތިޔާޒުދީފައެއް ފުރުޞަތުތައް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންނުކުރިއްޔާ، ޖީ ސްކޫލް ޖީ ފުއަތް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ވިސްނަންޖެހޭ. ކުޑަކުޑަ ކުދިންތަކަށް، 16 އަހަރުގެ ކުދިން، އެ މީހުންނަކީ މުސްތަޤްބަލުގެ އިޤްތިޞާދު ހިންގާނެ މީހުން ވާތީވެ، އެ މީހުން ބިނާކުރުން އަޅުގަނޑުމެން ހިތްވަރުން ދޫކޮށްނުލެވޭނެ. މަސައްކަތްކުރަން ކުރަންޖެހޭ. އެހެންވީމާ، ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބާރަށް މި ދިފާޢުކުރަން މާނައިދެކުވާ. އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ، މި ކުދިން އަލުން އަނބުރާ މުޖުތަމަޢަށް ނެރޭނެ ގޮތް ފެންނަން. އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ، މި ކުދިން ޖެހިލުން؛ އަދަބުދިންނަސް، ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެކަމަކު، ބައްދަލު އަދަބުތަކަށް ވާންޖެހޭ. ތަރުބިއްޔަތުކުރުން ނުވަތަ ސައިކޮލޮޖިކަލް ދޮން އޭނާގެ ތަރުބިއްޔަތު ހިފަހައްޓައިގެން ވަގުތުން ނުދުވާވަރު، ކައުންސިލުތަކާ ގުޅިގެން ގުޅޭގެ ބަދަލުގައި، ކަންކުރެވޭ އިތުރުކުރެވޭ އަޅުވާލައި މަޖުބޫރުކަން ނުހުންނާ މަދުމަދުން ސަލާމަތްކުރަން. މުޖުތަމަޢަށް ހޭދަކުރަން. އެއީ އަޅުގަނޑު ފުރުސަ ބޮޑުކަމެއް ބުނެލީ އަދަބެއް. ސުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ސުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތު ދެންމެ ވިދާޅުވި މާލޭގެ ދާއިރާ ބަލާ ވަޑައިގަތުމަށް އެ ބޭފުޅުން ޢިއްޒަތްތެރި ހުރިހާ މެންބަރުން ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަން ހުށަހަޅުއްވާ ކާނިދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް.

ކާނިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އަޅުގަނޑު ހިތްހަމަޖެހޭ ގޮތުގައި ކަނޑައެޅިގެން އުފެދުން މާ ބޭރުގައި ތިބި ރިސޯޓް އޮފީހުންނަށް ބެލުމަށް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ހުރަސްއެޅިފައި އޮތް މަސައްކަތެއް ކޮބައިތޯ؟ އަޅުގަނޑު އެހިއްޖެ. މި މަޖިލީހުގައި ބޭނުންވާގޮތް ހުރި. އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ފުލުހުންނެވެ. ދުރުގެ މަސްތަ ވިޔަވަ ހަރަކާތްތެރި ދަރިފުޅުން. ޕްރޮ ފުރިހަމަކުރުމަށް އާންމުކޮށް، މި ވެރިކަމު ހުންނަ ޢިއްޒަތްތެރި ރަސޫލުﷲ އަށް ހުސްވި ރަސޫލުﷲ އެވަނީ ހަފްތާގެ

ދޭޖެންކަމަށް، ސީދާ ﷲ ގެ އަމުރަށް. މި މަޖިލީހުގެ މަންމައަކީ، މި މަޖިލީހުގެ ނައިބް ރައީސް. މިއީ ބައްޕަ. މިހާ ދު ބޫޅުވުން އިބްތިހާލު ތި ވަނީ، އަޅުގަނޑުމެން މިގެ 2000 އަހަރު ކުރިން ކޮންމެ އަންހެނަކު ތިން ދުވަސް ދުރުގައި ގައިދުނުވެގެން ބިލިގަޔަ މިބާ ގޮތަށް ފަހިބާ އަންނަ ވާހަކަ. އެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު އަޑުއަހައި ނިމިއްޖެ ރައީސް. މަންމައާއި ބައްޕައަށް ނަސޭހަތްތެރިވެގެން ދިރިއުޅޭނަކަށް ނުޖެހޭނެ. އަޅުގަނޑު މައްސަލައާއިގެން ކުރިއަށް ދާނަން ރައީސް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް އުނގެނުމާއި ބަރުވަކުރުމާއި ބަރަފާބަރަށް ހަމަފައި ރިސޯޓު ހުރިހާ ކަމެއް މި ކަނޑުގައި ބަހައްޓައިގެން! އަޅުގަނޑު މި ވާހަކަ ދަންނަވައިލާ އެއްކަލަ، އިޖުނަ އެއްކަލަ ދަރިފުޅާ، ހިތްވަރާ އެއްކަލަ މި ދަންނަވަނީ، މުއްސަނދިކަމާ މި މަޖިލީހުގައި ތިބި ލޯނބަކުން، އަޅުގަނޑުމެން މުއްސަނދިކަމާ މިހުންނަނީ ކޮންބައެއްކަމާ ބާލާކަން ދުރުން މި މަޖިލީހުން ބޭ. ގާތުން ހަދަންދޫ މި މަޖިލީހަށް އައިސް ތިބީ. އިންޖެނިއަރިން ބަޔަކު ޖެހިފައިވާ ޗޭސް. ރަށްތަކުގެ ބަޔަސްޓޭޓްގެ ސީރިއަސް ކުރިއަށް ދާނެ ކަމަށްޓަކައި މުއްސަނދިކަން ކުރުވަނީ މި ރައްޔިތުން ފުރުސަތު މި ކުރިއަށް ޤާނޫނީ ޕްރެޝަރެއް ސަލާމް ބާރުގެ ބަޔަކާތަކަށް ތާށު އަޅުގަނޑު މި އަހާ. ތަރުތީބު ދާއިރާގެ ދަނޑުވެރިކަމާއި ހުރި ގޮތާ ހަނދުމަ ބަލާއިރު ތަނުގެ ބަނޑުވެރިކަމާ. ތަރުތީބު ދާއިރާގެ ދަނޑުވެރިކަމާ ހަމަ ފޮށިއެއް ހިމާ އެހެން ގެއްލުން ގާތްވާ މުޅި ރާއްޖެއަށް ބަލާއިރު. ކޮބައިތޯ ވަކިވަކި ރަށްތަކުގެ އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަމާ ހިނގާ. ހިތްމަހުއްޔޭ، އަދުވެރިކަމާ ހިނގާ ދުރުވަކުމެއް. ތަބައިހާ މުއްސަނދިކަމާ ބަރުވެސް؟ މިހާރު މި ހިނގާމުންދާ މުއްސަނދިކަމާ އަޅުގަނޑުމެން އެއްވެސް ގަޑިގައި ފުއްޖެއްސާ، އަޅުގަނޑުމެން އެއްފޮސް އިންޖެނެރުންގެ ބައެއްކަން ނިޔާވި، ހޮޑުތަކުން މުހިއްމުކަން ހިނގާ މި ޕޮލިސީ ތަރުތީބުކުރާ. އަޅުގަނޑުމެން މި ފޮނުވަނީ، މިޒާނުގައި މިޔަ ބޫޅުވުންނަށް ހަޖުމުންކުރުމުގެން މި ޢާނޫނީ ޕްރޮޖެކްޓު ސަލާމަތްކުރުން ބަރުމާއިލުން ކަޢި އަޅުގަނޑު މި އަހަނީ. އިތުބާރު ރައީސަށް އުނގެނުމާއި ދެކޮޅުގެ ކަމާއި، ކަރީގައި ޖެހުމާއި؛ ކަރީގައި ޖެހޭފަދަ ހިންގުމަށް މާފަށް ސަރުކާރަށް ދަނޑުވެރިކަން ބޭނުން؛ ޕާޓީގެ ސިޔާސަތު މާފަށް ސަރުކާރު މި ތަނަށް އައިސް މި ހުރީ؟ ސަބަބަކީ، އަމަށް ސަރުކާރު އަޅުގަނޑު އަސްލުކުރިއާ ތަރުތީބުކުރި ނިޒާމު ގަވާއިދުން. ޕާޓީގެ ސިޔާސަތު މާފަށް ޖަހާގައި ނުހީ؟ އަޅުގަނޑުމެން އެ ސަލާމަތްކުރުން މި ހިނގަނީ. ކަރަންޓު ހިމެނޭ ފުރުސަތު ބައިސް. ކަނޑުކަނޑު ކަރަންޓު ބައިސް؛ ވަގުތުކުރު ވިޔަފާރި ބައިސަކު އުނގެނުން. ބައިސް މުޅިއަކުން ނަހަޔާ ފެށޭ ނުވަތަ އަށް މި ރާއްޖެގައި ހިނގާނެ. ވިޔަފާރި މިހި އަކަހުން ފެސް އުނގެނުމާއިގެން. ފިހާރަ އަކަހާ ހުރި ހަރުކަށި ފެސް އުނގެނުމާއިގެން އެ މަސައްކަތް. އަޅުގަނޑު މި ތަނަށް މި އައީ ދަރަނި ބައިސް މުޅިއަކުން ނިޔާވި؛ އުނގެނުމާއިގެން، އަޅުގަނޑު...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ވެލިދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ ޝަފީޤަށް. ވެލިދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ވެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ ޝަފީޤު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އުމުރުން 18 އަހަރު ފުރުމުގެ ކުރިން އެއްގަމު ދަތުރުކުރުމުގެ ގާނޫނާ ޚިލާފުވެފައިވާ ފަރާތްތަކާއި، އެކި ސަބަބުތަކާ ގުޅިގެން ލައިސަންސް ނުނަގާ އެއްގަމު އުޅަނދުފަހަރު ދުއްވުމުގެ ސަބަބުން ޖޫރިމަނާކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކަށް ލުއި ހޯދައިދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލައަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ތާއީދުކުރަން. އެއީ މި ގައުމު [illegible] [illegible] ވަރަށް ގިނަ ރައްޔިތުންނަށް. އަޅުގަނޑު ނިސްބަތްވާ ދާއިރާގައި ވެސް އެބަހުރި. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ގާނޫނާއި ގަވާއިދުގެ ތެރެއިން ކުރިއަށްދާން ފުރުޞަތުވެސް އެބަޖެހޭ އޮންނަން. އެއީ ބަދަލުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި މައްސަލައިގައި ހަމަ [illegible] [illegible]، ވަރަށް އުނދަގޫ ކަމަކަށް މި އޮންނަނީ، ޚާއްޞަ ގޮތެއްގައި ރަށްރަށުގައި ދިރިއުޅޭ ރައްޔިތުންނަށް. މިސާލެއްގެ ގޮތުން ދަންނަވާނަމަ، ނ. އަތޮޅުގެ އެންމެ އާބާދީ ބޮޑު ރަށަކީ ވެލިދޫ. އެހެންނަމަވެސް، ހަމައެކަނި ލައިސަންސް ނަގާ ރަށަކީ، 13 ރަށުގައި މީހުން ދިރިއުޅޭއިރު، މަނަދޫ. މަނަދޫއަށް [illegible] ވެލިދޫ މީހުން ވެސް ލައިސަންސް ނަގަން. ވެލިދޫ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ވެލިދޫގައި [illegible] [illegible] [illegible] ލައިސަންސް ނަގަން [illegible]. [illegible]؛ އެހެންނަމަވެސް، ސަރުކާރުގެ [illegible] [illegible] އެއްވެސް އެހީތެރިކަމެއް ނުލިބި މި ދިޔައީ. [illegible] [illegible] ލައިސަންސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މަސައްކަތުން، ވަރަށް އަވަހަށް [illegible] [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން މި ބަލަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާ ބޭނުންވަނީ، މި [illegible] މި [illegible]، [illegible] އުނދަގޫ މައްސަލަތަކެއްގެ ސަބަބުން. އަދި [illegible] [illegible]، މިސާލަކަށް ވެލިދޫ މިހާރު [illegible] މި [illegible] [illegible]. [illegible]، އެ [illegible] [illegible] ލައިސަންސް [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑު މި [illegible] ވެލިދޫ [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] ލައިސަންސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ނުލައި. އެކަން އެބަޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފަހިވާން. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލީ ގާނޫނާއި ގަވާއިދުތަކުން ބައެއް ކުދިންނަށް މިގޮތަށް މި ކަންކަން މިހެން ގެދުވެރިވެފައި މި އޮންނަނީ، އުސޫލުތަކުގައި ހުންނަ ހަރުކަށިކަމުގެ ސަބަބުން. އާދެ ބަދަލުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ރަނގަޅު، ވަރަށް ފަހި ފުރުސަތުތަކެއް ހޯދައިދީން. އެ ކުދިންނަށް އެބަޖެހޭ ރަނގަޅު ގޮތްތަކެއް ތުރުވިރާކާރުދީން. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި ކުރަހަށާއި އޮތް މަސައްކަތުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެވޭނެ ކަމެއް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މީކާއީލް އަޙްމަދު ނަސީމަށް.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މީކާއީލް އަޙްމަދު ނަސީމް ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އުމުރުން އަށާރަ އަހަރު ފުރުމުގެ ކުރިން ބޮޑުފިލާގެ އެކިއެކި ވަސީލަތްތަކާ ގުޅިގެން ކުރެވޭ ޕްރޮގްރާމްތަކަށް ކުދިން ބޮޑުވަމުންދާ ގޮތުން ހުނަރުވެރިކުރުމާއި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މަސައްކަތްތަކަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ތާއީދުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކޮންމެ އަހަރަކު ވެސް ހާއިރު އެ އަހަރަކުން ނުލިބޭ ނަތީޖާ ގެނުވާ ވިސްނަންޖެހޭ. އަޅުގަނޑުމެން އަހަރެއް މި ދިޔަ އަހަރެއް ދުވަސް. އެ އަހަރަކުން މުޖުތަމަޢަށް ކޮންމެވެސް ތަރައްޤީއެއް ގެނެސްދިނީ، އެކަމަކު އެ ކުދިން އަތުގައި ޑިގްރީއެއް ނެތް ސަބަބުން ވާހަކަ މިހާރު ތަރައްޤީގެ ބަދަލުގައި ބޭނުންވާ ކަމެއް ދީގެން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ބޮޑުފިލާ ފަހިކޮށް، ހުރިހާ ބޮޑުފިލާ ކުދިން މި އަހަރު ޑިޕްލޮމާތަކާއި ވެސް އިންސާފުގެ ބޭފުޅުން. އިންސާފުގައި އެބަޖެހޭ އެކިއެކި ވަޒީފާތަކަށް އެބަދުވާ ޕްރޮފެޝަނަލް ސްކިލްސް ހާސިލުކޮށް އަދި ޕްރޮފެޝަނަލް ސްކިލްސް ހާސިލުކޮށްދޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަދަބުގެ ދިރާސާގެ ގޮތުން ނޫނީ އެހެން ދާއިރާއެއްގެ ޑިޕްލޮމާއެއް ކޯސް، ނޫނީ ދިރިއުޅުމުގެ ދީން ކުރިއަށް ގެންދިޔުމުގެ ފުރުޞަތު ފަހިކޮށްދިނުމަށް ޑިގްރީ ހާސިލުކުރުމުގެ ޕްރޮފެޝަނަލް ސެޓްފިކެޓް. ޕްރޮފެޝަނަލް ސެޓްފިކެޓްސް އަޅުގަނޑުމެން މި ސިޔާސީ، ހާއްސަ ގަވާއިދުތަކާއި މުޖުތަމަޢު ލިބޭގޮތުން ފާރަވައިން ކަންތައްތަކަށް ރަނގަޅު ގޮތުގައި ހުނަރު ދިރާސާކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދީގެން މި ސިޔާސީ ޕްރޮފެޝަނަލް ސެޓްފިކެޓް. މިހާރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަޢުލީމުދޭ މަރުކަޒުތަކުގައި ޕްރޮފެޝަނަލް ސެޓްފިކެޓް އެހެން ތަނުގެ އަސާސީ ކޮށް، މި ޕްރޮފެޝަނަލް ސެޓްފިކެޓްގެ މަސައްކަތު ދުވަސް ގެނެވޭ އަދަބުތައް. އެގޮތުން، ހުނަރުވެރި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ހުށަހެޅުއްވި މަޝްރޫޢަށް ސަރުކާރުން ތާއީދު ލިބިގެން ސިޔާސަތު ބަދަލުކުރާނެ ކަމާ

ހުށަހަޅާ ހުށަހަޅުއްވާފައި، އަޅުގަނޑު ވަރަށް ތާއީދުކުރާ ކަމެއް. އަދި ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި މައްސަލަ ހުށަހަޅުއްވަމުން ވަރަށް ރަނގަޅު ކަލްޗަރަލް ހެރިޓޭޖަކަށް ގެންނެވި؛ ދިވެހިރާއްޖޭގައި މި ތިއްބަވާ މަސްޖިދުން ނޫނިއްޔާ އެބަސް މިލިއަން ޑޮލަރަކުން، އެބަސް މިލިއަން ބިލިއަނަކުން ޓޫރިސްޓުންނާ މަލްޓިބިލިއަނަރުންނާއި، އެބަސްކަމަ މަގުމަތިން ފުރުމަކާ ހުއްޓުވައިގެން އަރާރަ އަހަރު ސުވަސިސް، އާބާގެ އަޅުގަނޑަށް ކޮޅުސަންނަން ހާޒިރު ނުލާ ކާރުވެ ޗުރިވަސާކުރުވުން އާބާއަށް ދުނި ބާރާލާއްވެދަސް ގޮތިއް، މިއަދުގެ ސަރުކާރުގެ ބާބާއް ބާބާ ދުރު ޝަރުބާލަކޮށްވެދަސް ގޮތިއް، އަދި ދުލްބާވް ޗުރިމަނާކުރިއްނ ރަކިނަ ދުގެން ގޮތަކީ ޖަމާދުގެ ވަރަށް ދޯދިރުވާޅާ. މިއަދު ވަރަށް ބާރާގެ ދޮރުކަސް އަޅުގަނޑު ރަނގަޅަދަކްޕާ ވަރުގަނޑެއް ގަޅުކަން ގުނައްޓްއު ތުލިވުވެދެކަރު ވާހަކަ އާސް މި ސާފުކޮށް ބޮޅޭނާ. އަދި އަޅުގަނޑާ ނުވަތަ ގަދިރާ ގެރި ޓޫރިސްޓް ބިލިއަނަރު ބާކަރަން އަށްދާރު ބާޒެ ބޮޅުނައިސް ބޮޅުނަނަ ނަވުވެ ޓުވަރިސްވޭ އެހީ ކަލިމަކުގެ ނަމަކަލި ނުވިޔަސް ގިންތިގެ ރަނގަޅު ގޮތަކަށް މަދުކޮށްލުމުގެ ބާރެއް، ވާލް މިބަ މި ގޮތް ގާނޫނެއް ބާރު ކަމެއް ހަދާނެ ގޮތުގައި ވަރަށް އެދެމުން ދާއިރާގެ މި ހުރި ގިނަ ބޮޑެތި ތަންތަން ހުރިހާ ކަމެއް ރައްޔިތުންގެ ބޮޑު ބޮޑު ކަންކަމަށް ހުށަހެޅިއްޖެ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޒިމަށް.

މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނާޒިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އުތުރުން އަހަރު ފެބުރުއަރީ ކުރިން، އެއްމަސްދުވަހުގެ އަދި ބޮޑު ވަޒީފާދާރުންނަށް ކުރާނެ ދާއިރާގެ ބޭނުންތަކާއި އަދިވެސް އާދަކާދަ ތައްޔާރުކުރުމަށް ދާދިގެން އޮތީ. މިހާރުގައި ވާހަކަ ދައްކާއިރު ދިގު މުއްދަތެއް ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ގޮވައިލާފައި ބޮޑު ކަމެއް ވެސް ނުވާތީ. އެހެން ބައިވެރި ކުރާނެ މި ދެވަނަ ކަމަކީ ސަރުކާރަށް ދައްކާ ދަތިތަކާއި އަދި ވަރަށް ވާހަކަ ދެކެވޭ، ވާހަކަ ދައްކާނެ ފަރާތް ބޮޑު ބަޔަކު ބަލާ ބޭނުން ކުރުމުގެ ވާހަކަ، ކޮބާ ދެކުނު ފަރާތް ހިތާ އަދި ވަރަށް ބޮޑު މަސައްކަތް ކުރެވޭ، އަޅުގަނޑު ދާއިރާގައި ވެސް އެބަޖެހޭ ވަރަށް ބަލައިލުމުގެ ކުރިން މިކަމަށް. ސަރުކާރުން ދޭ ޚިދުމަތްތަކުގެ ބާވަތް ދިރާސާކޮށްގެން ދާއިރާގައި ބޭނުން، ބައެއް ތަފާސް ވަކިން ސަލާމަތުން ފުރުޞަތުގެ ހަރަދާ ކުރަނީ ފޮނުވާ ބޯޓު ތިމާވެށީގެ ކޮބާ؟ ދަރުމަވަންތަ ރައްޔިތުންގެ ބާރު ވެސް ބޭނުން ކުރުމަށް ބަހަނީ ދަރިންނާ ބުނާ ގޮތް ވެސް އެހާ ބޮޑުނުވާނެ ކަމަށް ވާތީ. ދާއިރާތަކުގައި އަދި ފަހަތުން ބޭނުން ކުރެވޭ ބަޔަކު ދެން ކުރުމަށް. އެ ރައްޔިތުން ސަލާމަތް ކުރުމަށް ނަމަވެސް ހިތަށް ވަސްވާސް ހަރަދު، ވަރުގަދަ ބާރުގައި އެކަން އާރުޝަބުތަކުގެ

ދެއްކަން ވެސް. އެކަމަކު އެވެސް ލިބިފައެއް ނުވޭ. ދެން ކޮންމެވެސް ގޮތަކަށް އެ ކުރިން ހޯދާ ޕޯޓަލްގެ ތެރެއިން އެއް ކުއްޖަކު ހަމަ ތަޢުލީމް ވެސް އެބައޮތް ޑިޕްލޮމާ ހަމަށް ހާސް ޑިގްރީ ހަދުމާއެއް ނުވީ ދެ ހަދުމާ ކުރިން ދެއްކާތީ. މިކަމުގައި އެބަޖެހޭ ބައްލަވަން ލިބެން. ބަދަލުގައި ކޮމިޝަނުގައި ސަރުކާރުން ގެންގުޅޭ ގޮތުގައި މި ވަރަކަ މި ދުވަސްވަރު، އެހެންނޫނީ ކޮމިޝަނުގެ ސަރުކާރުން މި ކަންތައްތަކަށް ގެންދަން ވާހަކަދެއްކެވުނު، އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން އެއް ކަމެއް އެބައޮތް. މިއަދު ކޮލިޖު ނުވޭ. ދެކަ ހުރިހާ ދުނިޔޭގައި ރަނގަޅު މިސާލަކަށް ކޮމިޝަނުގެ ސަރުކާރުން ދެވިދާނެ. އެކަމަކު ދިހަ ހާސް ރުފިޔާ ނުދޭނެ، ހަމަ އިތުރުވެގެން، ފަސްކައިން، ދެ ފަސްކައިން ވެސް އެބަޔޯ. އެ ކުއްޖާއަށް ދޭނެ އިސްޓައިޕެންޑް ދިނުމުގެ ކުރީގައި، ކައިވެނިކޮށް ކުރިމަތިލާ ނުވޭ. އަހަރެން އެއްވެސް ސަރުކާރެއް ހޯދިފައި ނުވޭ މި ކޮންމެހެން ހުރޭ. މިކަމާ އެ ކުރިން ސަލާމަތްކޮށްފިއްޔާ ކުރަންނަގަނޑު. އެކަމަކު އޭގައި ކޮމިޝަނުގެ ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން ކަމަކީ، ބަދަލުވަމުން ދިޔަ ސަރުކާރު އުޅޭ ކުދިން ގެންގުޅުނު ކަމެއް ނޫން މި ކަމަކީ. އެއީ ކުރިންސުރެވެސް ގެންގުޅުނު ކަމެއް ހިމެނޭ ވަރަށް ބޮޑު. ހަމައެކަނި ކޮންމެ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން ފައިސާ ނުޖެހޭ ކިޔަވައިދޭން ނޫން މިގައި މި ކޮލިޖު. ދެން އިންޑަސްޓްރީ ދުނިޔޭގެ ވިޔަފާރި އެ ޖާގަތަކުގައި ކުރިން، މި ދަރިވަރުން ތަމްރީނު ދޭނެ ބޮޑު ސަރުކާރު ކާމިޔާބު ދަރިވަރުން ކުރިއަށްދާ ގޮތަކަށް އަދި އެ ކޮމިޝަނުގެ ސަރުކާރުގެ ބެހޭގޮތުން ދަރިވަރުން ގޮތުގައި. ދެން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ ކަމަކީ، އަދި ކޮލިޖުތަކުގެ ސަރުކާރުގެ ކޮންމެގޮތަކަށް؛ މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެވޭނެ ބަހާރު ކޮމިޝަނުގެ އެބައޮތް. ވަރަށް ވެސް އެބައޮތް. އަދި ހުރިހާ ކުރިން އަޅުގަނޑުމެން މި ރައްޔިތުން، މުޅި ސަރުކާރުގެ ކޮމިޝަނުގެ ވެސް އެބައޮތް. ދެން އެކަމަކު ވަރަށް ރަނގަޅު ބަހުސް؛ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ އެއް ކަމެއް އެބައޮތް. ތަންކޮޅެއް ކުރިން ވެސް އަޅުގަނޑު ވާހަކަދައްކާފިން މި ކޮލިޖުގެ ކަންކަމުގައި ބޯޑުތަކެއް. ވާހަކަދައްކާފައި އެ ބޯޑުތަކުން މިފަދަ، ނިޒާމުތަކުގެ ގޮތެއް ނެތް. މި ކަންކަން ހުރިހާ ގޮތެއް ނެތް. އެހެންވީ އެ ކަންތައް މި ހާއްސަ ޔުނިވަރސިޓީ ޖަވާބުދާރީވާ. އެކަމަކު ބައްލަވާ ކުރަންވީ. އެ ކުރިން ދަށުވާ ކޮންކަހަލަ ކުރުވާނީ؟ ވިޔަފާރިވެރިއެއް އެ ކުރިންގެ އަތުން ޖާގަ ދޭނީ؟ އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވަރަށް ސަޕޯޓްކުރާ މަޝްވަރާއެއް އިސްލާހެއް މިއީ. އަޅުގަނޑު ފުރިހަމައަށް ތާއީދުކުރަން މި މަޝްވަރާއަށް. ދެއްވި ފުރުސަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ސުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ވިދާޅުވި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލަށް.

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ސުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އުމުރުން އަށާރަ އަހަރު ނުފުރޭނިސް ޖަރީމާ ވާން ފަށާފައި މި އޮތް މައްސަލައަށް ހެންވޭރު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަމާލުކަމަށް، މި މަޖިލީހުގެ ސަމާލުކަމަށް ގެނެސްދެއްވި މެންބަރަށް ހަމަ ޝުކުރު ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އުމުރުން އަށާރަ އަހަރު ނުފުރޭނިސް ފުރަތަމަ ޖަރީމާ ފެށިން. ނިމުމުގައި އަހަރު އެއްކޮޅު ނޫން. އަށާރަ އަހަރުން ފެށިގެން ނަވާރަ، ވިހި، އެކާވީސް 22 އިން، 23 އަށް ދާއިރު ވެސް ހަމަ ޖަރީމާ ބޮޑުވަމުން ބޮޑުވަމުންދޭ، ދެންމެވެސް ހަމަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ފާހަގަކޮށްދެއްވިހެން، އެއްލައްކަ ރުފިޔާ، ފަންސާސް ހާސް ރުފިޔާއަށް ޗޫސްކޮށް މި އޮންނަނީ. ވަޒީފާއަކަށް ދޫކޮށްލައި ނޫން. ޒޫރިސް ހިޖާބްއި ހުރަސް ބޮޑުވެރިޔާ އުބާރާ ކުރިން ހުރި ޒޫރިސް ހިޖާބް ކަލިދުރިއެއް ނުވާ. ދެން ކުރިއަށް ގޮސްގެން އެ ޖަރީމާ ހުއްޓުވާނީ؟ ޖަރީމާ ނުހުއްޓުވިގެން މިހާރު ވެސް އިނދިރުވާތީއެވެ ނޫން. ވަޒީފާއަކަށް ދިރުވިފައި ނޫން. ދެއްކީން އެއްފަހަރު ގޮތެއް އުރަށް ނޫން. އެހެން ގޮތްގޮތަށް ފަހަރުގާ ކުރަން ބޭނުމެއްނުވި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޒުވާނުން އުފެދޭ މިހެން ހަރަކާތްތަކަށް މި ޗާޕުއެއްތަކާ ކަންތައްތަކުގައި؟ ވަގަށް ރަނގަޅު ކަމެއް، ޑްރަގް ޓްރެފިކިންގ، އުގެ. ގެގެ ޓްރެފިކިންގ، ރައްޔިތުގެ އެންމެ ބޮޑު ޑްރަގްގެ ޓްރެފިކިންގ މި ކަންތައްތަކެއް ޒުވާނުންނަށް ކުރަނީ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާ، އަޅުގަނޑުމެން ގެއްލިބިއްޖެ ދެކެނީ ސިޔާސީ ބޭފުޅުން ރަނގަޅުކުރުމާ މި ސަރުކާރު ވެސް އުފައްދާ ގަވާއިދެއްގެ ބަދަލު ހަލާ އެހެން ބިނާކުރެވޭ ފިރިހެނުންގެ ރޮނގު ދެކުނު. ހަރުދަނާ އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރަށް އަރިހަށް، ނޫނީ ރަނގަޅު ސަރުކާރުގެ ބޮޑުކުރަން އިހު ރަނގަޅު ކަނޑައެޅި. ދިރާސާކުރުމަށް ސިޔާސަތު ރޭވުން ވިޔަސް ޤާނޫނީ އަދި ފުރުސަތުގެ ވެސް ވެދާނެ. ހޯދުން ސަރުކާރުގެ ޝަރުތު ވެސް އުދަނޑާ އަދި ދިރާސާ ވެސް ސަރުކާރު ފިކުރުކުރުމުގެ ވެސް އަދި ދައުލަތުގެ ވެއްޓުމުގެ ވިސްނާ ކުރާ ހަމަ ކުރުވަނީ. މާދަމާ ޒުވާނުންނާ ދަރިވަރުން ޤަބޫލުކުރާ ނުކުތާ އަޅުގަނޑު ގެނައުމަށް. އެކަމަ ބިނާ ދުވަސްތަކާ ދިރިއުޅުމުގެ މާޙައުލުތަކުގައި ބޮޑު ޝުއޫރާއި ސަރުކާރާއި ބުނާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޒުވާނުންގެ މިކަން ކުރުމަށް ގެއްލުމެއް ވެސް އުސޫލު މި މުޖުތަމަޢުގައި އިއްޒަތްތެރި ފާހަގަކޮށްލަދެއްވި. ކުރިއަށް ސިޔާސަތާ ރާއްޖެއިން ސާވިސްއަކަށް އިރާދަކުރެއްވުމަށް މިކަން ހުއްޓުވުމަށް ދަނީ. އެއީ ވަރަށް ޒުވާނުންތަކެއް މި ސިޔާސަތާ، އެ ސަރުކާރުގައި މަސައްކަތަށް ހުރިހާ ސަރުކާރުގެ އޮފީހުގެ ހިނގުމުގެ ދައުރު ކުރެވޭ ޒުވާނުންގެ ޝަރުޢީ ހިމާޔަތް. އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ޓެކްސް ކޮމިޝަނުން ސިވިލް ސާވިސްއިން ދޮށީ ޢަދުލުއިންސާފަށް ހަމަ ސެކިއުރިޓީ ދޭނެ.

ދެވޭން. އެހެންވީމާ، ހިނގާށޭ އަވަހަށް މި ފުރުޞަތު މި ގޮތަށް ދީ، ޒުވާނުންނަން ބަނގަޅު ގޮތްތަކެއް ހޯދައިދޭން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބަށް.

ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބު ވާހަކަދައްކަވަމުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އުމުރުން އަށާރަ އަހަރު ފުރުމުގެ ކުރިން އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ގާނޫނާ ޚިލާފުވެއްވާ ފަރާތްތަކާއި، އަދި އެކި ސަބަބުތަކާ ގުޅިގެން ލައިސަންސް ނުނަގާ އެއްގަމު އުޅަނދުފަހަރު ދުއްވުމުގެ ސަބަބުން، ޖުރިމަނާކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކަށް ލުއި ކޮށްދެއްވައިދެއްވުމަށް އެދި ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ލަތީފު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލައަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ތާއީދުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ލައިސަންސް ނެތިގެން ޖުރިމަނާކުރުމާއި ނުބައި ބަނދަރުގައި ހުކުމްކޮށްގެން ސްޓިކާ ޖަހައިގެން ޖުރިމަނާކުރުމާއި، ބާރު ދުއްވައިގެން ޖުރިމަނާކުރުމާއި މި ކަންތައްތައް ކުރުމުގައި އަދުވެސް ކުރިއަށްދާ މައްސަލައެއް ނެތް. އެހެންނަމަވެސް، އެކަން ކުރުމަށްފަހު އެއިން އަރައިގަނެވޭ ގޮތެއް އަދުލުއިންސާފުން ނުހިނގަނީ. 2018 ގައި ރައީސް ޞާލިޙުގެ ވެރިކަމުގައި މީހާއަށް އެނގޭ، ޖުރިމަނާ ނުދައްކާ ފަރާތްތަކަށް އެ މީހުން ޖުރިމަނާ ނުދައްކާ ކަމަށް ވަންޏާ، އެހެން ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކުން ހިދުމަތް ނުދިނުމަށް. މިސާލަކަށް ބައެއް ޕާސްޕޯޓު ދޫކުރުން ހަމަ އައި.ޑީ ކާޑު، އަދި ކާޑު؛ މުއްދަތު ހަމަވެފައިވާ އައި.ޑީ.ކާޑު އާނުކުރެވި ޖުރިމަނާ ނުދައްކާތީ. އައި.ޑީ.ކާޑު ނުލިބިގެން މީހާގެ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ބައްޔާ، ގާތްގަނޑަކަށް ބައްދަލު ނުކުރެވޭ. ޕާސްޕޯޓެއް ނުލިބޭ. ވަޒީފާއެއްވެސް ނުލިބޭ. ކާސްޓަމްސްއާއި އެމް.އެން.ޑީ.އެފްއާއި ހަމައަށް. ކާނޫނީ ދުނިޔޭގައި އެއް ކަމެއް ވެސް ނުކުރެވޭ ވަރަށް އެމް.އެން.ޑީ.އެފްއާއި ހަމަޔަށް ހުއްޓޭ. އެފަދަ މީހުން ހުރިހާ އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ގޮވާލަން، އެ މީހުން މިހާރު ސަރުކާރުން ބަލައިގަނެ ކުރިއަށް ގެންދަން ވަރަށް ބޭނުންވޭ. އޭގެ ސަބަބުން ކުރިއަށް އޮތް އަހަރުތަކުގައި އެ މީހުން އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ގާނޫނާ އެއްގޮތަށް ހިނގާނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޖުރިމަނާ ދައްކަން ޖެހިފައިވާ މީހުން ގިނަ އަދަދެއްގެ މީހުންނަށް މި ލުއި ލިބިގެން 31 މާރިޗު

2020ވަނަ އަހަރު އެ ގެނެވުނު އިސްލާހު ގެޒެޓްކޮށްފައިވަނީ. ހަ މަސްދުވަސް ވެއްޖެ، އެ ގަވާއިދެއް ނުހެދޭ. އެ ގަވާއިދުގައި އެބަބުނޭ، ކޮމިއުނިޓީ ސަރވިސް؛ މިގޮތަށް ޖޫރިމަނާކުރާ ފަރާތްތަކާ ދޭތެރޭ އެހެން ގޮތަކަށް، ޖޫރިމަނާ ނުދައްކާ ފަރާތްތަކަށް ކަންތައް ކުރެވިދާނެ ގޮތް އެ ގަވާއިދުގައި ލިޔަންޖެހޭނެ. ބަޖެޓުގައި މި ގާނޫނު ފާސްވެފައި އޮތް ދުވަހުން ފެށިގެން ދުވަސް ތެރޭގައި، [illegible] އެ ގަވާއިދު ހަދާފައި އެ [illegible] ހަދައިދޭންޖެހޭނީ މިނިސްޓްރީން. އެހެންވީމާ، މި ގަވާއިދެއް ނުހެދި. އަޅުގަނޑު [illegible] މިނިސްޓްރީއަށް ގޮވާލަން މި ގަވާއިދު މިހާރުން އެހެން ހުރިހާ މަސައްކަތްތައް ހުއްޓާލައި ހަދާލައި، މިއަދު ޚުދި ދޮވެން ގޮތަށް މި ގާނޫނުގައި ބުނާ ގަވާއިދު ހެދުމަށް. އަދި މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވާ އަޅުގަނޑު ގޮވާލަން، މި ގަވާއިދު ނެރެދީ އޮތީ ޕިއްލޯ ބަލައި، އެ ގަވާއިދު ހެދޭނެ ގޮތް ބައްލަވައިދެއްވުމަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ފުލުހުން ވެސް މަސައްކަތްކުރައްވަނީ ހަމަ ރަނގަޅު ގޮތް ހަދައިދެވޭތޯ. ފުލުހުން ވެސް؛ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް ފުލުހުންނަށް ވަރަކަށްދަތިވެފައި އެބަހުރި މިކަމާ ދެކިގެން. ގާނޫނުގައި އެ މިހުންނަނީ މި ފައިނުގެ ބަދަލުގައި ކޮމިއުނިޓީ ސަރވިސްއަށް ބަދަލުކުރުމަށް؛ ޚާއްޞަކޮށްފައި ތިބި މީހުންނަށް، ޖޫރިމަނާކުރެވިފައި ތިބި މީހުން ނޫނީ، ޖޫރިމަނާގެ އަދަދު ކުޑަ ގޮތަށް އެކަން ކުރުމަށް މަގުފަހިކުރުން އެ މީހުން ވެސް ހިތްވަރުލިބޭކަން. އަދި ސަރުކާރު ހިއްސާވާ ކުންފުނިތަކާއި، އަމިއްލަ ކުންފުނިތަކާއި، މުނިސިޕަލް ސަރވިސްތަކާއި އަދި އެނޫން ތަންތަނާއި ވެސް މަޝްވަރާކޮށްގެން މިކަން ކުރަން. ބަޖެޓުގައި އެމް.އޭ.ޑީ ހަދަންވީ މިހާރުން އައި.ޖީ.ކޯޕް ހުށަހަޅާ ނޫން. ކަސްޓަމްސް [illegible] ނޫން. [illegible] ނޫން. ރައީސް ޔާމީން ކުރައްވާ ގޮސްލޮން. އެކަން ކުރައްވަން [illegible] ދައުލަތް، ކުންފުނިވެސް ކުންފުނިތަކާއި، އަމިއްލަ ކުންފުނިތަކާއި، އެސް.ޓީ.އޯ.އިދާރާތަކާއި، އެކި ވުޒާރާތަކާއި، މަސައްކަތްކުރާ [illegible] ކޮމިއުނިޓީ ސަރވިސްއަށް ނިކުމެވާ. ސިޓީ ކައުންސިލްތަކާއި އެމް.އެން.ޑީ.އެފްއާއި ރަނގަޅު. ރަށު ކައުންސިލްތަކާއި، އަތޮޅު ކައުންސިލްތަކާއި. އެ ތަންތަނުގައި ސަރވިސް ނިކުމެ އެ މީހުންގެ ހުނަރުތަކާ ޚިދުމަތާ އެއިން ޖޫރިމަނާ ކުރެވޭ ގޮތަށް އެކަން ކުރަނީ. މިކަން ކުރަނީ ވަރަށް ފުރިހަމަ ކަމެއް ކަމުގައި ދެކެން. އެހެންކަމުން، ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ފުރިހަމައަށް ތާއީދުކުރަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ މައްޗަންގޮޅީ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދަށް. މައްޗަންގޮޅީ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

މައްޗަންގޮޅި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙަސީބު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން އަޅުގަނޑުމެންގެ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޗެއަރޕާސަން އުސްތާޛު ހަސަން ލަތީފަށް، އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ހެންވޭރު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އެމް.ޕީއަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުދަންނަވަން. އާދެ! މިއީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވިގެންދޭތީ. އެއީ މި ޤާނޫނުގެ ތެރޭގައި ވެސް އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވުނު ބޮޑެތިބޮޑެތި އަދަދުތަކުން ބަދަލުތަކެއް ވަރަށް ފުރިހަމަ ގޮތެއްގައި އެކި ކަހަލަ ކަންތައްތަކުގައި ބޮޑެތި ޑިމޮކްރެޓިކް ކަން، ވަރަށް ގިނަ އަދަދެއްގެ ރައްޔިތުންނަށް ފުރުޞަތުތަކެއް، އަދި ޚާއްސަކޮށް ޒުވާނުން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދައުލަތް ހިންގުމުގެ މުހިންމު ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ލިބިދޭ ހައްޤު. އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުވެރިވަން، މިކަހަލަ ކަންކަމުގައި ބޮޑެތި ދިރާސާތަކެއް ކޮށް ޢިލްމީ ގޮތުން ހިންގާ ނިންމުންތައް، އަދި ޚާއްޞަކޮށް ޒުވާނުން ކައުންސިލްތަކުގައި ބައިވެރިކޮށް އަންހެނުންގެ ބައިވެރިވުން ހިމެނުމަށް ބޭނުންވާ ފުރުޞަތު ކަމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވެރިކަމުގެ ނިޒާމް ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުން ހަމަ ބޮޑު ބައިވެރިވުމެއް ކަމަށް ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުތައް ހިމެނޭ ކައުންސިލުގެ މަސައްކަތް ވެސް ހިމެނޭ. އަދި ޢާންމު ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދޭނެ ސަރަހައްދު ހުރުމާއި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ދިމާލުގައި ސަބަބުތައް ވެސް ހަމަ އެ ކައުންސިލުތަކަށް ހަމަ އިސްކަންދޭންޖެހޭ ކަމަކަށް ވެއްޖެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ފާހަގަކުރަން 18 އަހަރު ނުވާ ކުދިންނަކީ، ހަމަ ކުޑަކުދިން. އެހެންނަމަވެސް، ކުޑަ ކުދިންނާ ދޭތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ހަމަ ބަލަންޖެހޭ. މިފަދަ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ދަރަނިވެރިކޮށްގެން އެ ކުދިން ތަރުބިއްޔަތު ކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ގެންގޮސް ދިނުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ބަލަންޖެހޭ. ހާއްސަކޮށް އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހުގައި ހަމަ ހިތްވަރުދިނުމަށް ދާއިރާއެއްގެ ހިތްވަރު އެމް.ޕީން ވެސް ހަމަ މިކަމަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ހަމަ އިސްނެގުމަށް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ގޮވާލަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކައުންސިލް ސިޔާސީ ބައިވެރިވުމާއި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އެކީ މުޅި ޤައުމަށް ކުދިން ތަރުބިއްޔަތު ކުރުމަށް އެކުދިން ކުރިއަށް އޮތް މުސްތަޤްބަލަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ގޮވާލަން. އެއީ ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅު ގޮތަކަށް ހިނގާނެ ވަރަށް މުހިންމު ހަމަ އެ ކުދިން ބައިވެރިވެ ބޮޑު ބަދަލެއް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ފެނިގެންދާނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ތިމާވެށި ހަމަ ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް، މިއާއެކު އެ ކުދިން ނުވަތަ 18 އަހަރު ނުވާ ކުދިން ޓްރެއިނިންގ ކުރުމުން، އެ ކުދިން ދަށުން އޭގެ ފަހުން ޖަމާވެ ހުރި ބަޖެޓުގެ ބައެއް ބޭނުންކޮށްގެން، އެއީ ކުރީގެ މަސައްކަތް އެކަން ކުރަން ހަމަ ކުރިއަށްދާން ބޭނުން ވާނެ، ހަމަ އެ ކުދިންނަށް ވަރަށް ރަނގަޅު ފުރުޞަތުތަކެއް ވެސް ދޭނެ، އެ ކުދިންގެ ހުނަރުތަކާއި ހުނަރުވެރިކަން ދެން އެ ކުދިން ހަމަ ކުރިއަށް ގެންދަން ބޭނުންވާ ތަޖުރިބާ. އަދި ރަނގަޅު ހަމަ އެ ވަޒީފާތަކުގެ ފުރުޞަތު އެބައޮތް ހަމަ ކުދިންނާ ހުރި ޤާބިލުކަމާއި ހަމަ އިތުރަށް ފުރުޞަތު އެ ރަށް. އެ ކުދިން މަސައްކަތްކުރުމަށް އެ ބޭނުން، ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ރަނގަޅު ސަރުކާރުން ދެވޭނެ ބަޖެޓު. އެހެންނަމަވެސް، މިއީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް. ކަންކުރެވެން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ވަރަށް މުހިންމުކަމަށް މި ދަރިވަރުންގެ ވެސް ހަމަ ކުރަންޖެހޭ. މިއީ ހަމަ މާ ކުރިއަށްދާނެ ވެސް

ހަމަ ކުރަންޖެހިފައި އޮތްވަރު ކަމެއް. މިގައި ހުރި ހުރިހާ ކުދިންނަށް ހަމަ ވީހާވެސް ބޭރު ހަމަ ދުނިޔެއް ދިރުވައި، އެހެން ހަމަ ކުޑަ އަދަބަކުން މުޖުތަމަޢަށް އެ ކުދިން [illegible] ރައްކާތެރިކަމުގެ ޝުޢޫރެއް ހަމަ ނުލިބި، އެ ކުދިންނަށް ފުރުސަތުތަކާއި ހިތްވަރުދިނުމަށްޓަކައި ކުރުވުން ހުރިހާ މަސައްކަތްތަކާ ހަމަ މިހާ މަޖިލީހުގައި ކޮންސިޑަރކުރަން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް އެދެން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ، ވިލުފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަސަން އަފީފަށް.

ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން އަފީފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހުށަހެޅުއްވި ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަސަން ޒަރީރު މި ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މަސައްކަތް؛ އާދެ! މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަންނަންޖެހޭ މަސައްކަތެއް. އަދި މި މަސައްކަތަކީ ކުރިއަށް ގެންދަން ހުރަސްއެޅި، އަޅުގަނޑު ހިތާ ގޮތުގައި ތަފާތު ފުސް ދިޔައިވެސް. އާދެ! މި މަސައްކަތުގައި، ހާއްސަ ގޮތެއްގައި އުމުރުން 18 އަހަރު ނުފުރި ތިބި ކުދިން ބިރުދެނި ވައިލޭޝަންގައި ކޮށްފައިވާ ޖަރީމާތަކުން ދުރުން ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ގޮތުން މި ކުރާ މަސައްކަތްތަކަށް، އަޅުގަނޑުމެން ހީވާ މަސައްކަތް ކާމިޔާބުކުރަން ގެންގޮސްގެން ރަނގަޅަށް ބަލައި، ކާބަފައިން މިއަދު އޮތް ބަރުލާ، އަދި އެ ބަޔަކު ހުށަހަޅާފަދަ ގޮތަކަށް ކާބަފައިން ބަލަހައްޓަން އެއީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ދިމާވާ މައްސަލަތަކަކީ، އަޅުގަނޑުމެން މި ފާސްކުރާ ގާނޫނުތަކުގައި ގަވާއިދުތަކަކަށް މާ ބޮޑު ދުވަސްތަކެއް. ގަވާއިދު ހަދަން މިދޭ ފުރުޞަތުތަކަން ގަވާއިދުތައް ނުހެއްދެވި. ގަވާއިދު ހެދުމަށްފަހު، ދުވަސް އެ ގަވާއިދަކީ ގާނޫނަކުން ބާރުދޭ އެއްޗަކަށް ވެގެން މި ދަނީ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން މި ދިމާވާ މައްސަލައެއް. އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ އަދި ކޮންމެ މިހާރު ކުރެއް ކުށްކުރުމުގައި ވިޔަސް އަދި ކުޑަކުދިން ވިޔަސް، އަދި ބޮޑު މީހާ ވިޔަސް، ކުއްޖާ ކުރިމާ އާސަރަން ދާ އަދަބަކީ އެއީ، ޖަލަށް [illegible] ދިގު [illegible] ޖަލަށް ލާވެސް. އެ އަދަބަކީ އަދި، އާސަ އިސްލާހުކުރުމުގެ ގޮތުން ދޭ އަދަބަކަށް ވާންޖެހޭ. ކުޑަކުދީ ނިޒާމު އަޅުގަނޑުމެން ގާއިމުކުރަންޖެހޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކޮމިއުނިޓީ ސަރވިސްއަކީ މިގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ތަޢާރަފުކުރަންޖެހޭ، އެއީ އެފަދަ ކުދިކުދި ކުށްކުރާ މީހުން، ފަސްޓްޓައިމަރުން އެ މީހުންނަށް ސަޕޯޓްކޮށްދީ، އަދި އެ މީހުންނަށް ރަނގަޅު ގޮތްތައް ދައްކައިދިނުމުގެ ގޮތުން ކުރާ ކަމަކަށް ވާން މި ޖެހެނީ. އަޅުގަނޑުމެން އެއްގަމު ތަރުތީބުކުރުމާ ބެހޭ ގާނޫނު އިސްލާހުކުރިއިރުގައި މި ފެނު

ގޮތްތަކެއް އޭގެތެރެއިން ގެނައުމަށް މަގުފަހިކޮށްދީފަ. ރައީސް މި ކަންތައްތައް ކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފެންނަ ގޮތުގައި އެންމެ ރަނގަޅު ކަމަކީ، ގާނޫނުގައި މި ކަންތައްތައް އެކުލެވޭ ގޮތުގައި ނަމަވެސް ހިމެނުން. ކޮބައިތޯ ކޮމިއުނިޓީ ސަރވިސްއަކީ، އެ ދެވޭނީ ކޮން ހާލަތެއްގައިތޯ، [illegible] ކުރަންޖެހޭނީ ކޮންއިރަކުތޯ. ދުނިޔޭގެ ގިނަ ޤައުމުތަކުގައި މިފަދަ [illegible] ވައިލެންސްގެ ކަންތައްތަކުގައި [illegible] [illegible] ވަރަށް ފަސޭހައިން ޖަސްޓިސް ދީފާ [illegible] ގެންގޮސްގެން އެ މީހާގެ [illegible] [illegible] އަންނަނީ. މިހާރު [illegible] މަގުމަތިން [illegible] [illegible] މިހާ ޖުރިމަނާކުރުމާއި، އޭނާއަށް [illegible] [illegible] ފިޔަވަޅު [illegible] [illegible] ޖުރިމަނާ [illegible] ގޮތަށް [illegible] ކަންތައްތައް ނުން. އެހެންވީމާ، އަދަބުދެވޭން ފަސް އެބަޖެހޭ ދުނިޔޭގެ އެހެން ޤައުމުތަކުގައި ފެނޭ މި ކަންތައްތައް ކުރާ ގޮތަކީ ކޮބައިތޯ ބަލައި، އެގޮތަކަށް އަދަބުދެވޭން ފަސް މި ކަންތައްތައް އިސްލާހުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އުމުރުން 18 އަހަރު ނުފުރޭ ކުދިން އެ މީހުން ޖުރިމާކުރާ، އެ ޖުރިމާ [illegible] [illegible] [illegible] ޖުރިމަނާއަށް [illegible] އިތުރު އަދަބެއް އެ މީހުންނަކަށް ނުދެވޭނެ. އެހެނީ ކަމެއް [illegible] ކުރާ ކަމަށް ވަންޏާ އަދަބުދެވޭން [illegible] މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ދޫވާ އިތުރު އަދަބުތަކެއް. ދެ އަދަބެއް އެއް ކުރަނަކަށް ނުޖެހޭނެ. އެހެންވީމާ، މިފަދަ ކަންތައްތައް މިހާރުވެސް ކުރަމުންދާތީ، އެ ކަންތައްތައް އެކަން [illegible] [illegible] ގޮތުގައި [illegible] މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ [illegible] ދަށުން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަންތައްތައް [illegible] [illegible] ކުއްޖަކު. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ، ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޙަމީދަށް.

ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޙަމީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަސަން ލަތީފް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލައަކީ ވަރަށް އަވަހަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިގެން ޙައްލުކުރަންޖެހިފައިވާ މައްސަލައެއް. އެހެނީ ޒުވާނުންނަކީ ތަރުލި، ކުރިއަރަންނުވި، ހުއްޓުވައި އަންނަންޖެހިފައިވާ މައްސަލައެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ހަރީނުން ވެސް އިހުސާސްވެގެން ދެންމެ ދިޔަ، ބަސަން ތަޤުރީރު މި މައްސަލަ ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވުމުން ވިދާޅުވި ނަންބަރުތަކަށް ބަލައިލުމުން. ދެ ހާސް، ތިން ހާސް ކުދިން؛ އެ ކުދިންނަށް ވަޒީފާއަށް ނުނިކުމެ، އެ ކުދިން އެހެންވެސް؛ ސައިކަލު ރަޖިސްޓްރީކޮށްނުލެވި، ކައިވެނިކޮށް ނުކުތުމަށް ކުރުންޖެހުން އަޅުގަނޑުމެން ހިތުމަދުކަން ގެނައުމުގެ ވިސްނުމުގައި ހުރަހަޅާފައިވާ މައްސަލަތައް ކަމުގައި ވާތީވެ، މި މައްސަލަތަކަށް އަވަސްކޮށްދިނުން މި ދާއިރާ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން، އެމް.ޑީ.ޕީން އަބަދުވެސް ކަންކަން ކުރަމުން މި ގެންދަނީ ސިޔާސަތުތަކުގެ މައްޗަށް. އެ ސިޔާސަތުތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އެކުލަވައިލީ، އެ ސިޔާސަތުތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ހިންގައި ފުރިހަމައަށް މި ގެންދަނީ، ޒުވާން ޓާގެޓްގައި ހިމެނޭ ޕޮއިންޓުތަކުގެ ކަރުދާސްގައި ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން ދަތުރުން ދަތުރަށް ހިނގައި، ޚާއްޞަކޮށްގެން އުނދަގޫތަކުގައި ތަކުރާރުކުރާ ފެށިފައިވަނީ ކޮންސޮލިޑޭޓް ބަޖެޓު، އެ ކަންކަމާ ދޮކުރު މަޝްވަރާކުރުމަކުރު، ދެން އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސަތު މި އެކުލަވައިލީ. އެގޮތުން މިއަދު މި ހުށަހެޅިފައިވާ ވެސް، ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސަތުތަކަށް ބަޖެޓުކުރުމުގެ ވިސްނުމުގައި، ފުލުކުރައި ހުރިހާ ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތްކުރާ ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. އަޅުގަނޑުމެންގެ މިއަދުގެ މި ސިޔާސަތަކީ، ބަދަލުކުރަން މި އުޅޭ ކަމަކީ، ކަންކަންތަކުގެ، ތަރިފާ، އުނދަގޫވެފައިވާ ޒަރޫރަތްތަކަށް ބަލާއިރު ހިއްސާކުރާ ގޮތުން ޚިދުމަތް ސަރުކާރުން އެ ޒަރޫރަތްތަކަށް ނަގާގޮތުގެ ނުކުތުމަތައް މަޖުބޫރުކުރުމުގެ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސަތުގެ އެކުލަވައިލުމުގެ ގޮތުން ކުރާ ކަމެއް ގޮތަކީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޖޫރިމަނާއެއް ކަނޑައެޅޭ ވަރަކަށް ބޭނުމުން ދެން ބައެއް ބޭނުންވިޔަސް، ދެން އެހެންވީމާ، އަދި ބަދަލުގެން އުފެދޭނެ. ކަން ކުރާނެ ހިސާބަކަށް ކަން ކުރާނެ. ގާނޫނުތަކުގައި ޖެހިފައިވާ ވެސް އެހެންވީމާ ޖުރިމަނާ މާފުކުރުން. އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކައަކީ، އެކި ފަރާތްތަކާ ދޭތެރޭގައި މަޝްވަރާކޮށް މި ކަންކަން ފުރުސަތުކޮށްދިނުން. ރިސޯޓެއްގެ ކުޑަ ނަމެއް އަޅުގަނޑުމެން ގާނޫނީގޮތުން ކަނޑައެޅިގެން، ޖުމުލަ ހިސާބުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޑޮލަރު، 9 މިލިއަން ޑޮލަރު، ނޫނީ އަޅުގަނޑުމެން ގާނޫނުތަކުން ގެންނަ ބަދަލުކުރުމުން އެބަ މާލީގޮތުން. އެހެންވީމާ، މިގޮތަށް ފާސްކުރަން އެ ބިލު ތިޔައީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕާޓީއިން އާދައިގެ ތަރައްޤީއެއް ގެނައުމަށް ފުރުޞަތު ނުލިބޭނެ؟ ކޮން ސަބަބަކާ ހުރެ؟ ހަމަ ހަމަހަމަކަމާ އެއްގޮތަށް. އެ ހަމަހަމަކަން ނުވާ ކަމަކަށް ވަކިން، އަޅުގަނޑު ދުވަސްވީގެ ދަށުން ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން މިސްރާބާ ދިމާލަށް މި ރާއްޖެ، މި ރާއްޖޭގެ ޒުވާނުން ގެންދިއުމަށް ދަތިކަމަކަށް ވެގެންދާނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ދުވަސްކޮޅު

އަޅުގަނޑުމެން މި އުޅެނީ އަނެއްކާވެސް އިންތިޚާބަކާ ކުރިމަތިލައިގެން. އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ދޮރުން ދޮރަށް ގޭގޭއަށް އެބަ ހިނގަން. ހިނގައިދިޔާ ބައެއް ގޭގޭގެ ބައެއް ފަރާތްތަކަށް؛ މަދު ފަރާތްތަކެއްގެ ނަމަވެސް ބޮޑު ވަރަކަށް އެބައޮތް. ކީއްކުރަންހެއްޔޭ ދެން އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ތިމަންނަމެން ވޯޓުދޭންވީ؟ ދޭންޖެހޭ ސަބަބެއް އެބައޮތް ހެއްޔޭ؟ އަޅުގަނޑުމެން ދިޔަޔޭ ރިޔާސީ އިންތިޚާބު. އަޅުގަނޑުމެން ދިޔަޔޭ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބު. ދެން އަނެއްކާ ލޯކަލް ކައުންސިލް އިންތިޚާބު ހަމަނުނިމި މި އަންނަނީ. އަޅުގަނޑު އެ ފަރާތްތަކަށް ކައިރިގައި ބުނަނީ، އިހަށް ބާކީ އިރުސްދު؛ މަޑުމަޑުން ދޭތެ ބަލައިގެން ވިސްނާލާބަލާށޭ. މި ވޯޓު ފެށިއްޖަ 30 އަހަރު މި ރާއްޖޭގެ ކަންކަން އޮތް ގޮތް ޚިޔާލުކޮށްލައި ބަދަލުވެފައިވާ އެމް.ޑީ.ޕީއާ. އެކަން ވިސްނާލިމަ އެނގޭނެ. އެ 30 އަހަރުދުވަސް ތެރޭގައި ބަދަލުގެނައި އިޤްތިޞާދީ ކިހިނެއް؟ އެ މުހިންމު އަސާސީ ދިރިއުޅުން؟ ދިރިއުޅުން؟ މިއަދު ފަހަރެއްގައި ކަމުގެ ނުކުތާ، އެ ފަރާތްތަކަށް އަޑުއިވޭ ފަދަ ކަމުގެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުކުތާތަކެއް އެތައްކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، ދުސްތޫރީ ބަދަލުތައް. ދުސްތޫރީ ބަދަލުގައި ކަންހިނގާފައި އޮތް ގޮތައި މިހާރު ކަންހިނގަމުންދާ ގޮތައި، މިދެކަމުން ކަން ހިނގާފައި އޮތް ގޮތައި މިއަދު ކަން ހިނގަމުންދާ ގޮތަށް، ވަރަށް ބޮޑު ތަފާތެއް ބަދަލުވެއްޖެ. ކޮބައިތޯ؟ މުސްކުޅިން އެދުނީ ކޮރަޕްޝަން ނެތް، ސިޔާސީ ޢިއްޒަތް އަމިއްލަ ބާރަށް، ފުރިހަމައި އަމިއްލަ ގަޑިއަށް ކަންކަން ހިނގަމުން ދިޔައީ ކަތި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ހަމަތަކާ ޚިލާފަށް. އެގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސަތުގެ ތެރެއިން ބަދަލުކުރި. އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނަށް ފައިސާއެއް ދިނީ ގޮތް އަޅުގަނޑުމެން، ހަދައިދިނީ އަޅުގަނޑުމެން. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސަތުގެ ގޮތުގައި ކަންކަން ކާމިޔާބުން ފޯރުކޮށްދެވުނު އާދަކުރަމުން އަޅުގަނޑު ވެސް؛ އަޅުގަނޑު ހަނދާންވޭ، އަޅުގަނޑު ހަނދާންވާ ގޮތުގައި ބައިވަރު މީހުން އަޅުގަނޑުމެންގެ އަމަލުތަކުގެ ގޭގައިން ކާމިޔާބު ހިފައިގެން ވަންނަމުންދިޔަ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރިއަށް މި އުޅެނީ މާދަން އެބަ ސްކޫލް ފަރާތުން. މި އުޅެނީ ކާމިޔާބު ނުނިކުތީން. ފާޅުގައި، ފައިސާދޭނެ އެބައޮތްތޯ ދެވޭން. އެތެރޭގައި ހަމަ އެއްފަހަރު ވެސް އާދަޔާޚިލާފުކަމުގައި. އެކަން ހަމަޖެހުމަކަށް ވެސް ގެނައީ އަޅުގަނޑުމެން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ވިސްނާލަންޖެހޭ ދައްކާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިޔާސަތަށް ވޯޓުލާން. މީ ވަކި މީހަކަށް ވޯޓުލާކަށް ނޫން އަޅުގަނޑުމެން މި އުޅެނީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިޔާސަތަށް، މި ރައްޔިތުންގެ ކުރި މަގަށް ވޯޓުލާން. އަޅުގަނޑުމެން ކަންކަން ބައްޓަންކުރަމުންދާ ގޮތަކީ މި ރައްޔިތުންނަށް އެކު ފައިދާކުރުމަށް ގޮތް ކަމުގައި ދެކެވޭތީ، އަދިއެކު ފައިދާހުރިކަމާ. އަދިއެހެނަސް ކަމެއް ނުލިބިލާ ހިނގަމުންދާކަށް. އަމިއްލަ ނުކުޅޭފަދަ ހިނގަމުންދާކަށް. އެއީކަމުން ނުލިބިލާ ހިނގަމުންދާފަދަ ނުޖެހޭނޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ މުސްތަޤްބަލަށް ބަދަލެއް ފެނިގެން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ އަލިފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދަށް.

އަލިފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަށާރަ އަހަރު ނުފުރޭ ކުދިންނަށް އޭރު ކޮށްފައި ހުރި ކުރަމުން ދުވަހު ޑްރައިވިންގަން ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި ކަންތައްތަކީ އެއީ، ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިކަން ފާހަގަކުރެވޭ އޮންނަ ޖާނާނަ ވެއްޖެ. އަދި މިހާރުން ބަހައްޓާ ޑްރައިވިންގަން ޖާގަ ބަލައިލުމުގެ މަޖިލީހުގެ ޤާނޫނުތަކުން އެކުލެވޭ ޖާގަ ދޫކުރި ވަރަށް ދެވަސް ފެށޭ. އަޅުގަނޑުމެން މިކަން ކުރުމަށް ޗާޓަރުނޑު ސަރުކާރުގެ ދަފްތަރުން ކޮންމެކަހަލަ ޑްރައިވަރަކު ކުރަނީ ކަމެއް. މި ހާލަތު ދިމާވެފައި މިއީ ކުދިންނަށް ބޮޑުވެރިކަމެއް، މިސާލަކަށް ރަށްރަށުގައި ކަމަށް ވަނީ، އެ ރަށްރަށުގައި ވަރަށް ކުޑަކުދި އާބާދީއެއްގައި ސައިކަލު ދުއްވައިލާ ކުއްޖަކު ފުރިހަމަ ދޫކުރަނީ ޕްލޭޓާ އެ ކުއްޖާ ދުއްވައިގެ އެރޭ. އެ ކުއްޖާ ދުއްވަމުން އެހެން ގެންދިޔައިމާ ޗެކިންގާ ދުން އެ ފުރިހަމަ ފޯސް އެ ކުއްޖަކާ ޖަހާ ފޯސް ފޯ. އަދި އެ ކުއްޖާ ހަމަ ދުއްވަމުން އެހެން ގެންދިއައިމާ ގަސްތުގައި މިހާރު ބޭނުންކުރެވޭ ކުއްޖާގެ އުއްމީދު ގެއްލި، ދިން ކޮންމެހެން ނިދުއްވާ ހުންނާކަށް ފޯސް ބޭނުމެއް ނުވޭ. އެހެން ގޮސް އެބަހުރި އަންނަހަރު، ނުވަދިހަ ހާސް ރުފިޔާއަށް އަރާފައި އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑަށް މިކަމާ މަސައްކަތްކޮށްދިނުމަށް އެދި ވަރަށް ގިނަ ޖާގަދުލަކުގެ ފަރާތުން އަރިހު އެދުން، ހާއްސަކޮށް ބޮޑު ކަންތައްތަކަށް މިހާރު ކުރިމަތިވެފައި. އަޅުގަނޑުމެން މިކަމުގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކުރައްވާ ފަދައިން، އެބައޮތް ހާލަތުން އެބަޖެހޭ މި ހާލަތު ތިބާވަރުވެ ފަރާތުން. ޖާގަ ދީފައި ވާހަކަ ކަމަށް ޗެކިންގެ ފަރަކަކުން ގެނައުން މިޖެހޭ ކުދިން އެބަހުރި. އަޅުގަނޑުމެން ކުރުމަށް ބަލާބަލާގޮތް ބަޔަކު ގެއްލުމެއް ބަލާ ގޮތުން ޗެއަރމަނަށް މި ކުދިންނަށް ބަލައިގަނެވޭ އާދަޔާ ބައެއް ކުދިން ހަމަތަކުން. ދަރިވަރު މީހާ އެސްޕީއޭ ދޫކުރާ ވަނީ 18 އަހަރުމެން ހުރިކަން ހަމަ ކޮންމެ ކޮއްޔަރަށްކަމާ، މި ކުދިންނަކީ ރަނގަޅު ކުދިންނަށް ބޮޑެތި ހުރި އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަނެއް ދޫކުރުމަށް ހަމަ ގެނެސްދެއްވާ. އަދި 18 އަހަރު ނުފުރޭ ކުދިކުދި ކުދިންނަށް 18 އަހަރު ފުރުމުން ސައިކަލު ދުއްވަން ދުއްވުން ޑްރައިވިންގް ލައިސަންސް ދޫކުރާ، އަދި އެކަމަށް އޮތް ދަށުން ލައިސަންސް ދޫކުރުން، ބޭރަށް ބަލާ އެތަކެއް ކުއްޖަކު އެތަކެއް ރަށެއްގައި. އަޅުގަނޑު އަދި އޮތީ، 18 އަހަރު ނުފުރި ސައިކަލު ދުއްވާ ކުދިން ހަމަ ފިޔަވައިލާ ކުރީ ފުލުހުން. މާތްކަލާނގެ 18 އަހަރު ފުރުމުން ދިރާސާ ކުރަން ގެންގުޅޭ ކަމަށް ބަލާފައިވާ ބައިގެ އެފަދަ ސަރުކާރުގެ ހުއްދައިން މިކަން ކުރުމަށް ދެކޭ މިނިސްޓަރ. އަޅުގަނޑު ހިތުން ރައްކާތެރި ވާހަކަ ދެއްކެވި ޕާޓީގެ ހުށަހެޅުއްވި ހާއްސަ ދުވަސް، ދިއްކަން. ވެސް ހުސްގޮތް ކަމަށް ހުށަހަޅުއްވާ ކުރިއެރުވުން، ހަމަ ޙަޤީޤަތުގައި. އަދި ދެން ބޭއްވިފައިވާ ވަކިން ކަމެއް ހުރި ސަރުކާރުން އެކަމާ ކޮށް ގޮތް ބަލައި.

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ގޮވައިލަނީ، 18 އަހަރު ފުރުމުގެ ކުރިން ކޮށްފައި ހުރި ޖުރިމަތަކަށް މާފުކޮށްދެއްވާފައި، 18 އަހަރުގެ ފަހުން ބެލެޖެން ބޭނުންވެފައި އެބަ ބައި ކޮމިއުނިޓީ ސަރވިސްގެ ތެރެއިން ކޮންމެވެސް ގޮތެއް ހޯއްދަވައިދެއްވުމަށް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިމްތިޔާޒް ފަހުމީއަށް.

މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިމްތިޔާޒް ފަހުމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަސަން ލަތީފު މި ހުށަހެޅުއްވި މައްސަލައަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި މައްސަލަ ހުށަހެޅުއްވުމުން އަޅުގަނޑަށް ވެސް ވިދާޅުވެދެއްވި. މިހާވަރަކަށް، މިވަނީ އަދަދުކަން މިހާރުވެސް ޖުރިމަތްކުރުވިފައިވާ އުމުރުން 18 އަހަރުނުވާ ކުދިން އެބަހުރި ކަމަށް. އެހެންވީމާ، ފާހަގަކޮށްލަން މި އުޅޭ ނުކުތާއަކީ، ކަން މި ވަނީ ވީގޮތް. އެމީހުން އެކަން ހިންގާފައި މި ވަނީ. ދެން ސުވާލަކީ، ތާއަބަދަށް އެކުދިން ތިރީގައި ތިރިކޮށްފައި ބައިވެރިވަނީކީއްވެތޯ؟ ތާއަބަދަށް އެކުދިން ތިރިކޮށްފައި ބޭތިއްބާވާ އެ ކުދިންނަށް ވަކި ތިބާ މީހެއް އެބައޮތްތޯ؟ އަދި ދައުލަތަށް ތިބާ ވަކި މީހެއް އެބައޮތްތޯ؟ އެހެންވީމާ، މި ސުވާލަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަލާލާ މިހާރު މި ހުށަހެޅިގެންޖެހޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކުޑަކުދިން ނޫނީ އުމުރުން 18 އަހަރު ނުފުރޭ ކުޑަކުދިން ކަމަށް ބެލެވޭ ކުދިން ކުރާ އެކިއެކި ޖަރީމާތަކަށް، އެ ޖަރީމާތަކަށް ހަމަ އެކަނި އެ ކުދިންގެ ބޮޑުގައި އަޅުވާފައި ނިންމާލެވޭނެ އެއް ކަމެއް ނޫންކަން މިހާރު ދިރާސާތަކުގެ ހުރިހާ ތަޖުރިބާ މުޖުތަމަޢުތަކުން ވެސް ބަޔާންވެގެންދޭ. އެއީ ކުދި ކުދިކަމުގެ ޖިނާއީގެ ގޮތުގައި ބަލާފައިވަނީ. ކުދިންނާއި، މައިންބަފައިންނާއި، ކިޔަވައިދޭ މުދައްރިސުންނާއި، އަދި އަވަށްޓެރިންނާއި، ދައުލަތާއި، ސަރުކާރާއި، މި ހުރިހާ ފަރާތްތަކުގެ ޒިންމާއެއް ގޮތުގައި އެކުލެވިގެންވާ ކަމަކަށް ވާތީވެ، އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން ޝާމިލުވާންޖެހޭ މި ކަންކަމަށް ހައްލު ހޯދައިދިނުމަކީ، އަދި އެ ކުދިންނަށް ދަރުވަސްދޭ ފުރިހަމަ ވެސް ހަރުދަނާ ކުރެވިދާނެކަން. އެހެންވީމާ، ކޮމިއުނިޓީ ސަރވިސްއާ މި ބަޖެޓުން، މި މަސައްކަތުގެ ތެރެއަށް ދިރުމަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބޭނުން މި އެކަށީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކަންކަމުގައި މާރިޔާ ބަޔަކު ސަރުކާރާއި، ދައުލަތުގެ ޖަރީމާ ދައުރުކުރަން ކަސަރުއެޅިފައިވާ އަދި ކުދިކުދި ތުހުމަތު، ބޭބޭ މީހުން ވެސް، އެއްބަސް ވީތީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގައި ވެސް، އަޅުގަނޑުމެން އެ ކަމަށް ވެސް ބަޔާނެއް ދިރާސާކުރުމުގައި ހަމަ ހާސިލްވެފައި ވާގޮތަށް ފަދައިން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި މިދެކެވެމުން ބޭސްލަކަރުގެ ވާހަކަދެއްކެވުމުގެ ފެށުން ވަރަށް

ގިނަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފާހަގަކުރި، ތާއަބަދު ތާރީޚުގައި ބާއިތިއްބުމުން އެ މީހަކަށް ވެސް އަދި ދާއިރާތަކަށް ވެސް ފައިދާއެއް ނުވާތީވެ، ބޭނުންކުރަށްޖެ އިޖުރާއަތްތަކައި އަސްލުކާވެސް ދިރިއުޅުމައިގެން ހަޔާތައިގެން ކުރިއަށްގެންދެ އަދި ދައުލަތަށް ދޭންޖެހޭ އެއްބާރު ދިނުމަށް ފުރުޞަތު ހޯދައިދޭން އެބަޖެހޭ. މި ކުރިން ތާއަބަދަށް ތާރީޚުވެފައި؛ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަމައެކަނި ވެސް ފާހަގަކުރެއްވި ފަރާތުން، އެއް ދާއިރާއަކަށް ވުރެ ގިނަ ރަށްވާ އަތޮޅުގައި މިހެން ކުރިން ވެސް އުޅޭތީ. ދެން ސަރުކާރާ މި ކަމަށް ދެ ކުރިންނަށް ބަހައިލައި ހުރެއިރުން. އެހެންވީމާ، ކުރިއަށްދާން ބޮޑެތި އުޅޭ ހުރިހާކަމަކީ. ބޮޑެތިސަޤާފަތް އެހެންނަމަވެސް، އަތޮޅުތަކުގެ ގިނަގިނަ ކުދިކުދި. މިހަތަރުތަކުން، މި ހުރިހާކަމަށް ހުރިހާ ދާއިރާތަކުގައި ދެ ވަނީ ވެސް ދެ ކުރިންނަށް މާލޭގަ އަތޮޅުގާ މަޖިލިސްތަކަށް ނުވާ ވާހަކައެއް ނޫން. މެޖޯރިޓީން ފައިދާވަނިވި ކުރުމަށް ކުރިން ދެ އިންތިޚާބުތަކުގެ ވަހަކަ މިގޮތަށް ވާހަކައިގެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަތޮޅުކައުންސިލް ތަރައްޤީގައި، މި ޤާނޫނީ ތަރުތީބު ތަރައްޤީގެ ތަރައްޤީކުރުމަށް ކުރިއަށްގެންދެ ވަނަ ވާހަކައިން. ވެސް ފާހަގަކުރެވޭ އަތޮޅުތަކުން ވަގުތު ދެ ކުރިމަތިލާނެ ކުރިއަށްދާއިރު، އަދި ބާބެއްގެ ކުރި ބޮޑުވާނެ އަބަދުވެސް. ކުރިން ދެ ކުރި ސަރުކާރުގެ ވެސް ދާއިރާތަކުގެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅުވުމަށް ނަތީޖާ. ކުރިމަގުގައި ޙަޤީޤަތް ފާހަގަކުރުމުގައި އެއްފަހަރުން. ދެކޮޅު ހުރިހާ ދާއިރާތަކަށް، ވަގުތީ ކުރިމަތިލާ، އަލަށް ގޮތްތަކުން އިންތިޚާބު ދާއިރާތަކުގެ މީހުންނަށް ތަރުޖަމާ ކުރުމަށް ދާއިރާތަކަށް ގުޅުވައިގެން ސަރުކާރުތަކާ ދާއިރާތަކުގެ ކުރިމަތިލާ ފުރުޞަތު ހުރިހާ ކަމެއް ވަގުތު މިސާލަކަށް ވިދާޅުވި ބައިވެރިވުމަށް. ކުރިން ދެ އަތޮޅުގެ އިދާރީ ދާއިރާތަކުގެ ކުރިމަތިލާ ގޮތަށް، ހަމަ މި ކުރިއަށްގެންދާ އަތޮޅުގެ ފާހަގަކުރެވޭ. ވަރަށް ބޮޑު ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަލީމަށް. މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

މާވަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ލަތީފު މި މައްސަލަ ހުށަހެޅުއްވުމުންދިޔައިރު އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ވަރަށް ބޮޑު ފާހަގަކޮށްލެއްވުނީ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވަރަށް ގިނަ ދާއިރާތަކެއް އުނިކުރައްވާފައި، ވަރަށް ގިނަ ދާއިރާތަކެއް އުނިކުރައްވާފައި އިންތިޚާބާ ވަރަށް ބޮޑު ގޮތެއްގައި ޚާއްސަކޮށް ކަމެއް ވިސްނައިދެއްވާފައި މި އުޅެނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކުރީގެ ގޮތްވަޅުތަކަށް އަރައިގަތުމަށް ދު މަސައްކަތު ފެށުމަށް ދުވަސްކޮޅެއްގައި ޖުރިމަނާ؛

ވަތިވައްކަން ޖޫރިމަނާ. ވަތިވައްކަން ޖޫރިމަނާކުރަމުން ކުރަމުންގޮސް، ނޫހަކުން އަޅުގަނޑަށް ފެނުނު 34؛ އަޅުގަނޑު ހަނދާންވަނީ 34 ނޫނީ 38 މިލިއަން ރުފިޔާ ޖޫރިމަނާކޮށްފައި އޮތް ވާހަކަ އަހަރެއްގެ ތެރޭގައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ ބޮޑު ސިޔާސަތަކަން މި ސަރުކާރުން ހަދައިދީ ޖޫރިމަނާކުރުން، ބޮޑު ސިޔާސަތަކަން. އިއްޔެ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީގައި ވާހަކަދެއްކި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުދި ވިޔަފާރިތަކުގެ؛ ހާއްސަކޮށް މި ދާދިގެ ކުދި ވިޔަފާރިތަކުގެ ހަރަދުކުރާ ރިސޯޓުތަކުން އެސޯސިއޭޝަން، ގެސްޓްހައުސްތަކުން 1800 ވަރަކަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެ ބޭފުޅުން އެދުނުގައި ޓޫރިސްޓްރިސޯޓުތަކުގައި ދިޔައީ. ވަތިވައްކަން، ވަތިވައްކަން ޖޫރިމަނާކޮށްފައި އޮތީ. ވާހަކައިގެ ތެރޭގައި އެންމެ ބޮޑު ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރިން، ގެސްޓްހައުސްތަކުން މި ހަރަދަކުން މަސް ނިމުނީ، ދިރިއުޅުމަށް ކުދި ވިޔަފާރިތަކުގެ 45%، އެ ބޭފުޅުންގެ ބަޔަކު އަޅުގަނޑު ހަމަ މިދަންނަވަނީ. 45% ބަނދުކުރުމުގެ ބިޒްނަސްތަކާ އެބަހުރި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ވަގުތަކަށް އެ ބޭފުޅުން ދައްކާ، މި ހާލަތުގައި ދުނިޔެއަށް ދިމާވެގެން މި އެއީ މައްސަލަތަ ކޮންމެހެން ގެއްލިގެންދާނެ ނޫން ހަމައެކަނި. އެ ބޭފުޅުން މި ވަގުތުކޮޅުގައި މި ހާލަތުގައި ސަރުކާރުން ކޮންމެހެން ކަމަކަށް ވިދާޅުވެފައި ހުރި ކަސްޓަމަރުން މި ބޭފުޅުންނަށް ނުލިބިގެން. އިންސާފު ސަރުކާރު ނުދެނީ. އެންމެ 2%، ގެސްޓްހައުސް އެންމެ 2% ނުލިބެނީ ކަސްޓަމަރުން އިންސާފު ސަރުކާރު ދިރިއުޅުމަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިހާރުގެ ކުދި ގެސްޓްހައުސްތަކުގެ ވަރަކަށްދެނީ، 500 ބިލިއަން ޑޮލަރުގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވެސް ބައްދަލުކުރި މި ބަޔަކު އެ ބޭފުޅުން އަހައިފި. ކޮބާތޯ ދީ؟ ބޮޑެތި މިނިސްޓަރުން، މި ސަރުކާރުގެ މިނިސްޓަރުން، އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓަރު އެ ބޭފުޅުންނަށް އަނގައިގާ މާސްކާރީ، މި ސަފާރީތަކާއި ދިރާސާ ގުޅުވައިގެ ހިނދު ނުދޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެ ޝަކުވާތަކީ. ޓޫރިޒަމްސްޓޭޓް މިނިސްޓަރު އެ ބޭފުޅުންނާ ކޮންފަރެންސްކޮށް ވިދާޅުވި ކޮށްދޭނަމޭ ކަމަށް. މަޝްވަރާ ހަމަ އެ ބަޖެޓާ. ދަތުރުކުރާ ޓޫރިސްޓުންނަށް، ހަމަ އެ ބަޖެޓާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، މިއަދު މިހާ ބޮޑަށް އިންޑިޔާބަޔަކާ ގެސްޓްހައުސްތަކުގައި މިކަން ކުރާ ސަރަހައްދު ދިރިއުޅޭ ޖަލްސާތަކުގައި މިއަދު އެބަ އެނގޭ. ކޮންއިރަކުތޯ މި ސަރުކާރުގެ ކުރީ މިނިސްޓަރު މިކަހަލަ ވާހަކަތައް ފާހަގަކުރެއްވީ؟ މި ބަޔަކަށް ހަތަރު ފަހަރު ކުރީ މިނިސްޓަރު ހާޟިރުކޮށްފައިވީތޯ؟ ނުދައްކާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެންމެ ފަހަރަކު ވެސް ރަނގަޅަށް ދޯދީ، މިއިން ކާރުތަކުގެ ކަނބަލުން ބޭރުގެ ޖޫރިމަނާގެ ވަރަކަ ދައްކަން. ޖޫރިމަނާގެ ވަރަކަ ދައްކަން. އެއްވެސް ވިސްނުމެއް ނެތްކަން. ޓޫރިޒަމްސްޓޭޓް މިނިސްޓަރު މިތަނުން ވަރައްގިނަގުނަ، ނުދައްކާ. ބޮޑެތި މިނިސްޓަރުގެ ވަރަކަ އަޅުގަނޑު މިދަންނަވަނީ، އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓަރު މިދެންނެވި ކޮންމެވާނީ. ކާރުގައި ހުންނަ ބިލްތަކަށްވާގޮތަށް ކަރަންޓު ބިލުގެ އެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަގާވީ. މިހާރު ސިޔާސަތު ރަނގަޅު ވިދާޅުވީމާ 1 އަހަރު ވިދާޅުވި މިހާރު. ދެން ކިހިނެއް ހިނގާ ސަރުކާރެއްތޯ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؟ އަޅުގަނޑުމެން އެމް.ޑީ.ޕީގެ ކޯއަލިޝަން މި މަޖިލީހަށް ގެނައި އިންޓެގްރިޓީގެ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސިޔާސީ ޒިއްމާއަކުން ކުރުން އަދި މަޖިލީހަށް އިންޓެގްރިޓީގެ. އެއްބަސްވުމާއެކު، މި ސަރުކާރުގެ ނިކަމެތި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި

ސަރުކާރު އޮތީ ބޮޑުތަކެތިން ފުރިހަމަވެފަ. ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް އެކަން އެބަ އެނގޭ. ދެން މެޖޯރިޓީ ލީޑަރު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އާތިފް އުޅުއްވި ވާހަކަފުޅު؛ ދިވެހި ރައްޔިތުން ނިކަމެތި ސޫރަތްތަކުގެ ކަންކަން ބަރަދާކުރަނީ އަބަދުވެސް. ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ކަންބޮޑުވާ މަސައްކަތްތަކުގައި ރައްޔިތުންގެ ނިކަމެތި ބައްޔަށް ހާލަތު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެ ސަބަބަކީ ޖަކައި ލާރިވާ ކައުންސިލު އިންތިޚާބު އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ދިވެހި ރައްޔިތުން ނުދޭނެ. އަޅުގަނޑު މި މަސައްކަތުގައި ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުން؛ މިހެން އެއްވެސް އިހުމާލުނުވާގޮތަށް ހުރިހާ މިކަމާ ގުޅޭ ވަޒީރުންނާއި ސަރުކާރު އެއް ގޮތެއްގެ ގޮތުގައި ހިނގަމުންދާ އެކަން ނުވާނެ ހިނދަށް، ދިވެހި ރައްޔިތުން މި ސަރުކާރު ފުރިހަމަކުރާނެ، އަދި އިތުރުކުރެވިއްޖާ އެކަން ވަރުގަދަ މަސައްކަތު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން މި ދަނީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ، ކެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޙްޖޫބް އަބްދުﷲއަށް.

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މަޙްޖޫބް އަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ވެސް މި މަސައްކަތަށް ހަމަ ތާއީދުކުރަން. މި މަސައްކަތުގައި ހިމާޔަތުގައި އޮތް ފިޔަވަޅުގައި އޮތް ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން 31 ޑިސެމްބަރުގައި މި މަޖިލީހުން ގާނޫނަކީ އިސްތިހްލާކީގެ، ރާއްޖޭގެ ވާ ގޮތުން 6 މަސްދުވަހުގެ ލޯނުގައި މިއާ ގުޅޭ ގޮތުން ހަދަން އެބަޖެހޭ މިނިސްޓްރީން. މިއަދު ހަމައަކަށް އަހަރު 6 މަސްދުވަހު ދީފަ ދުވަސް ފެށުނު އަދި ގަވާއިދު ހުށަހެޅުއް ނެތީ. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މި މަޖިލީހުގެ ޖިނާޔަތަށް، އެ ގަވާއިދު؛ އަދި ހުށަހެޅިފައި ގަވާއިދު ކުރިމަތީގެ ޖިނާޔަތަށް، އެއާ ގުޅިގެން ދެން ކުރަންޖެހޭ ކަންތައް، އެ މަސައްކަތްތަކުރިޔާ ބަޔަކު، އަދި ނުކުތާ ފަހުމަކީ ދެން ފުރުޞަތުދޭން. އަޅުގަނޑަށް ފެނުނީ، ބޭންކް ފިޝަރީޒް މިނިސްޓަރު އިރުއިރުކޮށް ނިޔަތް ސަރުކާރުގެ މަޢުލޫމާތު ގަވާއިދުގެ ސަރުކާރުގެ ހަރަދުތައް ނިމުމަކަށް ގެނައިސް މި ހަދަން ގާނޫނުގެ މަސައްކަތް. އަޅުގަނޑުމެން މި ހަމަ އިއާދަކުރާ ގާނޫނަށް ބަލާއިރު ގަވާއިދެއް ގުޅިގެން ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދެއް މިއަދު ހަމައެކަނި އެއީވެސް، މިކަމުގެ ކާރިޔާއެއް ނެތް. އަޅުގަނޑަށް މި ފެނުނީ، ބައެއް ވަޒީރުން ނިސްބަތުން ނިންމާފައިވާ ކަންތައްތަކުގެ ޢަމަލުކުރާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ބޭނުންވެސް ގަވާއިދު ކޯޓަށް، މިކަމަށް ގޮތުން މިހާރު ބޭނުން ކުރިމަތީގެ ޖިނާޔަތަށް. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ، ބޭނުންވާ ކަމެއް ނޫން އެއްވެސް ކުރިމަތީގެ ނިޒާމެއް، މިކަމާ އަދި ގަވާއިދު އަހަރުވެފައި އޮފްޝޯރާ އެކަން އަދި. ޙާދިސާތަކަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ، މިހާރު 18 އަހަރުވުމުގެ ކުރިން ވެފައި ހުރި ޖަރީމާ މާލީގޮތުން ދިވެހިން، އެކިއެކި ހަދާ ޖަރީމާތަކާއި ވެސް މާލިއްޔަތުކޮށް. އަޅުގަނޑުމެން

އަޅުން ފެނާއިރު، ދެން ކޮމިއުނިޓީ ސަރވިސް 18 އަހަރުން މަތީގެ ކުއްޖެއް ނޫނިއްޔާ އަދި އެއަށްވުރެ ދަށުގެ ކުއްޖެއް ވިއަސް އެކަނިވެ އެއްވެސް ކަމެއް ކުރަންޖެހިއްޖެއްޔާ އޭގެ ފަހުން އެކަން ކޮންގޮތެއް ދެން ހުރި ޤާނޫނުތަކާއި މާފުކުރުން ކުރިއަށްދާނެ. އެކަމަކު މިހާރު ފެނާއިރު، މި ހުރިހާ ޤާނޫނުތަކާއި މާފުކުރެވޭ، އެ ހުރިހާ ކުދިން ކުދިންނަށް، ކުދިން އެންވަޔަރަމަންޓަލް ގެނެސް، ދެން އެކިސަބަބުން އެ ކުދިން ދުރާލާ ރަނގަޅު މަގެއް، ރަނގަޅު ޤައުމެއް ދައްކާނެ. ދެން އެހާ ގެދު އެ ކުދިންނަކީ އެވެއަރނެސްކުރައި މި އޮތީ ދެވޭން ކޮށް ކޮށް، ކުރެއް ކޮންޓްރޯލްވެއްޖާ މިއާ އަދަބަކީ. މިހެނެއް ސާފުކޮށް ބަލާންކޮށްދީފައި ކުރިއަށްއޮތް ދުވަސްތަކުގައި ކަމެއް އަޅުގަނޑުމެން ކަންތައްތަކަށް ބަލައިގަނެވެން. އަޅުގަނޑުމެން ކުރުކުރާ ކުރެއް ކުރާއިރު އެއަށް ބަދަލު ޝުރޫން އަދަބުދިނުމާ ވާ ވެތަކު، އަޅުގަނޑުމެންނާ ދިމާވި އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާގެ ރަށްރަށުގެ ކުރުކުރާ ކުދިންގެ. ކޮށް ބެސީ، މިމަންޒަރު އޮފްލައިން ނިސްބަތްވި ބާވަތް އަހަރެން އޮތުމަށް، މިމަންޒަރު ބައިވެރިވާ ބަލިވަމުންދާ ކަހަލަ ދުށްޕިވާ ގެންދިޔައީ ޖަލަށް. ގެންގޮސް ޖަލުން މިމަންޒަރު ނިކަމެތި ހުރި ޑްރަގްއެޑިކްޓް ބައެއްގެ ރިހެބިލިޓޭޝަނަށް. ހުރި ޑްރަގްއެޑިކްޓް ބައެއްގެ މަސްތުވާތަކެތި ވިއްކުމުގެ ބައެއްގެ. އެ ގެނެސް އަދިއެކަނި، އެ ސަރަޙައްދުގައި ހުރި އަންގާ ބައެއްގެ މަސްތުވާތަކެތި ވިއްކާ ބައެއްތަކީ މިހާރު ބަލައިގަނެވޭ. ބަޔަކަށް އެއަށް އެހީތެރިވާ ކަމެއް ނުކުރެވޭ ކަމަށްވެދާނެ.

އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު މިހާރު އެދެނީ ކަމަކީ، اللهގެ ރަޙްމަތުން، އެއާ މިހާރު ހުރި ރަނގަޅަކަށް. ރަނގަޅު މަގު ހިމާޔަތްކުރުން ރަނގަޅަށް. އެހެނަސް ކުރިއަށް ބޭރު ގެއެއް ކަމަށް ގަބޫލުކުރުން ބަދަލުވެ، އިޖުތިމާޢީވާދާ މިހާރު އެހެ ހުރި ރަނގަޅަށް. އެހެންނަމަވެސް، މިކަހަލަ ކަންކަން މި ދިމާވަނީ، އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ދެވޭ އަދަބަކީ ކުރެ ކުރަނީ އެކަށީގެންވާ އަދަބުދިނުމާއި ކަމަށް ބޭނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ނިންމާލަމުން ވެސް ގަވާއިދަށް، މިހާރު މި ކުރިއަށް ގެންދަނީ އަޅުގަނޑުމެން ދިމާވެއްޖެ ފަރާތާ ހުރިހާ ކަމެއް، އަދި އެއާ ގުޅޭ ކަންތައް ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ދިމާވެފައި ހުރި ޤާނޫނުތަކުގެ އިޞްލާޙު މާފުކުރުމުގައި، އޭގެ ފަހުން ދެން އަޅުގަނޑުމެން ގަވާއިދު ހަދައިގެން މިއަށް އަދަބު އެ ކުރިންނަށް އެކުލެވޭ، އެއާ ގުޅިގެން ކޮމިއުނިޓީ ސަރވިސް ވޮލަންޓިއަރ ކޮމިއުނިޓީ ސަރވިސް އަދާކުރުން އެ މިންނަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ މާފުވެ ދިޔަ. އެހެންވީމާ، އެކަމަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ އެދޭން، މި ހުރިހާ ޤާނޫނުތަކާ މާފުކުރަން އަޅުގަނޑު ސަރުކާރަށް ގޮވާލަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި މެދުކަނޑާލަނީ ސައިގެ ވަގުތަށް.

{ހުސްވަގުތުކޮޅު: 10:29 އިން 11:08 އަށް}

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ޒަރީރު)

7. އިބްތިދާއީ ބަހުސް

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އިންޓަވަލްގެ ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު ފަށާ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާ ކުރިއަށްގެންދިއުމަށް އަޅުގަނޑު މި ފަށަނީ. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ދަނީ އިބްތިދާއީ ބަހުސް. އެއީ އެޖެންޑާ ނަންބަރު 7.

7.1- ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، މައްޗަންގޮޅީ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2019 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްވެރިކަމުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލު. މި ބިލުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވާފައިވަނީ، 16 މާރިޗު 2021 ގައި ބޭއްވުނު، 2021 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ 18 ވަނަ ޖަލްސާގައި. މި ބިލު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވީ، މައްޗަންގޮޅީ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު. ބިލު ހުށަހެޅުއްވުމަށާއި، ޖަވާބުދާރީވެވަޑައިގަތުމަށާއި، ފަހުބަސް ވިދާޅުވެދެއްވުމަށް ޖުމްލަ 15 މިނެޓުގެ ފުރުޞަތެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ލިބިވަޑައިގެންނެވޭނެ. ބިލުގެ އިބްތިދާއީ ބަހުސް ހިނގަމުންދާއިރު، އެ 15 މިނެޓު އެއްކޮށް ނުވަތަ ބައިބައިކޮށް ބޭނުންކުރެއްވުމުގެ އިޚްތިޔާރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އޮވެއެވެ. މައްޗަންގޮޅީ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު.

މައްޗަންގޮޅީ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2019 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްވެރިކަމުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލު. އާދެ! އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ސަރުކާރުން މި [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2016 ([illegible] ޤާނޫނު) [illegible]…

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޑުކޮށްލައްވާތި! ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2019 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްވެރިކަމުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވުން އެދެން.

މައްޗަންގޮޅި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ގާނޫނު ނަންބަރު 14/2019 ނޫނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްވެރިކަމުގެ ގާނޫނުގެ ދަށުން؛ އާދެ! އެ އަޅުގަނޑު މި ހުށަހަޅަނީ. މި ހުށަހަޅާ ބިލު ހުށަހެޅުމުގެ ސަބަބު އަޅުގަނޑު މި ބަޔާންކޮށްދެނީ. ސަރުކާރުން މި ބިލު ހުށަހެޅުމުގެ ބޭނުމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކަނޑުދަތުރުކުރުމާއި އެއްގަމު ދަތުރުކުރުމުގެ ކަންކަން ހިންގުން ހަރުދަނާކުރުމުގެ ގޮތުން، ގާނޫނު ނަންބަރު 3/2016 (މޯލްޑިވްސް ޓްރާންސްޕޯޓް އޮތޯރިޓީގެ ގާނޫނު) އުވާލައި، އެ ގާނޫނުގެ ދަށުން އުފައްދާފައިވާ މޯލްޑިވްސް ޓްރާންސްޕޯޓް އޮތޯރިޓީން ކުރަމުންގެންދިޔަ މަސައްކަތްތައް މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ސިވިލް އޭވިއޭޝަނަށް ބަދަލުކުރުމަށް ސަރުކާރުން ނިންމާފައިވާތީއެވެ. ގާނޫނު ނަންބަރު 14/2019 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްވެރިކަމުގެ ގާނޫނު)ގެ 56 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، މަސްވެރިކަން މޮނިޓަރކޮށް، ކޮންޓްރޯލްކުރުމަށް ޓަކައި މޮނިޓަރިންގ، ކޮންޓްރޯލް، އަދި ސަރވެއިލަންސް ނިޒާމެއް ހަރުލައި ތަންފީޛުކުރުމުގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރުން ވަގާ ކުރަންޖެހޭ އިދާރާތަކުގެ ތެރޭގައި، މޯލްޑިވްސް ޓްރާންސްޕޯޓް އޮތޯރިޓީ ހިމެނިފައިވާތީ. އޭގެ ބަދަލުގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ސިވިލް އޭވިއޭޝަން ވަގާ ކުރަންޖެހޭ ގޮތަށް މާއްދާ އިސްލާހުކުރުމަށްޓަކައެވެ. އާދެ! އެ ގާނޫނުގެ 56 ވަނަ ނަންބަރު، މާއްދާ އިސްލާހު. އަރިމަތީ ސުރުޚީ؛ މޮނިޓަރކުރުމާއި، ކޮންޓްރޯލްކުރުމާއި، ސަރވެއިލަންސާ ބެހޭ ނިޒާމު. 56 ވަނަ މާއްދާ، މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ކުރާ މަސްވެރިކަން މޮނިޓަރކޮށް، ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގައި މޮނިޓަރިންގ ކޮންޓްރޯލް އަދި ސަރވެއިލަންސްގެ ނިޒާމެއް ސިފައިންގެ ކޯސްޓްގާޑާއި، މޯލްޑިވްސް ޓްރާންސްޕޯޓް ސަރވިސް އަދި މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސް އަދި މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ސިވިލް އޭވިއޭޝަނާއި، [illegible] ކަންކަމާ ބެހޭ އިދާރާތަކުން ގުޅިގެން މިނިސްޓްރީން ޓަކައި ތަންފީޛުކުރަމުންދާނެ. އާދެ! 2- މި ގާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާނީ، މި ގާނޫނު ފާސްކޮށް، ތަސްދީޤުކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރުމުން ފެށިގެން. އާދެ! ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކުރީގައި މި ގާނޫނުގައި، ކުރީގައި މިހާރު މި ގާނޫނުގައި އޮތް ގޮތުން ޓްރާންސްޕޯޓް މިނިސްޓަރ؛ އާދެ! ޓްރާންސްޕޯޓް އޮތޯރިޓީގެ ނަން؛ އާދެ! މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ސިވިލް އޭވިއޭޝަނަށް ބަދަލުކުރުމުގެ [illegible] މި އަދި [illegible]. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު [illegible] މެމްބަރުން [illegible] މި ބިލަށް، [illegible] މި [illegible] ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! ޓްރާންސްޕޯޓް އޮތޯރިޓީ އުވާލުމަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ބިލު [illegible] އެ ގާނޫނު [illegible] މި ބިލުގެ [illegible]

ހުށަހެޅިއެވެ. ދެން މި ބިލަށް ބަހުސްކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ 4 ގަޑިއިރު ޖުމްލަ. އެއީ އެމް.ޑީ.ޕީއަށް 2 ގަޑިއިރާއި 24 މިނެޓާއި 29 ސިކުންތު. ޕީ.ޕީ.އެމަށް 20 މިނެޓާއި 21 ސިކުންތު. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީއަށް 20 މިނެޓާއި 21 ސިކުންތު. ޕީ.އެން.ސީއަށް 16 މިނެޓާއި 12 ސިކުންތު. އެމް.ޑީ.އޭއަށް 14 މިނެޓާއި 8 ސިކުންތު. ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިނުގަންނަވާ ކޮންމެ މެންބަރަކަށް 4 މިނެޓާއި 4 ސިކުންތު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން އެދިވަޑައިގަންނަވާނަމަ، ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގަތުން އެދެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ބިލުގެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހުމަދު ޝަރީފް.

ބިލުގެ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހުމަދު ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 03/2016 މޯލްޑިވްސް ޓްރާންސްޕޯޓް އޮތޯރިޓީގެ ގާނޫނު އުވާލުމުގެ ބިލު؛ އާދެ! މި ބިލު ހުށަހެޅިފައި މި އޮތީ، ޓްރާންސްޕޯޓް އޮތޯރިޓީ އުވާލުމަށް. މިގައި ފުރުއެކުދުގެ ތެރޭގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓްރާންސްޕޯޓާއި، މި އޮތޯރިޓީއާ ދޭތެރޭގައި ފުރުއެރުސްތަކެއް އުޅޭތީ، ހިދުމަތްތަކަށް މިދޭތެރެއިން ރަސްމީކުރެވިގެން ހިނގައިދޭ. އެހިވަޑައިގަންނަވާތީ، ވަރަށް ބޮޑަށް ގާތްގޮތަކައި ވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ގާބިލުކަން ވެސް އަދި އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަ މިހެން ވެސް އަދި އެކިއެކި އާންމު ފަހަރުތަކުގައި ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް ޓްރާންސްޕޯޓްގައި ކަންކަން ދަސްކޮށްގަނެދިނަ ވާހަކަ ދައްކާ. ތަދުތުވެގެން! އެބަހުރި ކަންކަން ދަސްކޮށް. އެހެން ދިމާވި، ކުރީގެ ސަރުކާރުގައި އެ ވެރިޔާ އެއްކޮށް އުވާލައި ގޮސް، ވަރަށް ބޮޑަށް އެކި ހިސާބުތަކުގައި ޓްރާންސްޕޯޓްގެ މުޅި ސިސްޓަމް. އެހެން އައްޑޫ އަޅުގަނޑުމެން އައިސް، މިފަހަރު އަދި ސަރުކާރުގައި ޓްރާންސްޕޯޓް ވަޒީރަކު ވެއި، އަދިވެސް މިނިސްޓްރީ އުޅުނި، ހިނގައިގަތުން މި ދިޔީ. އެއާއެކުގައި އާދެގައި ސަރުކާރުން އުވާލައިފައި، ކުރީގެ ސަރުކާރުން އުވާލައިފައި އޮތް ޓްރާންސްޕޯޓް އޮތޯރިޓީއާ ގުޅިގެން ވަރަށް ބޮޑެތި ދަތިތަކެއް ހުރި މިނިސްޓްރީ ހިންގުމުގައި. އެހެންވީމާ، އެ ދަތިތަކަށް؛ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އެ ދަތިތަކުން އަރައިގަތުމަށް ބަލައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އޮތޯރިޓީ އުވާލަންޖެހިފައި މި އޮތީ. އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ދެން ޓްރާންސްޕޯޓް މިނިސްޓްރީގައި ދިމާވި ކަންކަމުގައި، ބަދިއާއި ރަނގަޅުކޮށްލެވޭނެކަން ވެސް ނެތި 2 މަސް. ކަނޑު އެއްކޮށް ރަނގަޅުކުރުމުގައި ވެސް ވަރަށް އުނދަގޫތަކެއް ހުރި. އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ މިކަމާ ގުޅިގެން ކުރިއަށް އޮތް ތަނުގައި ހައްލުކޮށްދެވިގެންދާނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މީގެ ކުރީގެ ދަންވަރުގައި މިއަދު ހުށަހެޅިގެންވާ، ހުށަހަޅާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ބިލާ ބެހޭ ގޮތުން މިކަމުގައި؛ އެ މަސައްކަތާ ބެހޭ ގޮތުން މިކަމުގައި ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، ހުށަހެޅުއްވި މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސިފަކުރުއްވި ވަރަށް އެހެން ކަހަލަ ކަމެއް. އިންސާފުން ދިމާކޮށް އަޅުގަނޑުމެން މި އުޅެނީ އަސްލުވެސް ވޯޓުދެއްވައިދެއްވުން. ޝުކުރިއްޔާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން އިންސާފުވެރިކަމާ ދިމާކޮށް ވޯޓުދެއްވުމަށް

އެއްވެސް ކަމެއް ނުކުރަން. އެ ބޭފުޅުންނަށް އެހެން އެ ހިފަނީ، އެ ބޭފުޅުންގެ ދައުރުގައި އިންތިޚާބާ ދިމާކޮށް އެބަހުރި ކަންކަން ކޮންތޯ. އޭގެތެރޭގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން، އެއަރލައިން ލައިސަންސް ދިނުން ކިޔާލައި، ހާއްސަކޮށްލައި ލައިސަންސްތަކާއި ދުވުން. އެ ދުއްވުން ލައިސަންސްތަކުގެ ސަރުކާރަކަށް ވެރިކަމަށް ވެރިޔަކީ، ދުވަހަކުވެސް ދުއްވާ އެއްކަލަކަށް ނާރާ މިހުންނަން ގޭގައި ތިއްބާ ދަތުރުވެރިން ފިޔަވައި، އެ ދުވަސްވަރު ވަރަށް ގިނަ އެކްސިޑެންޓް ހިނގައި، ވަރަށް ނުރައްކާތެރި ކަންކަން ދިމާވެފައި އެބަހުރި. ބައެއް ބޭފުޅުންގެ ފުރާނައަށް ނުރައްކާތެރިވެފައި އެބަހުރި. އެއީ ވޯޓު ހޯދުމަށް ބަޔަކު ކަންކަން ކުރީމާ ވާ ގޮތް. އިޖުތިމާޢީ ބަހާސް؛ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ތަނަށް ހުށަހެޅިފައި މި އޮތް މައްސަލަތަކަށް، ބަޖެޓުގައި ޕޮލިސީތަކުން ނޫން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ރައްޔިތުންގެ އަޑުއަހާފައި ބޭނުން. އެއީ އެމް.ޑީ.ޕީއާ އަބަދުވެސް އިންތިޚާބުތަކުގައި؛ ހުއްޓުވާލަން އިންތިޚާބުކޮށް ދިމާކޮށް ވަރަށް ބޭނުން ދުރުންދުރަށް ހިނގައި ރައްޔިތުންގެ އަސްލު މައްސަލަތައް؛ ކޮރަޕްޝަނާ ކަންބޮޑުވާ މައްސަލަތައް ބޮޑު ބައެއް. އެގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ބަލިބޮޑުވުން މި ފަރާތު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވޭން އަދި އެންމެ ބޮޑު އެއް ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވުނު، ޕޮލިސީތަކުގެ ކަންތައް، ޤަރުޟުގެ މަސައްކަތް. ހަމަ އޭގެތެރޭގައި ވަރަށް ގިނަ ޖަވާނުންނަށް ދިމާވެފައި އޮތް ވަރަށް ބޮޑު މައްސަލައަކީ، ޖެހިލުވުން ނުވުން. ބަލާ އެކިއެކި ސަރުކާރުތަކުން ފައިސާކަން ނިމިގެން ކިޔަ ދުވަސްކޮޅެއް ވެއްޔާ މިޒާ ނުލިބުނުއްޔާ އަދި ފައިސާކަން ހިޔާލުތަކާއި މިޒާ ނުލިބުނުއްޔާ، އުމުރު ނުދޭ ނުލިބުން ދެއްކެވިގެން ޖަމާއަތްތަކުގައި މިޒާ ނުލިބުން، ވަރަށް ބޮޑު އަދަދެއް އެބައޮތް. މިން ސަރަޙައްދު ތިރީސްއަށް ކުދިން އެބަހުރި އުމުރުން ކުޑަ ޖަމާއަތްތަކުން. އަދި 2019 ވަނަ އަހަރާއި 2020 ވަނަ އަހަރާ ދޭތެރޭގައި ގުޅުން ފެށި ހާދަ ބޭފުޅުން ޖަމާއަތްތަކަށް އަބަދުވެސް. މިކަހަލަ ކަންތައްތަކަށް މި ދަރިވަރުން، ފަރާތްތަކުން ހިފެހެއްޓި، ޖަމާއަތްތަކުގެ ފައިސާތަކާއި ފުރަސަތުތަކާއި އެ ކުދިންނަށް ދޭން. ވަކި ވަކިން، މުހިންމު އިނގުން، މި ހުރިހާ ކަމެއް ވެސް ގެއިން ފެށި މި ޖަމާއަތްތަކަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އަމުން މި ފަރަގު އިސްލާހުކުރުމުގައި މަސައްކަތްކުރަމުން. އެއީ ރިޕޯޓުން އެ ކުދިންނަށް ދިރިއުޅުމުގައި އުނދަގުލަށް ގޮތުން، ވަކިގޮތަކަށް ވެސް ބިޔަތަން ގޮތަކަށް ދަރިވަރުންނަށް މުޅިވެގެންދިއުން. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން އިންތިޚާބާ ދިމާކޮށް ކުޑަ ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން އަބަދުވެސް ކަންކަން ކުރަމުން އަންނަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށްޓަކައި ދުރުވިސްނުމާއެކު ގޮތެއްގައި. އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ވަގުތީ ގޮތަކަށް ކަންކަން ކުރާ ބައެއް ނޫން. އެމްޑީޕީން ދިން ފަރުމާކޮށްގެން ވީ ގޮތްތަކުން. ބަލައިލީމަ އިނގޭނެ. މާދަމާ ދުވަހުގެ އިޤްތިޞާދީ މުސްތަޤްބަލް ސާފުވެގެން އެ އުޅެނީ، އެ ބޭފުޅުން އެކަން ކުރެއްވީ އެގޮތުން ކަމަށް ވާތީ، އަޅުގަނޑުމެން ވެސް މި ކަންކަން ކުރިން އެހެން ކަމަކަށް ބަދަލުވެގެން. އެއްގޮތަކަށްވެސް އެހެންނަމަ ނޫން، ދިވެހިރާއްޖޭ ރައްޔިތުން. އަޅުގަނޑުމެން އަބަދުވެސް ކުރަނީ ދިގުމުއްދަތުގެ ރޭވުންތަކާ ކަންކަން. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ހުށަހެޅިފައި މި އޮތް އިސްލާހަކީ ވެސް، ބަޖެޓުގައި ވެސް ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ޖާގަދިނުމަށް މުހިންމު

ތެރެއިން ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް އަވަހަށް، ފަސޭހައިން ކުރެވޭނެ މަގަށް ކަންކަން ކުރުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ ބޮޑަށް އެތަނުގައި ދިމާވާ އެއް މައްސަލައަކީ އޮފީސްތަކާއި މިނިސްޓްރީއާއި ކޯޓުތަކުގައި އޮތް ކުރިން، ނޫނިއްޔާ އޮތީ ހުރަސް. އެ ހުރަސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނައްތައިލެވިދާނެ ބާރުލިބިފައިވާ މިނިސްޓްރީ ވަރަށް އުމާންކާރު، ފަހުވިކާރު ހިނގުމުންދާ ތަން މި ބޭފުޅުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާނެ. އިސްލާހުކުރުވުމާ މިކަން އަޅުގަނޑުމެން ކުރާނަން. އަދި މިއަދު ހުސްދުން ދަންނަވާލިއިރު ހުރަހެއްގެ އެއްޗެތި ކުރަންނުޖެހޭ ކުދިންނާއި، 18 އަހަރު ނުފުރޭ ކުދިންނާއި އަދި 18 އަހަރު ފުރިފައި ތިބި ކުދިންގެ ވެސް ލައިސަންސް ހިފުމަށްޓަކައިގެން ވި ޖޫރިމަނާއަށް ކޮލިއުނިޗު ސަރުވިސްއަށް އެ ކުދިން ގެންގޮސްގެން، އެއީ ދިވެހިންގެ ތަޢުލީމީ ކުރި މުޖުތަމަޢުގެ ކަންކަން ކުރާ ގޮތް. އަޅުގަނޑުމެން އަސާސީގޮތުން ދައުލަތުން ކުރުމަކީ މި އަސާސީ ދުނިޔޭގެ އެކަން ތަރުބިއްޔަތުގައި ވެސް ކަންކަން ކުރާ އުސޫލުން. އެ އުސޫލުތައް ބައެއް ފަހަރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަރަށްބޮޑު ހަމަޖެހުންތެރިކަމުގެ، ނޫނީ ނުވިސްނިގެން، ނޫނީ ނުނިކުމެގެން. އެއީ އެއް ބޭނުން އެކަކަށް އުސޫލުތައް ބަލައިގެން ފަރާތްތަކާ ނޫން. އެ ބޭފުޅުންނަށް ފެނުނު ގޮތަކަށް، ހިތުހުރި ގޮތަކަށް ކަންކަން ކުރެއްވީ އަދި. އެހެންވީމާ އިއްޔެގެ ޖަލްސާ، އެ ބޭފުޅުންނަށް އެހެން ސަޤާފަތްތެރި. އަޅުގަނޑުމެން އެހެން ކުރާ ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެންނަކީ އަބަދުވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނީ ގޮތުން، ރައްޔިތުންގެ ބާރު ލިބިގެން ކަނޑައެޅި ކަންކަން ކުރާ ބައެއް. އިސްލާހުކުރުވުމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި އިންތިޚާބު ބޭއްވުން ކުރިއަށްގެންދެވޭނެ، އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ފިކުރުކަން ހިނގުން ފަސޭހަކަން، ތަރައްޤީގެ ތަރައްޤީކުރުމުން ދިއުން ދުވަހަކު ވެސް ނުވިސްނާވަރުގެ ކުރިއެރުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަމުން ސިފަ އިންތިޚާބު އެކުގައި އަންނާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ކުރެވިގެން ތަޢާރުފު ކުރެއްވީ. އިސްލާހުކުރުމުގެ މި އިންތިޚާބު އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށްގެންދާނަން ބޭއްވުން. އަޅުގަނޑު ކަމުގެ ސަބަބު ބޭއްވުނު މި ކުރިއަށްގެން ދިޔަ ތަރައްޤީ މުޖުތަމަޢު ވަރަށް ބޭއްވުމަށް. މުޖުތަމަޢުގެ ކަންކަން ވެރިކަމަށް ކުރި ބޭނުން. އެމް.ޑީ.ޕީން ދެރަ ކަމަށް ވަރަށް ކާކުމާ ވަގުތުގެ ދިރާސާ ކަންކަން، ދިރާސާ ކުރުމަށް، އެހާގެ އަދިއެވެ ދިރިއުޅުމުގައި ވެސް، ބޮލި ތަރައްޤީގެ ވެސް ދިރާސާކުރުމަށް ކުރި ކުރިއަށްވާ އެ ބޭފުޅުންގެ ސިޔާސީގައި އެބަހުރި. އެހެންވީމާ، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވީސްގައި އެ ބޭފުޅުން އެކަން ދައުރަތައް ހުރިކަމާ ދުރުގައި ސަޤާފަތް ނުވެ. އަދިވެސް އެމް.ޑީ.ޕީއާ ދެފަރާތުގެ މި ތަރައްޤީގެ އެކަމުގެ ކަނޑައެޅިފައި. އިސްލާހުގައި މި ކަމުގައި ހިސާބުތައް ކަންތައްތަކުގައި، އެކަށް ކުރި ދަރަނި ހިސާބުދިޔަ ކަންތައްތަކުގެ އެމް.ޑީ.ޕީ އެކަމަކީ އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ވަރަށް ސާފު. އެހެންވީމާ، މި ޖަމާޢަތުގައި ވެސް އެމް.ޑީ.ޕީ އަމަލްސިޔާސީކުރުމުން އެބަހުރި. އަޅުގަނޑުމެން މި ދަރަނި އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުކުރި ތަރައްޤީގެ މުސްތަޤުބަލުތަކަށް ބަދަލުކުރުން. ސަރުކާރު ޖަވާބުދާރީކުރުވުމުން، ސަރުކާރަށް ވަގުތުތިރިވެގެން. އިސްލާހުކުރުމަށް ހުރިހާ ބޭފުޅުން ތިޔަމަގާން ވޯޓުދެއްވައި، މި އިންތިޚާބު ބާރުތައްކުރުން އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށްގެންދާނަން

ކުރިއަށް ޓަކައި ބާރުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް މާ އުފާވެރި، މާ ފުރި ދުވަސްތަކެއް ފެނިގެންދާނެ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑަށް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! މި ބިލުން މި ގެންނަ ބަދަލަކީ، ބްރޯޑްކާސްޓިންގ އޮތޯރިޓީ އުވާލުމުން ބްރޯޑްކާސްޓިންގ އޮތޯރިޓީން ކުރަމުން އައި މަސައްކަތް މި ބަދަލުވަނީ ބްރޯޑްކާސްޓިންގ މިނިސްޓްރީއަށް. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ފާޟިލް.

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ފާޟިލް ވާހަކަދައްކަވަމުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްވެރިކަމާ ބެހޭ ގާނޫނަށް ބަދަލުގެނައުމަށް ބިލެއް، މައްޗަންގޮޅީ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ހުށަހެޅުއްވުމީ އަޅުގަނޑު ހަމަ ޝުކުރު ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މަސްވެރިކަމާ ބެހޭ ގާނޫނަށް މި ބަދަލު އަންނަ ސަބަބަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބްރޯޑްކާސްޓިންގ އޮތޯރިޓީއާ ބެހޭ ގާނޫނު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އުވާލަން ނިންމަވައި، މި މަޖިލީހަށް އެ ގާނޫނު އުވާލަން ހުށަހެޅުއްވީމާ، މި ގާނޫނު އުވާލިއިރު އެހެން ގާނޫނުތަކުގައި ކަނޑައެޅިފައި އެ މުއައްސަސާއިން ނޫނީ ބްރޯޑްކާސްޓިންގ އޮތޯރިޓީން ކުރަން ހަމަޖެހިފައިވާ ކަންކަން މިނިސްޓްރީ އޮފް ބްރޯޑްކާސްޓިންގ އެންޑް ސިވިލް އޭވިއޭޝަނަށް ބަދަލުވާނެ، އެ ބަދަލުވުމުން މި ގާނޫނަށް އަންނަ ބަދަލުތަކެއް މި އަންނަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން؛ މި ގާނޫނަށް ބަދަލުއައިސްގެން ދާއިރުގައި މި ބަދަލު އައުމުގެ ސަބަބުން މި އަންނަ ބަދަލަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަނޑުޖެހޭ ބެލެހެއްޓުމާއި، އެ ކަނޑުޖެހޭ ބަލަހައްޓާ ރަޖިސްޓްރީކުރުމާއި، އެ ކަންކަން އެއީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަނޑުޖެހުން ވަގުތުގާ މަސްވެރިކަމުގެ ކަންކަން ހުއްޓުވުމަށް ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން މިއަދުން ފެނިގެން ދެން ބަލަހައްޓަމުން ގެންދާނީ ބްރޯޑްކާސްޓިންގ މިނިސްޓްރީން ކަމަށް ކަނޑައެޅިގެންދާނީ މި. އެހެންވީމާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއީ ވަރަށް ރަނގަޅު އިސްލާހެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. ދެން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން؛ އަޅުގަނޑު ވެސް ވަނީ މިއަދުގެ ހެނދުނުގެ ދަންވަރުގައި ބަހުސްކުރަމުންދިޔަ ދިވެހިރާއްޖޭގައި 18 އަހަރު ނުފުރޭ ކުދިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ގާނޫނާ ޚިލާފަށް އުޅަނދު ދުއްވުމުގެ ސަބަބުން ޖޫރިމަނާކުރެވޭނެ އުކާލާ ބެހޭ ގޮތުން ކުރިމަތިވެފައިވާ ފުރުޞަތު ލިބިގަތުމަށް އެދުނު. އެހެންނަމަވެސް، އެކަހަލަ މައްސަލައެއް ހުށަހެޅުނީމާ އެ މައްސަލައަށް ފާހަގަކޮށްލުމަށް މި އޮންނަނީ 1 ގަޑިއިރު ކަމަށް ވާތީ، އަޅުގަނޑަށް ފުރުޞަތު ނުލިބޭނެ. އަޅުގަނޑު ހަމަ އެކަމަށް އެއްބާރު ދަންނަވާލަން ބޭނުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނީ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް

ހެންވޭރު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަސަން ޒަރީރު ހުށަހަޅުއްވި މައްސަލައިގައި މި އޮންނަނީ، 10000 ރުފިޔާއަށްވުރެ މަތިން ޤުރުބާނީވެފައި ތިބޭ މީހުން ކޮމިއުނިޓީ ސަރވިސްއަށް ނިކުމެގެން އެ ކަންކަން ހައްލުކުރުވުން ގޮތެއް ހޯދައިދިނުމަށް. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން؛ ރާއްޖޭގައި ދަތުރުފަތުރުގެ ނިޒާމުގެ ދަށުން، ޤާނޫނުގެ ދަށުން ލައިސަންސް ހޯދުމަށްޓަކައި ޒުވާނުންނަށް މިހާރު ދިމާވެފައިވާ ދަތިތައް ވެސް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން މީޓިންގުގައި ހަމަ ވިސްނާލަން ހަމަ. 18 އަހަރު ނުފުރޭ ކުދިން ލައިސަންސް ނެތި ދުއްވާ ޤުރުބާނީވެގެންގޮސް މިހާރު އެ ކުދިންނަށް ޤާނޫނާ ނުދެއްކޭވަރުވެ، އެއް ވަރަކަ، އެއް ވަރަކަ ފުރުސަތު ހުސް ކުރިއާ އަރައިގެން އެ ކުދިންނަށް އެ ލިބޭނީ ކައިވެނިކުރުވޭން ގޮތް ނުވެވޭ. އަދި އެކަން ތަނަކަށް ވަރަށް އަދާކުރަން ވެސް ނުދެވޭނެވެ. އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ޤާނޫނާ މާފުކުރަން، އަދި އެ ކުދިން ކޮމިއުނިޓީ ސަރވިސްއަށް ނެރެ، އެ ކުދިން މަސައްކަތްތަކުގައިން މި ފައިސާ ދައްކާނެ ގޮތަށް ބަލާއިރުގައި އަޅުގަނޑު ހަމަ ވިސްނާލަން ބޭނުން؛ މި މައްސަލަ، ޤާނޫނާ އަޅުގަނޑަށް ފެނިގެން ހަމަ މިހާރުއްސުރެ ފެނިގެން ހަމަ ހާމަކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން، އެ ވާހަކަ ދައްކަމުން ސަރަހައްދުތަކުގައި، ޕްރޮސީޖަރ، ޕްރޮސީޖާ ބޭރު ގާނޫނުން، ދަތުރުފަތުރުގެ ބޭނުމެއް ގޮތްތަކުން ގަވާއިދުގެ ނުހުރި މިއަދު 6 މަސްދުވަސް ޖޭލުގައި ހަތަރުބަޔަކަށް ހުކުމްދިނުން ނުހުރި، 7 މަސްދުވަސް ވަކިވެދާނެއެވެ. އެކަމަކު، ފަހުން ހުރި ގަވާއިދުތަކުން އެ ކުދިން ކުރިން ކޮށްފައި ހުރި ކުށްތަކުގެ ސަބަބުން އަނބުރާ ކޮމިއުނިޓީ މަސައްކަތްކުރަން ނުދެ، އެ ކުދިން އެ މަސައްކަތްކުރުމުގެ ހަރަކާތްތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ވިސްނަނީ އެއީ ރަނގަޅު ކަނޑައަޅަން ނުވާނީ، އަޅުގަނޑަށް ޒުވާނުން ކުރިއަށް އެކު ތަނަވަސް އަޅުގަނޑުމެން ކަން ކުރާނެ ގޮތް ގުޅުވައިދިނުން ހަމަޖެހިގެން ޒުވާނުން ތަނަވަސްގައި އެ ކުދިން ކޮށްފައިވާ ޤުރުބާނީތަކަކީ މާފުކުރެވޭނެ، ކަންކަމުގެ ހަމަހަމަކަން އަޅުވައި މި ކަންކަން ކުރުވިގެންދިއުން. އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރަން އަޅުގަނޑުމެން މިކަން ކުރިމަގު ކުރުކުރަން މަގުފަހިވާނެ ބައެއް ވިސްނުން ބޭނުން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން އުސޫލެއް ކަނޑައަޅާފައި ޖަވާބުދާރީވާނެ ކަމެއް ދިމާވެގެން އުޅޭއިރުގައި، އެކަން ބައްލަވާލުން ވެސް ދިއުން އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޒިންމާއަކަށް ވާނެކަން. އަޅުގަނޑުމެން މިއާ ބައެއް ބޭފުޅުން ދައްކަވައިދީ، ރާއްޖޭގެ ރިސޯޓް ހިންގާ ބޭބޭފުޅުން އެ ބޭފުޅުންގެ ކައިރި ނުގަތްނަމަ ސަރުކާރުގެ އަދި ޤުރުބާނީ ވެސް އެ ބޭފުޅުންނަށް މާލީހުރިހާ ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ފާޅުގައި ގެންނަ ޤާނޫނުތަކުން ވެސް މިހާރުގެ ކަމެއް ދިރާސާ، އެކަން މާފުކޮށްދިނުން އެއީ މައްސަލައެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ނުދެކެން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ދަރުމަވާ ބަދަލު އެކަން ހަމަޖެހިގެން ކަމެއް ފެނޭ، އަދި ބިންހިފުން އަޅުގަނޑުމެން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ބިންހިފުން އަޅުގަނޑުމެން މަގުމައްޗަށް ނިކުމުގެ ބަދަލުގައި، އަދި އެހެން ދިރިއުޅުމަށް ވެސް އެ ކުދިންނަށް ވަޒީފާ އަދާކުރުމުގެ ފުރުސަތު ހޯދޭނެ. އަދި މިކަހަލަ ޤުރުބާނީވާ މީހީ ކުދިން މިހާރު ހަމަ ޝަރުޢީ ތަޢުލީމު އުފެދުން ވެސް އެކަށީ. ވަޒީފާ ވެސް އަދާކުރުމުން އެކަށީ. އެހެންވީމާ، އެކަހަލަ ކަމެއް ކުރެވިދާނެ އެ ކުދިންގެ ކުރިމަގަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާވަޑައިގަތުން ކަމަށް

އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އެހެންވީމާ، މި ފުރުސަތުގައި މި މަސްވެރިކަމާ ބެހޭ ގާނޫނަށް؛ ޓްރާންސްޕޯޓް އޮތޯރިޓީގެ ގާނޫނު އުވާލުމުގެ ސަބަބުން މި މަސްވެރިކަމުގެ ގާނޫނަށް މި އަންނަ ބަދަލާ ބެހޭ ގޮތުން ވާހަކަދައްކާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ހެނދުންގެ ދަންތަރީގައި ކުރުވުން ބަހުސާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑަށް ފެންނަ އެއްޗެއް ދަންނަވައިލީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިޢްޒަތްތެރި ރައީސް، ދެއްވި ފުރުސަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ! ފުރުސަތަށް އެދިވަޑައިގެންފައިވާ އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލާނަން، މިހާރު މިއަދުގެ ކޮމިޓީތައް ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތް. 10:00 ގައި، ސްޓޭޓް އޯންޑް އެންޓަރޕްރައިޒަސް ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ނަންބަރު 4 ގައި. 11 ޖަހާއިރު، ހާރިޖީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ނަންބަރު 5 ގައި. 11 ޖަހާއިރު، އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ނަންބަރު 7 ގައި. 11:00 ގައި، ސަރުކާރީ ޚިދުމަތްތަކާއި ބެހޭ ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ނަންބަރު 10 ގައި. 11:00 ގައި ޖުޑީޝަރީ ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ނަންބަރު 11 ގައި. 12:30 ގައި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ނަންބަރު 4 ގައި. 12:30 ގައި އިޖްތިމާޢީ ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ނަންބަރު 11ގައި. 12:30 ގައި މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ނަންބަރު 5 ގައި. 14:00 ގައި އާންމު ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ރޫމް 6 ގައި. 14:00 ގައި، ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ، ކޮމިޓީ ރޫމް 10 ގައި. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ ކެންދޫ ދާއިރާގެ އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އުޝާމަށް.

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އުޝާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޢްޒަތްތެރި ރައީސް. އެއްކަލަ ދަނޑުވެރިކަމުގެ މަސައްކަތް ބަލާކަށް އެހެނެހެން ބަދަލުވެގެން އަޅުގަނޑުމެން ގެންދަމުންދާތީ، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފާސްކުރަނީ، ސަރުކާރުން ބަދަލާ ވަގުތުތަކުގައި [illegible]

ބޮޑު މަޖަލަކަށް. އެއްބައިފަހަރު އަވިއްސަ އުފައިދާން. އަނެއްބައި ފަހަރު އަވިއްސަ މިނިސްޓްރީ ބަދަލުކުރާން. އަނެއްބައި ފަހަރު އޮތޯރިޓީ ބަދަލުކުރާނެ. މިކަހަލަ ބައިވަރު ބަދަލުތަކެއް. ހަމަގައިމު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެނގޭ އެއްޗަކީ، މި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކާނޫނު ރައްޔިތުންނަކީ ވެސް ހަމަހަމަ ބަރާބަރަށް އޮންނަންޖެހޭނެ ކަމަށް. ބައެއް ފަހަރު އަޅުގަނޑުމެން އެބައޮތް ސަރުކާރު، މާލޭގައި ދުއްވާ އުޅަނދު، މާލޭގައި ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށްފަހު އެ އުޅަނދު ގޮސް ރަށްރަށުގައި ނުދުއްވާތޯ ސަރުކާރު ބަލަހައްޓަނީ؟ އަދި ރަށްރަށުގައި ދުއްވާމަށް ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައި އޮންނަ އުޅަނދު، މާލޭގައި ދުއްވަން ހުއްދަ ނުލިބޭކަން ސަރުކާރު ބަލަހައްޓަނީ؟ ހަމަ ޕާކިންގ އެއްބަސްވުން، އެއްވަރަކަށް. ރަށްރަށުގައި ދުއްވާލައިގެން ހުއްދަ ދިނުމަށް ވަކި އަގެއް ޕާކިން ބަލަހައްޓާ ނުލޭ. މާލޭގައި ދުއްވާލައިގެން ހުއްދަ ދިނުމަށް ވަކި އަގެއް ނުލޭ. އަނެއްކާ އަޅުގަނޑުމެން ދަރިންނަށް އާދޭ، ހުރިހާ ތަނެއްގައި ދަތިދަތިވާއިރު ބަލަހައްޓަނީ ބަޔަކު ހުރެގެން. ބަލަހައްޓަން ބަލަހައްޓަނީ ނުކުރެވޭ. ހަމަ ޕާރަކަށް މިހާރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިގަނެވޭ ހަމަ ޕާކިންގ ހޮޅިތަކުގެ ކަރުދާސްތަކަށް ސިޓީކުރެވޭ އިންޓަނެޓް ގެޓްވޭތައް، އެއްޗެހި ކުރިން ވެސް ހުރީ ސިސްޓަމްގަ. ޕާކިންގ އުޅަނދުތަކުގެ ގަވާއިދެއް ނެތި ދެން ވެސް އަލަށް ހުރިހާ ގޮތަކުން ގާނޫނެއް، ހަމަ ސިޓީ ކައުންސިލް ސަރުކާރު އޮފީސް އަދި ހުރިހާ ގަވާއިދު އެއްގޮތަށް ހިންގާކަށް އިދާރާ ބޭނުންވަނީ ހަމަ ކޮންމެ ރަށެއްގައި ވެސް ޕާކިން ސިޓީތަކުގެ ނިޒާމެއްގެ ސަބަބުން. އަޅުގަނޑު ބަލާއިރު ވެސް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ނިސްބަތްވާ ކުރެހި ދިނުމާ ގުޅުން ހުރި ސުވާލެއް ގަނޑުވަތަނާއި ވެސް ރަށްރަށުގައި ދުއްވާ ކަނޑައެޅުމެއް، ކަމަކީ ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެއްވެސް ރަށެއްގައި އާބާދީ ގިނަކަމުން އެކަމަށް ގަވާއިދު ނެތުމަކީ، ދެން ކޮބާ ގޮތް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެއްވެސް ޕާކިންގ ހުރުމަކީ ކޮބާ ކަމަކަށް ގާނޫނު ހަދައިގެން؟ ހަމަ ޕާކިންގ ދުއްވާ ޤާނޫނެއް، އެއް އެއްގަމު ބޭރުގައި ނަންބަރު އަޅުގަނޑުމެން ހޮޅިތަކުގެ ސިޓީ ރަށްރަށަށް ނުހޯދާ ނުވަތަ ފީ ނެގުން ހަމަ ސިޓީން ނިޒާމް ހިނގާ ދިނުމަކީ ކޮބާ؟ ހަމަ ކަމެއް ވެސް ރައްޔިތުން ބަލައިގަންނާނެ މާލެ ގުޅޭގޮތުން ބޮޑު ޖާގަ ފަހަރު ކޮށްދީ ގާނޫނު ރައްޔިތުންގެ މަސްލަހަތާ ގުޅޭ ގޮތުން ޖަވާބު ދެއްވި ތަނަށް ތިބި މެންބަރުން. ހަމަ ޕާކިންގ ދުއްވާ 4 ފޮޓޯތަކަށް ކުރިމަތިވާނެ ދަތިތަކާ މެދު ވިސްނަން ކޮށްލަން ބަލާނީ ކިހިނެއް؟ އަދި ހަމަ ގާނޫނުން ފަރާތަކުން ޕާކިން ކުރާނެ ގޮތުގެ ސަރުކާރުގެ ހުއްދަ ރަށްރަށުގައި ކަމަށް ވަނީ ހަމަ ރަށްރަށުގެ ކައުންސިލްތައް ނުކުރޭ. ސަރުކާރުން އެހީތެރިކަމެއް ގޮތެއް ހަމަ ކުރަމުން ދަނީ. ހަމަ މިހާރު ވަޒީފާ ފުރުސަތު ގާނޫނުން އެބައޮތް މުޅިން ވާހަކަ ދައްކާފައި ވެސް އެބައޮތް

ވަރަށް ބައިވަރު އެއްޗެހިތަކެއް ބޭންކޮށްލީ. އެހިނދު ދުނިޔޭގެ އެހެން ޤައުމުތަކުގައި ވެސް އެކަން ކުރާ އުސޫލުން ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތަށް ތޮއްޓެއް ނާންނަ ގޮތަށް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮންމެ މެންބަރަކަށް ޑިއުޓީ ފްރީ ކާރު ހުށަހެޅި މީހަކީ އަޅުގަނޑު. އެއީ ހެޔޮ ނިޔަތެއްގައި. އެކަމަކު އެ ހުށަހެޅިކަމުގައި ވީނަމަވެސް، ދައުރު ކީއްކުރަން، ތިންހަތަރު ދައުރު ނިމިގެންދާއިރު ވެސް އަޅުގަނޑު އުޅެނީ ކާރަށް ނާރާ. އަޅުގަނޑަށް ގާޑިއެއް ކާރަކަށް އެރުމަނުވެރި ބައިސްކަލްތަކަށް ނުވަތަ ސައިކަލްތަކަށް ބަދަލުވެގެން މަގުމަތީގައި އުޅުން. އެކަމަކު އެއީ ނޫން އޭގެ ބޭނުމަކީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ މުޖުތަމަޢުގެ ތަރައްޤީގައި ތަފާތު ކަންކަމާ ބެހޭ ގޮތުން ވާހަކަދައްކާއިރުގައި އަސްލު ހަޤީޤީ މަސްލަހަތު ދައުލަތުގެ ޚަރަދުތަކުގައި އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން ރަނގަޅު ބަޔަކު ކަންތައްތައް އެބައޮތް. މިއަދު މިސާލަކަށް ޕެޓްރޯލްގެ މައްސަލަ؛ އިސްރާފުކުރުން ޢިމާރާތްތަކުގައި އަސްރާޢަ ކޮންމެވެސް މިހާރުގެ ހަރަކާތްތަކުގެ މާފުކުރަނީ؛ އަސްލު ޢިމާރާތްތަކުގައި އޮތް ކަންތައްތަކުގެ މަސައްކަތް ކޮންމެ ސަރުކާރަކުން މި ޝަރުޢީ. އެހެންވީމާ، މި ކަންކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަމުން އަންނަ، ފަހަރެއްގައި ރައްޔިތުންގެ ހަރުދަނާ ކަންކަމަށް ބާރުއަޅާ އެކަމުގައި ނަމަވެސް ފަރުދީ ޢިމާރާތްތައް ވެސް ތަފާތު ކަންތައްތަކުގައި މި ގުޅުމުގައި ވެސް؛ މިސާލަކަށް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީތަކުގައި ދިރާސާކުރެވިފައިވާ ކަންތައްތައް، އެއް ކަމެއް ތަފާތު ނިޔަލަށް ދިރާސާކޮށް ކަނޑައަޅާ ކަމަށް އެބަ ދެކެން. އެކަމަކު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަވާބުދާރީ ގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޢިނާޔަތް ވެސް ބާރުއަޅަނީ. ހަމަ އެގޮތަށް ސަރުކާރުގެ ޢިމާރާތް ނޫން. އެކަމަކު ބައެއް ބޭފުޅުން ޝަކުވާ އަދި އެ ޝަކުވާތަކަށް ޖަވާބުދާރީ ކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން މި ބޭނުންވާ ޖަވާބުދާރީކުރުމުގެ ދަތުރުފަތުރު ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، ޝަކުވާތަކާއި ބިނާކުރުމުގެ ވެސް، ޝަކުވާތަކާއި ބެހޭ ގޮތުން މި ހަމަ ގާނޫނީ ގޮތުން އުސޫލުތަކާއި ކަނޑައެޅިފައިވާ ރައްޔިތުންގެ މި ޤާނޫނުތަކާއި ނުވަތަ ބޭނުންކުރެވޭ ގަވާއިދު ނިޒާމު މުސްތަޤުބަލާއި ހަމަހަމަ އެކު އެކިގޮތްގޮތުން. އަދި ސަރަޙައްދު މި ވަނީ، މި ބަޔަކާއި މި ބަޔާނުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ޖަވާބުދާރީވާން ޖެހޭނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ފަންނުވެރި، އިދާރާތަކުގެ ނިޒާމުތަކުގައި މިކަން ކުރީގެ ކަމެއް ވަނީ، މި ދިރާސާކުރާ ޤާނޫނު ޖަވާބު، މި ދިރާސާކުރާ ރައްޔިތުންގެ ބާރުއަޅާ ޖަވާބު، ދިރާސާކުރާތީ ރައްޔިތުންގެ ޖަވާބު ކަންކަން ފުރިހަމަ ހަމަޖެހޭ އުސޫލުގެ މަޝްވަރާ މިކަންކަން އެބަ ގެނެވުނު ޖެހޭ. ދުނިޔޭގެ އެހެން ޤައުމުތަކުގައި ކަމެއް ކުރިއަށް، އެކަން ޖަވާބުދާރީ އަޅުގަނޑުމެން އެކަން ކުރެވޭނެ ގޮތްތައް ހޯދަން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަންތައްތަކުގެ ނިޒާމު ވެސް އެބައޮތް. ދުނިޔޭގެ އެހެން ޤައުމުތަކުގެ އެއްބަސްވުން އަސްލު ބައެއް ދަތުރުފަތުރުކުރާ ބަޔަކު ކަންތައްތަކުގެ ކުރިއަށް ވަކިވަކި ގޮތްތައް ނޫން ބޭނުންކުރެ. ވީނަ ޤައުމުތަކުގައި އެކަމުގެ ދަތުރުފަތުރުގެ ވަކިވަކި ގޮތް ވެސް އެބައޮތް. އެހެންވީމާ، މިދެންނެވި އުސޫލުން ބަލައިލާއިރު އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލީ އެއީ، މި މުސްތަޤުބަލަށް ހަމަ ކަމަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި އަޅުގަނޑުމެން

ހިނގާނެ، ތަރުތީބް؛ މި ދިވެހިރާއްޖެއަށް ގުޅޭ ގޮތަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ ގޮތަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ހުރި ކަންބޮޑުވުންތަކަށް ޙައްލު ލިބޭ ގޮތަށް އުސޫލުތައް ކަނޑައަޅަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސޭން އަލީ.

ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސޭން އަލީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަސައްކަތްތައް ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަނު ހުށަހަޅުއްވާފައި މި ވާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްވެރިކަމުގެ ޤާނޫނު (14/2019) ޤާނޫނަށް އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލަށް އަޑުއަހާ ތާއީދުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ބިލުގެ ސަބަބުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަސްވެރިކަމާއި ގުޅޭ ބޭފުޅުންނާއި މި ހުރިހާ ކަމެއް ކޮންޓްރޯލްކޮށް، ދިވެހި މަސްވެރިންނަށް މި ކަމުގެ ސަބަބުން ބޮޑެތި ފައިދާތައް ލިބިގެންދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. ސަރުކާރުން މި ބިލު ހުށަހެޅުމުގެ މައިގަނޑު މަޤްޞަދަކީ ވެސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ޓްރާންސްޕޯޓް މިނިސްޓްރީ، ޓްރާންސްޕޯޓް އޮތޯރިޓީ، ޓްރާންސްޕޯޓް މިނިސްޓްރީގެ ދަށަށް ގެނެވި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ސިވިލް އެވިއޭޝަން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރެއިން މި ބަދަލު އިތުރުކުރެވިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްވެރިކަމާއި ކަނޑުގެ ސަރަޙައްދު ކޮންޓްރޯލް ބެލެހެއްޓުން ސިޔާދަތު ގައިމުކުރުން ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ސިޔާދަތު ގައިމުވެގެންދާއިރު ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކޯސްޓްގާޑާއި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއާ، މި ހުރިހާ ފަރާތްތައް ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްކަނޑުގެ ބެލެހެއްޓުން ސިޔާދަތު ގައިމުވެގެންދިއުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ މިއަދު ވަރަށް މުހިންމު އަދި ބޭނުންތެރިކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. މިގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤުދުރަތީގޮތުން ވެސް މަސްވެރިން އަބަދުވެސް ކުރާ އެއް ޝަކުވާއަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްކަނޑަށް ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް ބޭރުގެ ބޯޓުތަކުން ވަދެ، މަސްވެރިކަމުގެ މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ވާހަކަ. އޭގެއިތުރުން މިގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަޑުއިވިގެންދަނީ، ބޭރުގެ ބޯޓުތައް ނުބައިވެރިކަމުން ބޭރުގެ ބޯޓުތަކުގެ ކަނޑުމަތީގައި ހުރުމާއި، ގިނަ ބޭރުގެ ބޯޓުތަކުން އަކަންނަކަން ކުރަމުންދާ ވާހަކަ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަނޑުގެ ސަރަހައްދުން ބޭރުގެ ބޯޓުތަކުން މި ވަނީ މިއަދު ވަރަށް މުޅިން ކަމަކަށް ވެފަ. މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުރާ މަސްވެރިކަން ޤާނޫނީ ބޮޑު ޖަރީމާއެއް، ޤާނޫނީ ބަލަން އަދި ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު ސިފައިންގެ ކޯސްޓްގާޑާއި، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއާއި، މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސްއާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް އެންޑް މެރިން ރިސޯސަސް، އެންމެވެސް ކަމީ ބޭނީ

މި ވަނީ ހަމަޖެހިފަ. އެހެންވީމާ، މިދެންނެވި މަސްވެރިކަމާއި ޑްރަގު ޓްރެފިކިންގެ އެންމެހައި މައްސަލަތަކަށް ބޮޑެތި ބަދަލުތަކެއް އަންނާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. ވަގަށް މަސް ހިފާ ބޯޓުފަހަރު މޮނިޓަރ ވެސް ކުރެވޭނެ ގޮތަކަށް މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ވެގެންދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް މި ގެންދަނީ އިބްތިދާއީ ބަހުސް. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، މައްޗަންގޮޅި އުތުރު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2019 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްވެރިކަމުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލުގެ ބަހުސް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފުރުސަތެއް ބޭނުންފުޅިއްޔާ އަޅުގަނޑު ފުރުސަތުއަރުވާނަން. ފުރުސަތު ބޭނުންފުޅުވޭތޯ؟ (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ކެންދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޙުސައިން.

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްވެރިކަމުގެ ޤާނޫނަށް އިސްލާހު ހުށަހެޅިގެން އުޅޭއިރުގައި، މަސްވެރިކަމާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] މި އޮތް [illegible] [illegible]، އަދި އަޅުގަނޑުމެން މި ކިޔާ؛ ބައެއް މީހުން މި ކިޔަނީ ވަރަށް [illegible] [illegible]. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އެނގޭ މިއީ [illegible] ބޮޑު [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، [illegible] މި އޮތީ ކަނޑުގައި. އެހެންވީމާ، ކަނޑުގެ ސަރަހައްދު ހިމާޔަތްކުރުން، [illegible] އަދި [illegible]، މި [illegible] ވަސީލަތްތައް ވަކިން [illegible]، [illegible] އަދި [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން މި [illegible] ވަސީލަތްތައް [illegible] އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިއަދުގެ ސަރުކާރުން [illegible] [illegible] އެއް މަސައްކަތް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް [illegible] ސައިންޓިފިކް ހޯދުންތަކުން ވެސް 2048 ވަނަ އަހަރު އަންނައިރުގައި ދުނިޔޭގައި މަސްވެރިކަމުގެ ވައިލްޑް ސްޓޮކްސް [illegible]. ހަމަ [illegible] މަސްވެރިންނާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަރުކާރުން

ކުރަންޖެހޭ، އެއިރުއްގައި ދައުލަތުން ކުރަންޖެހޭ އެންމެ ބޮޑު މަސައްކަތަކީ. އިޤްތިޞާދީ ރައީސް؛ މިހާރުވެސް ދުނިޔޭގެ ޤައުމުތަކުގައި ހުރީ އެ ބަނދުކުރަން ހަމަ ފުރަތަމަވައިގައިން ވެސް ގިނަ މީހުންގެ؛ ވަރަށް ގިނަ މީހުންގެ؛ ވަކިން ޚާއްސަކޮށް ޔޫރަޕްގެ ވަރަށް ގިނަ މީހުންގެ ހިތައް ތަސައްވަރުކުރެވޭނީ ނުވަތަ ހިތަށް އަންނަނީ "މޯލްޑިވްސް" މިނަން. އަޅުގަނޑު މި ހިތަށްއަރަނީ ޕެއްވެގެންބާވައް މަހާ ބަނޑުއަރަން، ޓޫރިސްޓުން ބަނޑުއަރަން ނުވަތަ ސިޔާސީ ބަނޑުއަރަން ޕްރޮޑަކްޓުތަކުން ރާއްޖޭގެ ނަން މީހުންގެ ތަސައްވަރަށް، މީހުންގެ ސިކުނޑިއަށް ނާންނަނީ؟ ދުނިޔޭގައި މި ވަގުތު ވެސް ހޮޓެލްތަކަށް ބަލާއިރުގައި ދުނިޔޭގެ އެކި ޤައުމުތަކުގެ ކުރީ މަސްވެރިކަމުގެ ޖަޒީރާއާއި ބާވަތާއި ބާޒާރުގައި، އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރާ ދިވެހިރާއްޖެއިން އުފެދިފައި އެންމެ ގާތުން، ނުވަތަ އެންމެ ރައްކާތެރި ގޮތް، ޓޫރިސްޓުންނާ އެންމެ ރައްކާތެރި ގޮތަކަށް މަސްވެރިކަން ކުރާ ބައިގަ ދިރިއުޅުން. ދިވެހިރާއްޖެ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މި ބޭނުން މަސައްކަތް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފުރުޞަތުގައި މިހާރުވެސް ބޭނުން މަސައްކަތް ވަކިވަރަކަށް މަސްބާނައިދީމަ މި ވާ ގޮތަކީ، އަދި އެބަ ވެއްޓޭ. ކަނޑުމަތީގެ އަދި ވެސް ވެއްޓޭ. ކަންނެލީގެ އަދި ވެއްޓޭ. އަދި އަދުރުން ބާޒާރާ ނުވަތަ އަޅުގަނޑުމެން ހިފަހައްޓާ ގޮތަކަށް ބޮޑު ވެސް ނުކުރެވިގެން މި ވަގުތު. ބޮޑުކުންފުނިތައް ޤައުމީ ވެސް ނުވޭ. ބޮޑުކުންފުނި ގޮތުން ވެސް ނުވޭ. އަޅުގަނޑު މިތާނގައިން ހިނގާއިރުގައި، ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުލަތުގެ، ވަކިން ޚާއްސަކޮށް އަޅުގަނޑު ޓޫރިޒަމްސެކްޓަރުގެ ބޮޑުތަން، އަޅުގަނޑު ހިތަށް ދައުލަތުގެ ދަރަނިތަކުގައި މީހުންނަށް ވަރަށް ގިނަ އަދަދަކަށް ދަރަނިވެ ބޭނުމާ އުޅޭ މީހުން. އެ މީހުން ދަރަނިވެ ހިނގައިގެން ކަންކުރަމުން ބަދަލުކުރަމުންދާ އެ ވިޔަކަން ބޮޑެއް ނުވޭ. ޒުވާނުން ދައުލަތް ނުވޭ. ވިޔަކަން ބޮޑެއް ނުވޭ. އެކަމަކު މިއީ ވިޔަފާރި އެންމެ ދަރުބާރު ބާޒާރުގައި ހުރަނީ ވަސް. މިއަދުން ކޮވިޑް ނުވަތަ. މިއަދު ފުރުޞަތެއް ނުވަތަ. މިގޮތުން ދަތިކަމެއްގެން ކަންތައްތަކާ ދިރުވާލުމަށް ސަރުކާރާ އެއްވެސް ކަމެއް ނުކުރޭ. ވަރަށް ބޮޑެތި ދަތިތަކާ އެއްކޮށް ކުރީގެ ގޮތަށް ހުރިހާ ދުވަސް. އެހެން ގޮތަކަށް ދަންނަވާ ކަމަކީ ވެސް، އަޅުގަނޑު ގޮތުގައި ގާތުގައި ދިރިއުޅުން މި ކަމާ ކުރަމުންދާ، ނުވަތަ އަޅުގަނޑުމެން މި ހާލަތު ދުރުގެ މަސްވެރިކަމުންނާއި ދިރިއުޅުމުގެ މި ބާރާ ކަން ވަންޖެހޭ ކޮންޓްރޯލްގެ އިންސެންޓިވްގައި މި ހާލަތު ފެށިގެން ކޮންޓްރޯލް ދޭ. އެ ކޮންޓްރޯލްކުރަން ދުވަސް ދަތުރު ދިރިއުޅުން. ދިވެހިރާއްޖޭގައި މި އުޅޭ، މާލޭގެ މަސައްކަތް މި އުޅެނީ. ދިރިއުޅުން މަސްވެރިކަން، ދިރިއުޅުން ބާރު މަސްވެރިކަން އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ކޮންޓްރޯލްކުރުމަށް. ކޮންޓްރޯލްކުރަން އިސްކަން ވެސް ނުދޭ. ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން ދިރިއުޅުމާއި ކޮންޓްރޯލްކުރަން ޚަރަދު ފައިސާ އެކަށީގެންވާ ކަންތައްތަކާ މި ޚަރަދުކުރަނީ ޖަރީމާ ކޮންޓްރޯލްކުރުމަށް. ޖަރީމާ ކޮންޓްރޯލްކުރުމެއް ނޫން. ޖަރީމާ ކޮންޓްރޯލްކުރަން ވެސް އެބަޖެހޭ. އެހެންނަމަވެސް، ޖަރީމާކުރަން ފުރު ދަނީ ކެނޑިއްޖެ އަޅުގަނޑުމެން ބަލަން އެބަޖެހޭ. ދިވެހިންގެ މަސްދަ އިންޑަސްޓްރީ ނުވަތަ ދިވެހި ކޮންޓްރޯލްކުރަން މާ ފުރި. އެހެންނަމަވެސް، ޖަރީމާތަކާ އެއްކޮށް ނުވަތަ އެއްޗެހި ބޭނުން އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ދިވެހި ކޮންޓްރޯލުން، ދިވެހިން ބާރު މަސް ކޮންޓްރޯލު ދިރުވާލަން އެބަޖެހޭ. ހަމަ އެއްގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން

އެބަ އެނގޭ ދީހަރު އެއްޗެއް ބޮޑާ ވާހަކަ ބުނާއިރަށް، ގްރީންހައުސްގެ ވާހަކަ ބުނާއިރަށް އަންނާނެ ކާބަން. އިސްތިހާރުކުރިމަ، މާކެޓުކުރިމަ ވާ ގޮތް އެއީ. އެހެންވީމާ، ދިވެހި މަސް، ދިވެހިން ބާނާ މަހުގެ ބާވަތްތަކެއް އެބަޖެހޭ، އެ ދަރަޖައަށް އެބަޖެހޭ، މާކެޓުކުރަންވެސް އެބަޖެހޭ. ދުނިޔޭގެ އެއްވެސް ގައުމެއްގައި ނުހުރާ ޖާތީގެ މަސްވެރިކަން ފުދި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުރާ ކަމާއި، އަޅުގަނޑުމެން މި ބާނާ މަހަކީ ދެމެހެއްޓެނިވި ތަރައްޤީގެ އުސޫލުތަކާއި ހަމަތަކާ އެއްގޮތަށް މަޑުން ބާނާ މަހެއް ކަމާއި، މި ހުރިހާ ވާހަކަ ދުނިޔޭގެ ގައުމުތަކަށް ސާފުކުރާ، ފާޅުކުރާ އަޅުގަނޑުމެން ބާރާއިދުން އެބަޖެހޭ. މިހާރުކޮޅު ޓޫރިޒަމް މަސައްކަތާ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން އެބަޖެހޭ. މިކަން ކުރިއަށް ގެންދާއިރު އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން، އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލު ހުށަހަޅާފައިވާ ގޮތަށް، އިސްލާހު ހުށަހަޅާފައިވާ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަނޑުތަކުގެ ވެސް މޮނިޓަރކުރަންޖެހޭ، ބޮޑުކޮށްޖެހޭ، ކޮންޓްރޯލްކުރަންޖެހޭ. އަދި އަޅުގަނޑުމެން މި މަސްވެރިކަން މިހާރުވެސް ކުރާ ގޮތަށް މަސްވެރިކަން ތިމާވެށި ރައްކާތެރި ގޮތަކަށް ކުރުމަށް ބަލަން ވެސް ކުރަންޖެހޭ. ދެއްވި ފުރުސަތަށްޓަކައި ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ފާހަގަކުރެއްވި އިސްތިހާރުކުރުމުގެ ކަންތައް އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީން ސިޔާސަތު ގޮތެއްގައި ދެކެވޭގޮތަކަށް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ހިތަށްއެރިން. (ވަގުތު ހަމަވެއްޖެ) ނިލަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު.

ނިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 14/2019 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްވެރިކަމާ ބެހޭ ގާނޫނު)އަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްލާހު؛ އެގޮތުން އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާކަން ބޭނުން؛ މި އިސްލާހުގައި މި ވަނީ، ގާނޫނު ނަންބަރު 14/2019 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްވެރިކަމާ ބެހޭ ގާނޫނު)ގެ 56 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މަސްވެރިކަން މޮނިޓަރކޮށް ކޮންޓްރޯލްކުރުމަށް ބަލައި، މޮނިޓަރިންގ ކޮންޓްރޯލް އަދި ސަރވެއިލަންސާ ބެހޭ ނިޒާމެއް ހަދައި ތަންފީޒުކުރުމުގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރ ފަދަ ހުރަސްޖެހޭ އިދާރާތަކުގެ ތެރޭގައި، ހުކުރުވެސް ޓްރާންސްޕޯޓް އޮތޯރިޓީ ވެސް ހިމެނިގެންވާތީ، އޭގެ ބަދަލުގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ސިވިލް އޭވިއޭޝަންގެ ތަފާ ހިންގުމަށް ގޮތަށް އެ މާއްދާ އިސްލާހުކުރުމަށްޓަކައި ކަމަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތީ. އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިއީ ރަނގަޅު އިސްލާހެއް. މަސްވެރިކަމުގެ ގާނޫނު 2019 ވަނަ އަހަރު މި މަޖިލީހުން އަހަރުގެ ކުރިން، މަސްވެރިކަމާ ގުޅުންހުރި 5 ގާނޫނު މި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅައި، ވަރަށް ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި ބަހުސްކުރެވި އަދި

އޭގެ ފަހުން ގާނޫނު މި ތަނަށް ގެނެސް، ގާނޫނަށް ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި ވަރަށް ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި މަޝްވަރާކުރެވި، އަދި އޭގެ ފަހުން ވެސް މަސްވެރިކަމާ ގުޅުންހުރި ވަރަށް ގިނަ އިސްލާހު، ވަރަށް ގިނަ މައްސަލަތަކެއް ނުކުތީ ގަރާރުތަކުން މިތަނަށް ވަކި ހުށަހެޅިފަ. އެގޮތުން ގިނަ ފުށުއެރުންތަކެއް ހުރެގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކޮށްލެވިދާ ބައެއް ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑު ފުރަގަސްކޮށްލެވޭ އަޅުގަނޑު ބަލާނަން. އޭގެތެރޭގައި ހިމެނޭ، މަސްވެރިން ބޭނާ މަސް ނުކުތުމާއި، އެ ވަރަށް ފައިސާ ނުލިބުމާއި، އަދި އެހެނިހެން މަސްވެރިންނަށް ހުންނަ ދަތިތަކާއި ފާހަގަކޮށް ހުށަހަޅާފައިވާ ގަރާރުތަކެއް. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، މި ގާނޫނު ވޯޓުދެއްވުމާއި ގުޅިގެން އަދި މި ގަރާރުތަކުގެ މަޖިލީހުން ހުށަހެޅިގެން ދައުރު، މަސްވެރިކަމާ ބެހޭ ދިރާސާއިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްވެރިންނަށް ނަފާތަކާ ގުޅިފައި ކޮށައިދިނުމަށް ބަޔާއި ވަރަށް ގިނަ، ވަރަށް ދިގު ވަރަށް ބޮޑު މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވުނު ވާހަކަ. އެގޮތުން، މަސްވެރިން ބޭނާ މަސް ނުލިބުމަކީ މި ވަގުތަށް ބަޔާން ކުރެވޭ ގޮތުން، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ސްޓޯރޭޖް؛ ފެލިވަރު، ކޫއްޑޫ، އަދި އައްޑޫގައި ހިމެނިފައިވާ ސްޓޯރޭޖްތައް ކަންކޮޅުތަކުގައި އިތުރު ސްޓޯރޭޖްތައް، މ. އަތޮޅުގައި، ގދ. ތިނަދޫގައި 1500 ޓަނުގެ ސްޓޯރޭޖެއް ގާއިމުކުރުމަށް މި ސަރުކާރުން މިހާރު ދަނީ މަސައްކަތްކުރަމުން. އެގޮތުން؛ އެހެންވީމާ، މަސްވެރިން ބޭނާ މަސް އިތުރަށް ހިފުމަށް ދިމާވާ ދަތިތަކަށް ބައެއް ހައްލު ސްޓޯރޭޖްތަކުން ފުރިހަމަވެގެންދާނެކަން އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަން. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އޭރުގައި ކުރިޔަށް މި މަސްވެރިން ބާނާ މަހަށް ލިބޭ އަގު ފަސޭހައިން ނުލިބޭ، އަދި ބައެއް މަސްވެރިންނަށް ފައިސާ ލިބުމުގައި ވަރަށް ދިގު ދުވަސް ނެގޭ. މިހާރު ބަލައިލިއިރުގައި މި އަހަރުގެ 1 ދުވަހުގެ ބިލުތަކާއި، 2 ދުވަސް ވެފައި ހުރި ބިލުތަކާއި، 7 ދުވަސް ވެފައި ހުރި ބިލުތަކެއް. މިގޮތުން 7 ދުވަސް ވާއިރު ވަރަށް ކުޑަ އަދަދެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަނީ. ގާތްގަނޑަކަށް 85 ވަރަކަށް ހާސް ބިލު 7 ދުވަހުން. އޭގެ މާނައަކީ 7 ދުވަސް ވާއިރު މަސްވެރިން ބާނާ މަހަށް، ހުރިހާ ބިލުތަކަށް ފައިސާ ލިބިގެންދާ ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، މިއީ ރަނގަޅު ގޮތެއްގައި ބޮޑު ކަމަކަށް ވާނަމަ، މަސްވެރިން ބާނާ މަހަށް ހަމައެކަނި ސަރުކާރުން މި ފައިސާ ދިނުމުން މި ދައްކާއިރު. ދެން އޭގެ އިތުރު ދަތިތަކެއް. މި ގާނޫނު އެކުލަވާލެވިގެން ކުރެވޭ އިތުރު ދަތިތަކެއް؛ މަސްވެރިންނަށް ދިމާވާ އިތުރު ދަތިތަކާއި ދެން މި ގާނޫނު ވަޒަންކުރެވޭ ގޮތުން ވަރަށް ދިގު މަސްވެރިން، މަސްވެރިކަމުގެ ވަރަށް ދިގު ކަންކަމާއި ވަސީލަތް ކަނޑައަޅުއްވާފައި ނުވަތަ ކުރެވިފައި. އުޅުނުނަމަ، މިކަމާ ވަރަށް ގިނަ ކަންކަން. އަދި ބައެއް ކަންކޮޅުތަކުގައި، އޭރު ބައްދަލުވުންތަކުގައި އިސްލާހުތަކާއި މިކަމާ މަސްވެރިކަމާ ގުޅުންހުރި މަސްވެރިންނަށް ފައިދާވާ ކަރަކާ، ފުދޭވަރަށް ލިބޭނެ ކަންކަން ކަރަކާ ކަނަލްކަން އެބަ ގާއިމުކުރެވިގެންދާނެ. އެހެންވީމާ، ގާނޫނުގެ ގޮތުގައި ގަރާރުތަކުގެ ބަދަލު އަޅުގަނޑު ފުރިހަމައަކަށް އެދެން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރު. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރު ޙުސައިން ވަޙީދު.

ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

السَلام عليكم ورحمة الله وبركاته. އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު އެންމެ ފުރަތަމަ ވެސް ވަރަށް ގިނަ ދުވަހު ރާއްޖެއިން ބޭރުން ބޭސްފަރުވާއަކަށް، ކުރަމުން މިއަދު ދިރިސާބަރ އައިސް އަނެއްކާވެސް މި އެންމެ ބޭފުޅުންނާ ބައްދަލުވެވުނު، އެއްކޮށް ބޮޑުފުޅުމަން އަޅުގަނޑު ހަމަ މާތްالله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާއަށް ހަމްދުކުރައި ޝުކުރުކުރަން. އަދި ހަމައެއާއެކު އަޅުގަނޑު ބޭރުގައި ދުވަސްތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ގާތް ރައްޓެހިންނާއި ދާއިރާގެ އެކިއެކި ރައްޔިތުން، ހުރިހާ އެހެން އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރުންނާއި އަޅުގަނޑު ދިޔައިރު ހާލު ބަލައިދިނުމަށް ކަމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑު އުފާކޮށް، އެ އެންމެ ބޭފުޅުންނަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. ހަމަ އެއާއެކު އަޅުގަނޑަށް ހުރިހާ ކޮށްދެއްވި އަދި ކޮށްދެއްވުމަށް ހިލޭ ޚިދުމަތް އަދާކުރައްވައި ހިތުގެ އެންމެ އަޑިން ޝުކުރު ދަންނަވަން. އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް؛ އާދެ! ހުށަހެޅިގެންދާ މަސްވެރިކަމުގެ ގާނޫނަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރާ ކަމެއް. ހުށަހެޅިފައި މި އޮތް އިސްލާހަކީ އިދާރީ އިސްލާހެއް. އެހެންވީމާ، އެ އިސްލާހަކުން މާ ބޮޑު ތަފާތެއް އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސްވެރިންނަކަށް ފުރިގެންނުދާނެ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މީގެ ދުވަސްކޮޅެއް ކުރިން މިތަނުގައި، މި މަޖިލީހުގައި ވަރަށް ގިނަ ގޮތްގޮތުން މަސްވެރިންގެ ހަވާލު ހުރިގޮތަށް އެބަހުރި. އާއްމުކޮށް މަސްވެރިން ބޭނާ މަސްޓޮކް އަދަދު ހިޔާލުތަކުން، ތަފާތު ހިޔާލުތަކުން، ހުރި އަޅުގަނޑުމެން ހިއްސާ ގޮތް ވަރަށް ގިނަ ގޮތްގޮތަކާއި ގޮތްތަކެއް މި ތަނުގައި ހުށަހަޅައި އެބަހުރި. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ގަބޫލުކުރަން، މި ހިސާބަށް ޓާގެޓު ދުވަސްވަރުގައި ބޭރުގެ އިންވެސްޓްމަންޓް ވެސް އައުން ދަތިވެފައިވާ ދުވަސްކޮޅެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުމީ ގޮތަށް އެ ކަންތައްތައް އަދި މި ވަނީ ވެގެން ނުދޭތީ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން އުއްމީދުކުރަނީ، އިސްލާހުތަކުގައިވާ މި ނުރައްކާތެރި ކޯވިޑްގެ ދުވަސްވަރު، މި ހިސާބުގައި ދުވަސްވަރު ދިޔުމާއެކު، ރާއްޖެއިން ބޭރުގެ ބޮޑެތި ކުންފުނިތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުމީ ކަހަލަ އިންވެސްޓްމަންޓްތައް ހަދައި، އަނެއްކާވެސް ހަމަ ރާއްޖޭގެ މަސްވެރިކަން ކުރިއަރުވާ ކަމަށް. އިޤްތިޞާދު ކުރިއެރުވުމާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމްގެ ދާއިރާ ފުޅާވެގެންދާ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސްވެރިކަން ފުޅާވެގެންދާނެ އެހެން ބިލެއް މިހާރު ގޮތަކަށް ވާޖިބެއް ހުރި. އާދެ، ދައުލަތުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިރިވޭ މަސްވެރިންނަށް އެ ބޭނުން ވެސް ކުރާ މަސައްކަތްތަކުގެ ހަމަ އަދި އިޤްތިޞާދު ކުރިއެރުވުމާ މާ ބޮޑެތި ނެތް ލިބޭނެ ގޮތްތައް ފަހިވެގެންދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަން. ދެން ހަމަ އެހެން ބޭފުޅުން ވެސް މިތާ ވިދާޅުވި ފަދައިން، އަޅުގަނޑު

ވެސް ޖާގަދެވިގެން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަނޑުތަކާއި ހިމާޔަތްކުރުން އެއީ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ވަގުތު ދިމާވެފައިވާ އެއް އެންމެ ބޮޑު އެއް މަސައްކަތް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަނޑުތަކަށް ބިރުވެރިކަމާއި، އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޯސްޓްގާޑަށް ވަސީލަތްތައް މަދުކަން އެއީ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިމާވެފައިވާ އެއް އެންމެ ބޮޑު އެއް ކަންތައް. ރާއްޖޭގެ ބޭރުގެ ބޮޑެތި ބޯޓުފަހަރުން ރާއްޖޭގެ ކަނޑުގެ ސަރަހައްދު ކައިރިން ދާއިރާގައި، މި ކަންތައްތަކާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިމާވެފައި އެއް ކަމެއް. ހަމައެއާއެކު ރާއްޖޭގެ މަސްވެރިން ބާނާ މަސްކޮޅު ހަމަހަމަގައި ވިއްކޭކަން އެއީ އަނެއް ހިތާމަ. އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރަން، ކަނޑުގެ ދިރުން ރައްކާތެރިކުރަން އެބަޖެހޭ. އެކަމަކު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން އިންސާނުން ކަނޑުން ލިބޭ ރިޒުޤު އެއްކޮށް އެއިން ލިބޭ އެންމެ ރަނގަޅު މަންފާއެއް ހޯދުމަށް މަސައްކަތްކުރުން ވެސް އެބަޖެހޭ. މި ވަގުތު އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސްވެރިންގެ އެންމެ ބޮޑު އެއް ގޮންޖެހުމަކީ، އެއީ އުނދަގުލަކީ، ރާއްޖޭގެ ކަނޑުތަކުގައި މިހާރު ދިމާވެފައިވާ މައްސަލަ. އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރަން، މިހާރު ބޮޑުން އެހެން ކަނޑުގެ ކަމަކަށް ނުވެދާނެ. އެހެންނަމަވެސް، މި ވަގުތު މިހާރުގެ އުނދަގޫ ރާއްޖޭގައި ބޮޑުވެފައި މި ވަނީ މާ ބޮޑަށް. އަޅުގަނޑު ކުރިންވެސް އެއް ދުވަހަކު ވާހަކަދެއްކިހެން އެކަން ޖާގަދެކަށިގެން. އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑުތަކުވެސް ގާނޫނުގެ ދަށުން ދުވަސްކޮޅެއްގައި ނަމަވެސް، މިހާރު ބޮޑުތަކުގެ ހުއްދަ ނުވަތަ ހިފޭގެ ހުއްދަ އެބަ ދޫކުރޭ. މިހާރު ރައްޔިތުން؛ މަސްވެރިކަމުގައި އުޅޭ މަސްވެރިން ވަރަށް މަސައްކަތްކޮށްގެން ބާނަމުންދާ މަސް، އޭގެ ކައިރިފަށުގައި ހުއްޓާ [illegible] ދަނީ. މިހާރު ވަރަށް ދިމާވެއްޖެ. އަދި އަޅުގަނޑު ކުރިން [illegible] އޭގެ މަސްވެރިންނަށް މިހާރު ހަމަ އެކަން ނުވެފައި މި [illegible] ދުސްތޫރީ ގޮތުން ވަކި ވަޅުގަނޑުތަކުގެ މަސްވެރިކަމަށް [illegible] ގޮތުން ވިސްނަންޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އަޅުގަނޑު [illegible] ރައްޔިތުންނަށް ވެސް ހަމަ މަސްވެރިން ކަމަށް ވާތީ، އަޅުގަނޑު [illegible] އަޅުގަނޑުމެން މަސްވެރިންގެ [illegible] ގޮތަކަށް ހިމާޔަތްކުރުމަށް ވަރަށް ގިނަ ގާނޫނުތަކެއް، ގަވާއިދުތަކެއް ހެދިފައި އެބަ ހުރޭ. އިޤްތިޞާދު ދެމެހެއްޓުމާ މި ކޮމިޓީގެ [illegible] ދުނިޔޭގެ [illegible] ވެސް އަންނަނީ. އަދި ސަރުކާރުން ވެސް ޖާގަ [illegible] ކޮމިޓީގެ، ސަރުކާރުން ވެސް މި ކަމުގައި އިންވެސްޓްކުރަން ޖެހޭނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތަކީ [illegible]. އިޤްތިޞާދު ދެމެހެއްޓުމާ [illegible] މި ކަނޑުތައް ހަމަޖެހިގެންދާނީ. ދެން އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ވަގުތު ދަންނަވާލަން ބޭނުން، މިއީ ރާއްޖޭގައި ވަރަށް މުހިންމު އިންޑަސްޓްރީއެއް ކުރިމަތިވެފައި އެއް ވަގުތު. މި އިންޑަސްޓްރީގެ މުހިންމުކަން އަދި މާ ބޮޑުވެގެންދަނީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ރަށްރަށުގައި ދިރިއުޅޭ ރައްޔިތުންނަށް. އަޅުގަނޑު އަބަދުވެސް ގަބޫލުކުރަނީ، ރަށްރަށުގެ ރައްޔިތުން؛ އަޅުގަނޑުމެންގެ ނޫން، މުޅި

އެމް.ޑީ.ޕީ ވެސް ގަބޫލުކުރަނީ ރަށްރަށުގެ ތަރައްޤީ އެންމެ ރަނގަޅަށް ކުރެވޭނީ ރަށްރަށުގައި ދިރިއުޅޭ ރައްޔިތުންނަށް ކަމަށް. އެގޮތުން އެމް.ޑީ.ޕީ ގަބޫލުކުރާ އުސޫލުން ބާރުތައް ރާއްޖޭގެ ރަށްރަށަށް ދޫކޮށްލެވުނީމާ ރަށްރަށް ތަރައްޤީވެގެންދާނެއް މާ ބޮޑުވާން. މި އޮތީ އެ އިންތިޚާބު އައިއްސަ. އަޅުގަނޑުމެން، އެމް.ޑީ.ޕީއަށް، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސިޔާސަތު، އެއީ އެމް.ޑީ.ޕީއަށް އެކަން ކުރަން ވެސް އެނގޭނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ހުރިހާ ކައުންސިލުތަކަށް ވެސް ދަންނަވާލަން، ރާއްޖެއަށް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ބަދަލުގެނެވޭނީ އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރަކަށްކަން. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ތަރައްޤީ ވެސް ގެނެވޭނީ އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރަކަށްކަން. ހުރިހާ ބޮޑުވެގެން ނުކުމެ އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ވޯޓުދެއްވާށެވެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ދެވަނަ ފުރުޞަތެއް މި އަރުވަނީ ކެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ހުސައިނަށް.

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ހުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މިއަދު ހިފުމުގެ ވާހަކަ ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ދައްކަވާފަ އަޅުގަނޑު ހިތަށްއެރި، އަޅުގަނޑު ވެސް މިކަމާ ދޮރުބަރު ދުރާގަމު އެބަ ޖެހޭ ހަމަކާރުކަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދުނިޔޭގައި މި ވަގުތު ދިރިއުޅޭ އެންމެ ގަދީމީ އެއް ޖަނަވާރު ބަޔޮލޮޖީގައި މަދިރި. މަދިރި ޑައިނަސޯރަން ވުރެ ކުރިން އުފެދިފައިވާ ކަމަށް ސައިންޓިފިކް ދިރާސާތަކުން ދައްކާ އެއްޗެއް. ބަޔޮލޮޖީގައި ޑައިނަސޯރަން އުފެދުން ކަމަށް ވެސް މި ބުނަނީ، ގަސްތަކެއް އުފެދުމަށްފަހު. މަދިރި އުފެދިފައިވާ ކަމަށް ވަނީ ގަސްތަކެއް ވެސް އުފެދުމަށްފަހު ވެސް އަދި މާ ކުރިން ކަމަށް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ސައިންޓިފިކް ދިރާސާތަކުގެ ވާހަކަ އިނގޭތޯ. އޮކްސިޖަން، ގަސް އުފެދުމުގެ ކުރިން އުފެދިފައިވާ ޖަނަވާރެއް ކަމަށް މިއަދުގެ ސައިންޓިފިކް ދިރާސާތަކުން ދައްކަނީ މަދިރި. ގާތްގަނޑަކަށް 450 މިލިއަން އަހަރުގެ ކުރިން އުފެދިފައިވާ ޖަނަވާރެއްގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. الله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާގެ ރަޙްމަތުން ދުނިޔޭގައި މި ވަގުތު މަދިރީގެ އާބާދީ އެންމެ ރަނގަޅަށް އޮތީ ޗައުލަލި، އެއް ޗައުލަލި ހަމަގައިމު ވެސް ދިރިއުޅޭއޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ނިސްބަތުން ބަލާއިރު ދުވަހު ދުނިޔޭގައި މަދިރީގެ ސަބަބުން މަރުވާ މީހުންގެ އަދަދަކީ އަހަރަކުގެ ތެރޭގައި 10 ލައްކަ؛ ބޮޑުވަން ލާހި ފެއްޓިގެން މަރުވާ މީހުންގެ އަދަދު މާ ގިނަ. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ނިކުމެ ހުރިހާ ރޮއްޓަށް ކަސްޖެހުނީތޯ؟ ނުވާނެ އެކަމަކު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެން ހިމާޔަތް ބޭނުންކުރަން އެބަޖެހޭ. އަޅުގަނޑަށް އެބަ އެނގޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ރަށުގެ މީހުން ވެސް

ހަމަ ދައްކާ ވާހަކައެއް އެއީ، މިއަދު ހިޔޭން ކޮންމެވެސް ގޮތެއް ހަދަން އެބަޖެހޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ވެގެން މި އުޅޭ ގޮތަކީ ތަރިވެގެން މި އުޅެނީ. އުނދަގޫވެގެން މި އުޅެނީ. ބާނާ މަސް ވިއްކޭން ގޮތް ނުވެގެން މި އުޅެނީ. ބާނާ ރަގަނޑު ދޫކޮށް ވިއްކައިލެވޭން ގޮތެއް ނުވެގެން މި އުޅެނީ. އެއީ ވެގެން މި އުޅޭ ގޮތަކީ. ބަޖެޓުގައި މަސްވެރިންނަށް އެ މީހުން ބާނާ މަސް، ބާނާ ރަގަނޑުވާލު، ބާނާ ފަރުވާސްކޮށް ވިއްކާލެވޭން ރަނގަޅު ގޮތެއް އެކަށައަ، މިއަދުގެ އުނދަގޫތަކުގެ ވާހަކަ ނުވެސް ދައްކާން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، ބަޖެޓުގައި ދައުލަތުން، ސަރުކާރުން ނުކުރެވިގެން މި އުޅެނީ، މަސްވެރިންނަށް ރަނގަޅު ގޮތެއް ހޯދައިދެވިގެން މި އުޅެނީ. މަސްވެރިން ބާނާ މަސްވިއްކާ ލިބޭން ގޮތެއް ހޯދައިދެވިގެން މި އުޅެނީ. މަސްވެރިން ބާނާ މަސްވިއްކޭނެ ގޮތެއް ހޯދައިދެވިގެން މި އުޅެނީ. ދެން، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސާފުކޮށް އެނގޭ؛ ދެން، އެ މީހުންނަށް އުނދަގޫވާ ކަމެއްގެ ވާހަކަ އެ މީހުން ބުނާނީ. ދެން، މިއަދަކީ ވިއްކާ އެއްގަޑަ ބުނީ، މިއަދުގެ ވާހަކަދައްކައިފި. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ކިނބިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހޯދަނޑުކައި އަޅުގަނޑުގެ އެ ވާހަކަ ދައްކަމުންދާ މެންބަރު ވިދުވި، އެއްގޮތަކަށްވެސް މި އުޅެނީ މިއަދު ވާހަކަ ދައްކަނީ ނޯނޯ މި ދައްކަނީ. މި ހާލަތު، މިއަދުގެ ޕްރޮޕޯޒް ބަދަލުކުރަން ވާހަކަ. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުންނަ ބޮޑު ފުލުސްދެނެގަތް، އެހެން ޕޯސްޓްގެ ބަދަލުގައި ދަރިވަރު ޑރ.އަސް ޕޯސްޓުގައި. ދަރިވަރު ޑރ.އަސް މިހުން އަހެއްސަ އެ މިއަދު ހިފައިގެން ގެންގޮސް ޑރ.އަސްގެ ކަނޑުން ދުރާލައިހިފާ. އެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ އިނގޭތޯ. ދެން، އަޅުގަނޑު ދެންނެވި ހަމަ ޒާތުގެ ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، އެއްގޮތަކަށްވެސް އަޅުގަނޑެއް ވެސް ގަބޫލެއް ނުކުރަން، ކިނބިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވެސް ދައްކަނީ މިއަދު ހަމަ ވާހަކައެއް ނޫން. މިއަދުގެ މި އުތުރު ކަނޑައިގެން ވިއްކާ ވާހަކައެއް ނޫން އެއްގޮތަކަށްވެސް އެ ދައްކަނީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު އެ ވާހަކަދައްކަން ފަށައިގެން އަޅުގަނޑެއް؛ ހުރި އަޅުގަނޑު މިއީ ކަލޭތޯ؟ އަޅުގަނޑު ހައްޤު ދުވަހުގައި ހުރިހާ އެންމެ މިއަދާ ބަހާ ޖަމްޢިއްޔާތަކުން އަޅުގަނޑެއް ފުށުގެ ބާރު، ވިހިނަށް ހަދަން މި އުޅުނީ؟ ވިހިނަށް ހަދަން މި އުޅެނީ؟ ޖުމުލަކޮށްގައި ޖާގަ ބޯރިސްޓުގެ ދުވަސްދިހައަށް ނުލިބުން ނަންނަން ކަމުގެ މިއަދު ހިފާން ފަހަރު ފިޔަވައިލާ. ދަމަނަވެއް ތަރުކީކުރަން ބޭރުގެދުލަން ގޮތަށް ފަހަރު ހޯދައިދޭން. ދުވަހު ބާނާ ގޮތް ވިޔަފާރި ނުކުރެވިގެން އަޅުގަނޑުމެން ވަންނަނީ؟ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެންގެ މަހުގެ އަގު ހިފާޖެހޭނީ މިއަދު، ބޮޑު މިއަދުވަނީ ހަމަ ދިއޭމަ. ބަޖެޓުގައި ކުރި އެން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން؛ އޮތްވެރިކަން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮންމެ ރަށެއްގެ އެއްކިރޭނުގާ މީސްމީހާނެ މިހުރިފަސް ހިފާޖެހުމުގައި މި ފަރުދަރި، މިއަދުގެ އާބާދީ ބޮޑުވީމާ. މިއީ އެހެރީ އަނެއްކާ ގުޅިފައިވާ ކަމެއް. މިއަދު ނަމަ ހިނގާފަ ކަމެއް ވާނަމަ، އެއީ މާނަސީ އެއާ ޖަހާލިގެން އެ ފުޖެ ތެދަށްގައި ދޭބާ މަސްތަކެއް ބޭނުވިގެން، އެ މަސްތަކެއް ދެން ދިބާ މަސްތަކެއް ކަރާން. އެހެންވީމާ، މި ބައިނަލްއަގުވާމީ މަނިކަމަ، ދުވަހު ފަހަނަ މިއަދު ދިއޭމަ. މިހެން ދެއްކުމަށް ބަލަގަތް ނަމަ ހިނގާފައި ކާބަން ވާނަމަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެއީ ސަރަހައްދު ދިޔާ

ގެއްލުންތަކެއް މާ ބޮޑުވާނެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިރިހުރުމާއި، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޓޫރިޒަމުގައި އިޤްތިޞާދާއި، ކާބަނާއި މި ހުރިހާ އެއްޗެއް ގުޅޭ، ގޮސް ގުޅޭ ތަނަކީ ކަނޑު. މުޅި ކަނޑުގެ ދިރުން ބިނާވެފައިވާ އެކަކީ އެއީ މިއަދު. އެހެންވީމާ، މިއަދު އެއްގޮތަކަށްވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހިފެހެއްޓެންވާނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ހިސާބުތަކަށް ބަލާއިރު ދުނިޔޭގައި ހިނގާ ހިސާބުތަކަށް ބަލާއިރު، ދުނިޔޭގެ ފަޅުތަކުގައި ވުޑުވުރަ 20 ނުވަތަ 30 އަހަރުދުވަހުގެ ތެރޭގައި މިއަދުގެ އާބާދީ އެ ވަނީ ގޮތުގަނޑުކަން 90% ދިރުން ގެއްލޭ. ރައީސަކު! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގައި އެ އަދަދު މައްޗަކަށް ހިނގައްޖެ. އަޅުގަނޑުމެން ކުޑައިރު، އަޅުގަނޑުމެން ކުޑައިރު ދަރުގެ ގަސްދޮރުފަތުގައި ހިނގައިދިޔަ މިއަދުއް ނުފެންނާނެ. ތަފާތު ވެސް ނުފެންނާނެ މިއަދުއް. އެހެން ނޫން، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑުގެ ގަސްދޮރުގައި ގޮސް އުދަރޭސް ފެނިގެންދާ މިއަދު. ކާއިރިން ވެސް ފެންނާނެ. ނިކަންމަދު އުޅޭން. އެހެންވީމާ، ދުވަހަކު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން؛ އެކަމަކު އަދި މިހާތަނަށް ހަމަގައިމު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ރަށުގައި މިހެންގެ ގައިގައި ދޮރުގައިއަޅާފައިވާ ނޫޅޭ. އަޅުގަނޑުމެން ކާނާއަށް ފަ އެ ކަނޑުން ދުރަކަށް އެބުން. މިއަދުއް އަޅުގަނޑުމެންގެ ގައުމު ހިނގާ އިނގޭތޯ ރަށްރަށުން، މިއަދު އޮތީގެ. ކީ ކުރު ދޮކަކާއި ހަމަ ބޮޑަށް އުނދަގޫ ހާލަތެއް ވެސް އުޅޭ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ފާހަގަކޮށްލަން، މިހާރު ވެސް ބަޔަކު އުޅޭ. ކޮބައިތޯ މަސްވެރިންނަށް ދޭ ސަބްސިޑީ؟ ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްވެރިންނަށް ދޭ ސަބްސިޑީގެ ގޮތުގައި ކޮންމެ އަހަރަކު ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން 500 މިލިއަންރުފިޔާ ގިނަ ހުރިހާ އެބަ ހޭދަކުރަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޔައުމިއްޔާ މި ސަބްސިޑީ ދޭއިރު އެއީ މިއަދު ނުހިފާލާ އާދޭ މުޅިޖުމްލަގައި ނުވަތަ އާދޭ ބޮޑުތަކުގައި ދޭ އަހަރެއްގެ ކޮންމެ ހުރިހާ މަސްވެރިންނަށް ނުދޭ. ދިރުން ދަރުމަ މިހިތުގެ އިސްތިސްނާތަކުގެ؟ މިހާރު މި ވާ ގޮތަކީ، އެ ސަބްސިޑީ ވެސް ދިވެހި މަސްވެރިންގެ ތިބެން ވާ ވަޔާ ފަޅަޑުކޮށްފައި، ބޭރު ވަޔާ ބަނޑުކޮށް ހަރަދުވާ ބޮޑު ބިލަކަށް ބޭނުން މުހިންމުކަން އެނގޭ ބިޑީ އަޅުގަނޑުމެން ސަބްސިޑީއަކީ. ރައީސް ބޭނުން މުހިންމުކަން، ފަދަހަސް ބޭނުން މުހިންމުކަން، ކަންނޭނގެ ބޭނުން މުހިންމުކަން ބިޑީ އަޅުގަނޑު ނޫން އެއީ. އެހެންވީމާ، އަދުރުފުރިކަމާއި އިންސާފުވެރިކަމާ އެކުގައި މަސްވެރިކަން ކުރާ ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް؛ ފޯރުން، އެއީ ބޮޑުގެ ސަބްސިޑީގެ ގޮތުގައި ދޭ އަޅުގަނޑު ކަމަށް ރަނގަޅަ ވެސް އިންސާފުވެރިކަން އެ ސަބްސިޑީ ދިނުމުގައި، މި ސަބްސިޑީއާ ކަނޑައެޅުން މިއަދު ނުރަނގަޅު ދިވެހި ދައުލަތުން ދޭ ސަބްސިޑީ ހިލޭ އިޖުތިމާޢީ އެ މަސްވެރިންނަށް ދޭ މިއަދު ހިމަނައިގެން ގެންގުޅޭ އަދަށް ޖެހޭ. މިއަދު ދިރިއުޅުމާ، ބިމަސްނަރަ މަސްނަރަ ބިލާ ފައިދާ މާ ބޮޑު މިއަދު ކަނަނދޫމަ ބިލާ ފައިދާއަށްވުރެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ބައިގެ ރަފިޔަތުގެ ކަމަށްވާތީ ކަންބޮޑުވުމަކީ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް. ޤުދު އަޅުގަނޑު ވެސް އެ

ތަދުރީބާކުރަން މަހަށް ގޮސް އުޅޭއިރު. އެހެންނަމަވެސް، ދަންނަވަން މި އުޅޭ ވާހަކައަކީ، އެއަށް ބައެއް ހުރަސްތަކޭ އެ މިއަދު މަޗާލަވައިގެންއެ ނުދޭ. މިއަދު ހިފައިގެން އޮތް އުދަރަ، ނޫނީ މަސް ވިއްކައިގެން ނުދޭ. އެ ނޫން ގޮތްގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ މައްސަލަ ޙައްލުކުރެވޭތޯ. ހަމައެއާއެކު ތަކުރާރުކޮށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، އެއްޗެއްކަމަށްވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި ޤައުމުން އުޅޭ މަސްވެރިކަމަކީ މިއަދު ދިރުވުމަށް މަސްވެރިންނަށް ހޭލުންތެރިކަމާ ނޫން. ބާނާ މަސްކަރާ ވިއްކައިލެވޭ ގޮތެއް ނުހުރުމުގެ މަސައްކަތް. ދެއްވި ފުރުޞަތަށްޓަކައި ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު.

9. ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! މި ވަގުތު އަޅުގަނޑު މި ދަނީ ކޮމިޓީއަށް. އެއީ އެޖެންޑާ ނަންބަރު 9- ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ ކަންކަމަށް. ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތްތަކަށް އަޅުގަނޑު ކުޑަކޮށް ފަސްކޮށްލާފިން. އަދި މިހާރު ހިނގަމުންދިޔަ އިޖްތިމާޢު ބަހުސް ވެސް އަޅުގަނޑު ފަސްކޮށްލާފައި މިހާރު މި ދަނީ އެޖެންޑާ ނަންބަރު 9.

9.1- ކުރީގެ މިނިސްޓަރ އޮފް ޓޫރިޒަމް އަލީ ވަޙީދުގެ މައްޗަށް ކުރިމިނަލް ކޯޓުން ނުރުން ފުރުން މަނާކުރުމުގެ އަމުރު ބާޠިލުކޮށްދީފައިވާ މައްސަލައާ ގުޅިގެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 4 މެންބަރުން ސޮއިކުރައްވާފައި ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލަ. ޖުޑީޝަރީ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު. މި ރިޕޯޓު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާނީ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު، މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު އިމްތިޔާޒް ފަހުމީ. މި ރިޕޯޓަށް އެއްވެސް އިސްލާޙެއް ލިބިފައެއް ނުވޭ. ރިޕޯޓަށް ބަހުސް ކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވަނީ ޖުމްލަ އެއް ގަޑިއިރު. އަދި މި އެއް ގަޑިއިރު ބެހިފައިވަނީ، އެމް.ޑީ.ޕީއަށް 37 މިނެޓާއި 7 ސިކުންތު. ޕީ.ޕީ.އެމަށް 5 މިނެޓާއި 5 ސިކުންތު. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީއަށް 5 މިނެޓާއި 5 ސިކުންތު. ޕީ.އެން.ސީއަށް 4 މިނެޓާއި 3 ސިކުންތު. އެމް.ޑީ.އޭއަށް 3 މިނެޓާއި 32 ސިކުންތު. ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިނުގަންނަވާ ކޮންމެ މެންބަރަކަށް 1 މިނެޓާއި އެއް ސިކުންތު. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު އިމްތިޔާޒް ފަހުމީއަށް ރިޕޯޓު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވުމަށް.

މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިމްތިޔާޒް ފަހުމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ރިޕޯޓު ހުށަހަޅާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ތިބިވަޑައިގަންނަވާތީ. އެހެންވީމާ އުނދަގޫ ހުރިހާ ގޮތްތަކެއް އަޅުގަނޑު ރިޕޯޓު ތަކުރާރުން ހުރި ރައީސް. މި މައްސަލައާ ޖިންސީ ކުށުގެ 7 ދަޢުވާއެއް ކޯޓުގައި އުފުލާފައިވާ ކުރީގެ މިނިސްޓަރު [illegible] އަދި ވަޒީރު ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ފުރުން ހުއްޓުވި، އޭނާގެ ޕާސްޕޯޓު ދޫކުރުމަށް ކޯޓުން ނިންމި މި މައްސަލައިގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުކުރައްވާފައިނުވާތީ މި މައްސަލައިގައި އުފުލާފައިން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އަމިއްލަކުރުމުގައިވާތީ، މި މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތުގެ ތަފުސީލު ބަޔާންކުރައްވައިދިނުމަށް، ދެން، އެހެން ހުރި ދިރާސާކޮށްފައި ބަލަހައްޓައިދެއްވުމަށް އެދި ހުށަހެޅުނު މައްސަލަތައް. މި މައްސަލަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ 4 އަންހެން މެންބަރުން. އެއީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ނައިބު ރައީސް، ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އީވާ އަބްދުﷲއާއި، ތޮދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހިސާން ހުސައިނާއި، އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމާއި، ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖީހާން މަޙްމޫދު. މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ޕޮލިސް ސަރވިސްއާ ބައްދަލުކުރައްވައިފިން. އަދި ހަމަ އެއާއެކުގައި ފުލުހުން ވެސް އިތުރު މައުލޫމާތު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ހޯދައިފިން. އަދި އިމިގްރޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓުން ވެސް ކޮމިޓީއަށް ބޭނުންވާ މައުލޫމާތު ހޯދައިފިން. އަދި ވަޒީރުގެ މައްޗަށް 7 ދަޢުވާއެއް؛ ކޯޓުން މި ދަޢުވާ މަޢުލޫމާތުތައް ސާފުކުރުމުން ފާހަގަކުރެވުނު ބައެއް ނުކުތާތައް މި ދަންނަވަނީ. އަދި ވަޒީރުގެ މައްޗަށް 7 ދަޢުވާއެއް ކުރެވުނު 18 ނޮވެންބަރު 2020 ގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ހުށަހަޅާފައިވާކަން. އެ 7 ދަޢުވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ހުށަހެޅުމާ އެކުގައި [illegible] ޖިންސީ [illegible] [illegible] އަދި ވަޒީރުގެ ޕާސްޕޯޓު ހިފެހެއްޓުމުގެ އަމުރުތަކާ [illegible] [illegible] އެ އަމުރުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރައްވާފައިވާކަން. އަދި 3 ވަނަ ފަހަރު އެއް އަހަރުގެ މުއްދަތަށް އެ އަމުރުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރައްވާފައިވާކަން ކޯޓަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވޭ. ކުރީގެ ތަހުޤީޤުގައިވާ ފަރާތްތަކަށް ހުށަހެޅިން ނުވަތަ ހުށަހެޅިން ބޭރަކާ ވިޔަސް ބޭސްފަރުވާ ދިވެހިރާއްޖެއިން ޕާސްޕޯޓު [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ހުރަސްއެޅިފައިނުވާކަން ކަމަށްވާ؛ އެހެންނަމަވެސް، މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] ފަރާތްތަކުގެ ޕާސްޕޯޓު ދޫކުރުމަށް އަބަދުވެސް އިންސާފު [illegible] ކަމަށްވާތީ، ބޭސްފަރުވާއަށް ފުރުމަށް ޕާސްޕޯޓުގެ ބަދަލުގައި ވަކި މުއްދަތަކަށް ކަނޑައަޅައިގެން އެންމެ ޓްރެވަލް ޑޮކިއުމަންޓް ދޫކުރެއްވުމަށް ކޯޓުގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން އެދިފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވޭ. އެހެންނަމަވެސް، ޓްރެވަލް ޑޮކިއުމަންޓްގައި [illegible] ގަވާއިދުގައިވާ [illegible] މަސައްކަތް ކުރީގެ [illegible] [illegible] ބައިނަލްއަޤުވާމީ، އަދި ވަކިން [illegible] ޓްރެވަލް ޑޮކިއުމަންޓްގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ

އިންކާރުކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވޭ. މި މައްސަލައިގައި އަލީ ވަޙީދުގެ ޕާސްޕޯޓް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ދޫކޮށްފައިވަނީ އެކަމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން އިއުތިރާޒުނުކުރުމުންކަން. އަލީ ވަޙީދު ފުރުން މަނާކޮށް، އޭނާގެ ޕާސްޕޯޓް ހިފެހެއްޓުމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ އަމުރު އެ ކޯޓުން ބާޠިލްކޮށްފައިވަނީ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން އެދިގެން ނޫންކަމާއި، އެ އަމުރު މުރާޖަޢާކުރުމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް އެދިފައިވަނީ، މައްސަލައިގައި ދައުވާ ލިބޭ ފަރާތް ކަމުގައިވާ، އަލީ ވަޙީދުކަން. ފުރުން މަނާކޮށް ޕާސްޕޯޓް ހިފެހެއްޓުމަށް ނެރެފައިވާ ކޯޓުއަމުރު މުރާޖަޢާކުރުމަށް އެދި ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް އަލީ ވަޙީދު އެދުމުން އެ މައްސަލައާ ގުޅިގެން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި ފުރަތަމަ އަޑުއެހުމެއް ބާއްވާފައިވަނީ ޖަނަވަރީ 2021 ގައި ކަމަށާއި، އެ އަޑުއެހުމުގައި އަލީ ވަޙީދުގެ ފަރާތުން ބަލިހާލަތު ބަޔާންކޮށްދޭ ހުށަހަޅާފައިވަނީ ބިރިޓިޝް ޓްރީޓްމަންޓްގެ ލިޔުމެއް ކަމަށާއި، އެ އަޑުއެހުމުގައި އެ ލިޔުން ހުށަހެޅުމުން ކޯޓުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ހިއްސާކޮށްފައިވަނީ ޕްރައިވެޓް ހޮސްޕިޓަލްގެ ސްޕެޝަލިސްޓް ޑޮކްޓަރުންގެ، ލިޔުއްވާފައިވާ ސިޓީއެއް ކަމަށާއި، އެ ލިޔުމުގައި ދެ ބައްޔެއް ބާވަތުގެ ބޭނުންތަކެއްގައި ހުރުމުން އެ ބަލީގެ ސީރިއަސްކަން ކަނޑައެޅުމަށް ދަތިވާ ކަމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ދަންނަވާފައިވުން، އިންޑިޕެންޑެންޓް މެޑިކަލް ބޯޑަކުން ބަލައި ޗެކަޕްކޮށް އަލީ ވަޙީދު ހެދުމަށް މައްސަލަ ބެއްލެވި ފަނޑިޔާރު އަމުރުކުރައްވާފައިވަނީ. އިންޑިޕެންޑެންޓް މެޑިކަލް ބޯޑަކުން ޗެކަޕްކޮށް ރިޕޯޓު ދޫކުރުމުގެ ކުރިން އެ މައްސަލައިގައި ކަށަވަރު ދިނުމުން، އަޑުއެހުން ބާއްވާފައި ކަމަށް މައްސަލަ ބެއްލެވި ފަނޑިޔާރު ވިދާޅުވި ކަމަށާއި، އެ އަޑުއެހުން ބާއްވަވާފައިވަނީ 9 ފެބްރުއަރީ 2021ގައި ކަމާއި، އެ އަޑުއެހުމާ ހަމައަށް އެ ލިޔުންތައް ލިބޭތޯ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން މަސައްކަތްކޮށްފައިވާކަން ކަމަށާއި، އެ ލިޔުންތައް ލިބިފައިނުވާކަމަށް؛ އެހެންނަމަވެސް، 9 ފެބްރުއަރީ 2021 ގައި ޕީޖީ އަޑުއެހުމުގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ހާޟިރުވެފައިނުވާކަން. އަލީ ވަޙީދުގެ ޕާސްޕޯޓް ދޫކުރުމަށް ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ، މިހާރު ޖިނާއީ ކަނޑައެޅުމުގައި ކަމަށާއި، މި މައްސަލައިގައި ޖިނާއީ ހުކުމެއް އެދި ހުށަހަޅާފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 64 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުންނެވެ. ކޯޓުގެ ޝަރުޠުތަކުގައި ބަންދުކޮށްފައި ހުރި މީހަކު ބަންދުން ދޫކުރުމުގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 64 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ ޝަރުޠުތަކާއި ޚިލާފުވާ މީހަކު ހައްޔަރުކުރަން ޖާމިނުވެއްޖެނަމަ، އެ މީހަކު ކަންތަކުގެ ދަރުން ބަންދުން ދުވަސްތަކުގެ ފަސްކުރަން އަމުރުކުރެވިދާނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމާއި؛ އެހެންނަމަވެސް، ބަންދުގައި ނުބަހައްޓާ މީހާ ކުރިމަތިލާ ޝަރުޠުތަކާ އުސޫލާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި ނެތް ކަމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ފާހަގަކުރައްވާ. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 64 ވަނަ މާއްދާއަކީ މި މައްސަލައިގެ މައުޟޫޢާ ހަމަޖެހޭ ފަދަ އެއް މާއްދާއެއް ނޫން ކަމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ފާހަގަކުރައްވާފައިވާއިރު. އަލީ ވަޙީދުގެ ޕާސްޕޯޓް ދޫކޮށްދިނުމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި އަޑުއެހުމެއް ބާއްވަވާ، އަމުރު ނިންމާފައިވަނީ 9 ފެބްރުއަރީ 2021 ގައި ކަމަށާއި، އަލީ ވަޙީދު ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ފުރާފައިވަނީ 9 ފެބްރުއަރީ

2021ގައި ކަމަށާއި؛ އެހެންނަމަވެސް، އެ ފަރާތުގެ ޕާސްޕޯޓު ދޫކުރުމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނެރުއްވާ އަމުރުގައި ލިޔުއްވާ ތާރީޚު؛ އަމުރުގައި ލިޔުއްވާ ތާރީޚަކީ 10 ފެބްރުއަރީ 2021ގައިކަން ވެސް ފާހަގަކޮށްލައްވާ. އަދި ވަކީލު ފުރުން މަނާކޮށް އޭނާގެ ޕާސްޕޯޓު ހިފެހެއްޓުމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނެރުއްވި އަމުރު ބާޠިލުކޮށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން 9 ފެބްރުއަރީ 2021 ގައި ނެރުއްވި އަމުރު އެ ދުވަހު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ލިބިފައިނުވާކަން ވެސް ފާހަގަވޭ. މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި ބައެއް ލިޔުންތައް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ލިބިފައިވަނީ 11 ފެބްރުއަރީ 2021 ގައި ކަމަށާއި، އޭގެތެރޭގައި މައްސަލައާ ގުޅިގެން 9 ފެބްރުއަރީ 2021 ގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނެރުއްވާ އަމުރު ހިމެނޭ ކަމަށާއި، އެ މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި އެހެން ލިޔުންތައް ފަހުން ވެސް ލިބިފައިވާ ކަމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ކޮމިޓީގައި ވިދާޅުވި ވާހަކަފުޅުން ފާހަގަކުރެވޭ. އަދި ވަކީލުގެ ޕާސްޕޯޓު ދޫކުރުމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނެރުއްވާ އަމުރު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާކަން ވެސް ފާހަގަކުރެވޭ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ދެއްވި މައުލޫމާތުން. މި މައްސަލައިގައި މައްސަލަ ބެއްލެވި ފަނޑިޔާރު ގާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައި އޮތް އުސޫލުތަކުން ބޭރުން ޢަމަލުކުރައްވާފައިވާ ކަމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ތުހުމަތުކުރުއްވާ، އެ މައްސަލަ ބައްލަވައިދެއްވުމަށް އެދި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާން ކަމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އަލްއުސްތާޛު ޙުސައިން ޝަމީމް ކޮމިޓީއަށް ދެއްވި މަޢުލޫމާތުގައި ފާހަގަކޮށްލައްވާފައިވޭ. ކޮމިޓީން އިތުރަށް ހޯދި މައުލޫމާތުތަކުގެ ތެރެއިން މި ދަށުން ކަންކަން ވެސް ފާހަގަކޮށްލަން. ކޯޓަށްވެސް އިމިގްރޭޝަން އަދި ވަކީލުގެ ޕާސްޕޯޓު ދޫކުރުއްވައިފައިވާ އޭނާގެ މައްސަލަ ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ފުރުން މަނާކޮށް ނެރުއްވާފައިވާ ޕާސްޕޯޓު ހިފެހެއްޓުމުގެ އަމުރު ބާޠިލުކޮށް، 9 ފެބްރުއަރީ 2021 ގައި ނެރުއްވި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ އަމުރު އެ އިދާރާއަށް ގަވަރންމަންޓުގެ އީ-ލެޓަރ މެނޭޖްމަންޓް ސިސްޓަމު (ޖެމްސް) މެދުވެރިކޮށް 9 ފެބްރުއަރީ 2021ގެ 19:53ގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ފޮނުއްވުމުންކަން، އިމިގްރޭޝަނުން މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައިވޭ. އަދި ވަކީލު ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ފުރާފައިވަނީ 9 ފެބްރުއަރީ 2021ގެ 23:07ގައި ޓާކިޝް އެއަރލައިންސްގެ ނަންބަރު TKS731 ފްލައިޓުން އިސްތަންބޫލަށް ކަމަށް ކޯޓަށްވެސް އިމިގްރޭޝަނުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ މަޢުލޫމާތު ދީފައިވާކަން، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށް މަޢުލޫމާތު ދީފައިވާކަން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ހިއްސާކޮށްދެއްވާ މަޢުލޫމާތުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ. މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ކޮމިޓީން އެބަ ހުރިހާ ކަންކަމެއް ބަލައިލުމުން ކޮމިޓީއަށް ފާހަގަވާ ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި، މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ކޮމިޓީގެ ހުރިހާ ހިސާބެއްގައި ބަލާފައިވާ، މި މައްސަލަ ފަދަ ބަންދުގައި ނުވާ، ނަމަވެސް ދައުލަތް އުޅުއްވައިފާ، އަދި ޕާސްޕޯޓު ހިފެހެއްޓުމާ ފާހަގަކުރުމުގެ ހާލަތެއް. އަދި ހަމަ އުޅުއްވައިން، ބަންދުގައި ނުވާ، ނަމަވެސް ޖިނާއީ ތުހުމަތެއް ކުރިމަތިވެފައިވާ ސަބަބުން ޕާސްޕޯޓު ހިފެހެއްޓުމަށް ފާހަގަކުރުމުގެ ހާލަތެއް. އެއާ ހިލާފަށް ކުރުގެ ޖިނާއީ މަރުޙަލާގައި ހަރަކާތްތެރިވުމާ ފާހަގަކޮށްލުން ބޭރުން ފުރުމަށް

ހުއްދަދިނުމުގެ ގާނޫނަށް މި ރިޕޯޓުގެ ހުށަހެޅުއްވުމުގައި ބަލާފައި ނުވާނެ. ކޯޓުގައި ދަޢުވާ އުފުލިފައިވި ނަމަވެސް، ނުވަތަ އެމީހެއްގެ މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުގެ މަރުޙަލާގައި ނަމަވެސް، އެ މީހަކު ހުރީ ބަންދުގައި ނޫން ކަމަށް ވާނަމަ، ގާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ހަމަތަކާ، އެ މީހަކު ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ނުވަތަ ރާއްޖޭގެ އެއް ރަށުން އަނެއް ރަށަށް ދަތުރުކުރުމުގެ ޙައްޤު އޮތް މީހެއް ކަމަށް ބެލެން. އަދި އެ މީހަކީ ޝަރީޢަތަށް ނުކުމެން، ނުވަތަ ޝަރީޢަތް ހާޒިރުވާން ހުރި މީހެއްނަމަ، ނުވަތަ ތަޙުޤީޤަށް ނުޖެހޭން މީހެއް ނަމަ، އެ މީހެއްގެ ދަތުރުފަތުރުކުރުމުގެ ޙައްޤަށް އެއްވެސް ހުރަސްއަޅައިގެންނުވާނެ. މި ޙައްޤު ހަނިކުރެވޭނީ، ހަމައެކަނި ޖިނާއީ ބޮޑެތި ކުށްތަކުގެ މައްސަލަތަކުގައި އަދި/ ނުވަތަ ޝަރީޢަތުގެ ބޭއްވުމަށް ހުރަސްއެޅިގެންދާނެ ހާލަތްތަކުގައި، ޝަރީޢަތުން ފިލައިދާނެ ހާލަތްތަކުގައި، ތަޙުޤީޤަށް ހުރަސްއަޅައި ފިލައިދާނެ ހާލަތްތަކުގައި އެކަނި ކަމަށް އެއްބަސްގޮތުން ކޮމިޓީއަށް ފެންނަނީ. އަދި އެގޮތަށް ކަނޑައަޅާނީ ކޯޓުން ބަލައިގަނެވޭ ފުދޭ، ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް. އިސްލާހު ބަޔާންކުރާ ކަނޑައަޅަން ރިޢާޔަތްކޮށް، ޝަރީޢަތުން ނުވަތަ ތަޙުޤީޤުން ފިލައިގެން ހުރި ހާލަތުގައި، ހާޒިރުކުރުވުން ތަކުރާރުކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި އިތުރުން އެކިބާވަތުގެ ޕާސްޕޯޓާއި ޑޮކިއުމަންޓް ހިފެހެއްޓުން. މިހާރު ނިޒާމުގައި ހުރި ބައެއް ކަންކަމުގެ އިތުރުން އެކިދުވަސްވަރުގައި ފަހަރު، މި ދައުރާ ކަންކަމަށް ނުވަތަ ކަންކަމާ އޭގެ ކުރިން ކަންކަން ގޮތުގައި ދަތުރުކުރުމުގެ ބަލަހައްޓަމުން. 1- ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުންތަކުގެ ތާރީޚު ކޯޓުތަކުން ދޫކުރުމުގައި ކަނޑައަޅައިދެވޭ، ދަތުރުފަތުރުކުރުމަށް ހުއްދަ ދޫކުރުމާ ގުޅޭ ކަންކަމުގައި ހުރި ދަތިތައް ފާހަގަކުރެވިފައިވާތީ، އެކަމަށް ބަލައި ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުންތަކުގެ ތާރީޚު ކޯޓުތަކުން ދިނުމުގެ ކަންތައް ހަމަޖެއްސުން. 2- ޕާސްޕޯޓް ހިފެހެއްޓުމާ ގުޅޭ ކަންކަން ފުރުސަތު ނުވަތަ ދަތުރުފަތުރު ކުރުމުގެ ހިފެހެއްޓުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ކޯޓުގެ ޙުކުމާއި ދަތުރުފަތުރަށް ހުއްދަ ދިނުމުގައި، އިދާރާތަކުން އަމަލުކުރަމުންދާ ގޮތް، ނުވަތަ ކޯޓުން ދަތުރުފަތުރަށް ހުއްދަ ދިނުމުގައި ސާބިތުވާ ފަދަ ޕާސްޕޯޓްގެ ފަދަ އަމަލުކުރަން ވީހާވެސް ފަސޭހަކުރުމުގެ ގޮތުން ބަލައި އިތުރު މިންވަރަކަށް ހުށަހެޅުން. 3- ޖިނާއީ ބަޔާން ކުރެވޭ ކަމެއް ނުވަތަ ކުރުމަށް ނިޔަތްކުރާ ފަރާތެއް، ނުވަތަ އެފަދަ ކުރެވޭ ކަމެއް ބެހޭގޮތުން ހުއްދަދީފައިވާ ޕާސްޕޯޓް ހިފެހެއްޓުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ޑިޕާރޓްމަންޓް ޕާސްޕޯޓްގެ ކަންކަމާ ހުއްދަދިނުމުގެ ޕާސްޕޯޓްގެ ވަކިން ޓިކެޓް (ޑިޕާރޓްމަންޓް ޑިޕާރޓްމަންޓް)ގައި ޕާސްޕޯޓް ދަތުރުފަތުރުކުރަން ހުއްދަދިނުމުގެ ގަވާއިދު ފާސްކުރުމަށް. 4- ޖިނާއީ ދަޢުވާ ކަމެއްގެ ޤަޟިއްޔާ ހުއްދަދޭ ޝަރީޢަތް ނުވަތަ، ކޯޓު ޕާސްޕޯޓްގެ ކަމެއްގައި ހުއްދަދިނުމުގެ ސާބިތު ނުވަތަ، އެ މީހެއްގެ ޕާސްޕޯޓް ހިފެހެއްޓުމާ ކަނޑައަޅާ، ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ހުރެވޭނެ ހުއްދަދިނުމުގެ ނިޒާމު، ހުއްދަދިނުމުގެ ގަވާއިދު ސަރަޙައްދުގެ އިތުރަށް،

މައްސަލައިގެ ބާވަތަކާއި އަދި މައްސަލައިގެ ވަރަށްގެންވާ އެންމެ ކަންކަމަކުން އެންމެ ފުރާވިސްނެއްގައި ރިޢާޔަތްކުރުން. މިގޮތުން ރިޢާޔަތްކުރަންވީ ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި ޤާނޫނީ މި ވާ ކަންކަން ހިމެނޭ. ފުރަތަމަ ނުކުތާ؛ ދިވެހިރާއްޖޭ ނޫން ޤައުމެއްގައި ޖިނާއިގެން ދިރިއުޅުއްވާން މާލީ ތަނަވަސްކަމާއި، ވަސީލަތްތަކާއި ފެންވަރު އެ މީހަކަށް ލިބިފައި ހުރި މިންވަރަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އެ މީހަކު ދެއްކުމަށް އެ ވަސީލަތްތަކުގެ ބޭނުންނުކުރާކަމުގެ ތަކެތިކަން އެ މީހެއްގެ ކިބައިން ކޯޓުން ހުކުމް. އަނެއް ނުކުތާ؛ ޖަލްސާއިން ބޭރަށް ފުރުމަށް ކޯޓުން ހުއްދަދެއްވުމަށް، ދައްކާފައިވާ ފުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތްތަކާއި، އެންމެ ޙަޤީޤަތުން ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތްތަކާއި، ފުރުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ޤާނޫނާއި އެ ފަރާތުން ކޯޓަށް ސަމާލުކަމަށް، އަދި ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުވާންޖެހޭ ތާރީޚުތަކާއި ޖިނާއީ އެއްޗެހީގެ އިތުރުން ކޯޓުން ހުކުމް.

އަނެއް ނުކުތާ؛ ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިއަދުގެ އިސްތިސްނާއީ އެއްބަސްވުމުގެ ނަމުގައި އެކަށީގެން ބެހެއްޓުމަށް އެއްބަސްވުމެއް ނަމުގައި އެއްބަސްވުމުގައި ހަމަޖެހިފައިވާ ސަލާމަތުގެ އެއްބަސްވުމުގެ އިތުރުން، އެ ޤައުމުގައި ހުރި ދަރުމަވަންތަ ނަމަވެ އެ މީހެއްގެ މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް ހިނގާދާނެ މިންވަރު، އެ ޤައުމުގެ ހުކުމާއި ހުކުމްކުރުމުގެ ތެރެއިން އެއްބަސްވުމެއް ނަމަވެސް ޝަރީޢަތްތަކާއި، ނަމަވެސް އެ މީހާގެ ތަފާސްހިސާބާއި ތަފާސްހިސާބު އެ މީހެއްގެ ހިނގާދާނެ ހުކުމުގެ ބަދަލުގައި ހިމެނޭ ތަފާސްހިސާބު ކުރިއަށް ގެންދިއުން. އަނެއް ނުކުތާ؛ ދިވެހި ޖަލަކަށް މިސާލަކަށް ހުރި ޤައުމުގެ ނަމަ، އެ މީހުން ވިޔަސް އެންމެ ގިނަ ގޮތުން ބަދަލުގެ ގޮތަށް، ކަންކަމުގެ ވައްތަރުގެ ޖަލަކަށް މިސާލަކަށް ޖަލަކަށް މިސާލަކަށް، އެ މީހުން ނަމަވެ އެ މީހުން ހަމަޖެހޭ ގޮތަށް ހުރި މީހުން، ގަވާއިދުން ރިޢާޔަތްކުރުން ގެންދިޔުމަށް ޝަރީޢަތުގެ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން. އަނެއް ނުކުތާ؛ ޖަރީމާއިން ބޭރަށް ފުރުމަށް ޖަރީމާއިން ބޭރަށް ފުރުމަށް ކޯޓުން ދިނުމާއި މައްސަލަ އިމްތިޔާޒުތަކަށް ހަވާލުކުރުމަށް ގެންދިއުމުގެ، އެ މައްސަލަ އިމްތިޔާޒުތަކުގެ ބޭނުންތަކަށް، އެކަމަށް އެކި ދުވަސްވަރު ކޯޓަށް ހުށަހެޅުން. އަދި ކޯޓުން އެކަމަށް ގޮތުގެ ކަނޑައަޅައި އެ ފަރާތަކަށް އެންގުން. އިޖުރާއާތު ތަރުތީބު؛ މި ނުކުތާގައި އަދުލުވެރި ޤާނޫނީ ގަވާއިދުތަކާ ހިނގާދާނެ ބަޔާންކުރުމަށް މި އުސޫލު، ޖަރީމާއިން ބޭރަށް ފުރުމަށްވެސް، ޖަރީމާއިން ބޭރަށް ދިނުމަށްވެސް، މައްސަލަ އިމްތިޔާޒުތަކުގެ ހަވާލުކުރުމުގެ ވަގުތު. ޖަރީމާއިން ބޭރަށް ފުރުމަށް ޖަރީމާއިން ބޭރަށް ފުރުމަށް ކޯޓުން ދިނުމާއި މައްސަލަ އަދުލު އިމްތިޔާޒުތަކުގެ ވަގުތުތައް ނޫން. ފުރުމަށްވެސް ދިނުމާ ކަމުގެ ސަލާމަތުން މައްސަލަ އިމްތިޔާޒުތަކުގެ ވަގުތު. އެހެންވީމާ، މި ނުކުތާ މަޖިލީހުން ޝައިޚުލް އިސްލާމްގައި މި ޤާނޫނީ ބަންދުކޮށް ނުކުތާގެ މާނަ އަނބުރާ ގޮތަށް އެ އިތުރަށް ގާތްކުރަމުންދާ އެކި ވަގުތު ދަތުރުފަތުރުކުރަން. އެހެންވީމާ، އެންމެ ގިނަ ގޮތަށް އަދުލުވެރިކަން ދަތުރުފަތުރު މި ދެމީހުން، ޖަރީމާއިން ބޭރަށް ފުރުމަށް މައްސަލަ އިމްތިޔާޒުތަކަށް ހަވާލުކުރުމުގެ ދުވަސްވަރުގެ ބަދަލުގައި މައްސަލަ އިމްތިޔާޒުތަކުގެ ބޭނުންތަކަށް، އެކަމަށް އެކި ދުވަސްވަރު ކޯޓަށް ހުށަހެޅުން، އަދި ކޯޓުން އެކަމަށް ގޮތުގެ ކަނޑައަޅައި އެ ފަރާތަކަށް އެންގުން. އަނެއް ނުކުތާ؛ ކުރިމަތިވާކަން ދިރާސާ ކުރުމުގެ ޖަރީމާއިން ބޭރަށް ފުރުމަށް ހަވާލުކުރުމުގެ ދުވަސްވަރުގެ އިމްތިޔާޒު އެ މައްސަލައިގެ ދެބައިމީހުން ބަހައްޓާ މީހެއްގެ މަސައްކަތު ކުރިމަތިވާ ގޮތަކަށް، އަދި މައްސަލަ

ވަޒަންކޮށް، ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ފުރުމަށް ހުއްދަދޫކުރާއިރު މި ހުށަހެޅުންތަކުގައިވާ އެންމެހައި ކަންކަމަށް ކޯޓުން އަމަލުކުރުވުން ނުވެ ހާލަތުތަކުގައި އެގޮތަށް އަމަލުނުކުރުވުން ނަމަވެސް، އަމަލުކުރުވުން ހުރި އެންމެހައި ކަންކަމަށް އަމަލުކުރުން. ހުށަހެޅުން 5 މިހާރު މި ދަންނަވަނީ. އިސްވެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެންމެހައި ހުށަހެޅުންތަކަށް ހުރިހާ ގޮތަކަށް ޤާނޫނުތަކަށް ގެންނަންޖެހޭ އިސްލާހުތަކެއް ވާނަމަ، އެ އިސްލާހުތައް ފާހަގަކުރައްވައި، ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް އެ އިސްލާހުތައް އެކުލަވައިލައްވައި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުއްވުމަށް އެޓަރނީ ޖެނެރަލަށް ދަންނަވަން. އެއީ ކޮމިޓީއަކުން ފެނުން ހުށަހެޅުންތަކަށް މި ދަންނަވައިލެވުނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިހާރު ކޯޓުގެ ނިންމުން މި ދަންނަވައިލަނީ. މި މައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން، މި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި މައްސަލަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުމުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ސަރުކާރުން ޤާނޫނީ ގޮތުން ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލުތަކާއި ސިޔާސީ މައްސަލައެއް ވާ ކަމަށް ފުރުޞަތު ލިބިއްޖެނަމަ ޖެހޭނީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ މައްސަލައެއް އަދި ހަމަ އާއްމުކޮށް މި މައްސަލަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ދަންނަވައިލަނީ. މި މައްސަލައިގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ނުވަތަ މި މައްސަލަތައް ސިޔާސަތު ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތާއި އެއްގޮތަށް ހުށަހެޅުމަށް ފުރުޞަތުލިބުނު. މި މައްސަލަ ކޮމިޓީއަށް ކަމުގެ ކޮމިޓީގެ ޕްރޮސިކިއުޝަން ފަރާތަކުން ހުށަހެޅުއްވުމަށް. އަދި ހަމަ އެއްގޮތަށް މި މައްސަލަ ފާހަގަކުރުމަށް ކޮމިޓީގެ ނިންމުން. މި ކޮމިޓީގެ ހުށަހެޅުން ޤާނޫނުއަސާސީގައި މި މައްސަލަތައް ޕްރޮސިކިއުޝަން ފަރާތުން ޖެނެރަލްގެ އިސްލާހުތައް ގެނައުމަށް. އެކަމަށް މި ހުށަހެޅުން ފާހަގަކުރެވިފައިވާ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުން އަދި ސިވިލް ކޯޓުން ފެމިލީ ކޯޓު ޖުވެނައިލް ކޯޓު ދުއްވާ ޤާނޫނުތަކުގައިވާ ގޮތުން، އެކަމާ ގުޅިގެން އެ މައްސަލަ ބެއްލެވުމަށް ގޮތުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ނޫނީ ޝަރީޢަތުގެ ކަމަށް، އެ މައްސަލަ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ފާހަގަކޮށްގެން މިހާރު ކޮމިޓީ މަސައްކަތް ކޮށްފައިވާ ޝަރީޢަތުގެ ގޮތުން ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ފުރުން މަނާކުރުމުގެ ހުއްދައާއި، އަދި ކޯޓުގެ ކޯޓުއަމުރު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ކޮމިޓީގެ މިހާރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ރިޕޯޓުކޮށްފައިވާ ގޮތުގައި، މި ކޯޓުން މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ރިޕޯޓު ތަޙުޤީޤު ކަމަށް، އެ މުއައްސަސާތަކުން އަމަލުކުރުމާ ގުޅޭ ކަމަކަށް ފުރުސަތު، ކޯޓުގެ ރިޕޯޓުގައި ހިމެނޭ މުއައްސަސާތަކުގެ ޖަވާބުދާރީ ފަރާތްތަކުން ހިފެހެއްޓުމުގެ ހައިކޯޓު ކޯޓުން ނުނިންމާ ކަމަށް ރިޕޯޓުގައި ވާ. މި މައްސަލަ ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ރިޕޯޓުގެ ކޯޓުން ރިޕޯޓުކޮށްފައި، މަޝްވަރާކޮށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ގޮތުގެ ނިންމުމަށް އެދެން. މި މައްސަލައިގައި ރިޔާސަތުން ކޯޓުގެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބަޔާނެއް؛ ފާހަގަކުރުން ބަޔާނުގައިވާ ގޮތުގެ ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް އެކުލަވާލެވިފައިވާނެ. މި ރިޕޯޓުގެ މަސައްކަތުގައި ހުރިހާ ކޯޓުގެ އިއްޒަތްތެރި ފާހަގަކުރުންތައް ޝުކުރު ދަންނަވަން، އަދި އިދާރީ ގޮތުން އޮފީސަރުން ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް ވަރަށް ބޮޑު ޝުކުރުދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަ ދެންމެ ކުރައްވައިދީ، ނުކުތާތައް. އެއީ ރާއްޖެއިން ބޭރަށް، މިހާރު ކޯޓުން ހުއްދަދިނުމަށްފަހު ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ގޮސްފައި، ދެން މުއްދަތު އިތުރުކުރުންތޯ؟ ނޫނީ ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ހުއްޓާ ދިމާވާ މައްސަލައެއްގައި މުއްދަތު އިތުރުކުރުންތޯ؟ ކޮންގޮތަކަށްތޯ އެތި ފާހަގަކުރެއްވީ؟ ސާފުކޮށްދެއްވަފާނަންތޯ؟

މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިމްތިޔާޒު ފަހުމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލީ އޭރު، ކޯޓުން ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ފުރުމަށް ހުއްދަދެވޭ ފަރާތްތަކަށް ދިނުމަށްފަހުގައި، ފަހަރުގައި؛ ބައެއް ފަހަރު ކޯޓުން ހުއްދަދެވޭއިރު ވަކި މުއްދަތަކަށް ކަނޑައަޅާފައި، 4 މަސް، 5 މަސް އެގޮތަށް. ދެން އެހެން ބަލި ހާލަތްތަކުގައި ހޮސްޕިޓަލްތަކުގައި އެޑްމިޓް ބޭރު ޤައުމުތަކުގައި ކުރިމަތިވާ މިހާރަން އެ މައްސަލަތަކަށް [illegible] [illegible] ހާލަތްތައް [illegible] [illegible] ވެސް، [illegible] [illegible] ރާއްޖޭގެ ކޯޓަކުން އެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދެއްވުން. އެ ރިކުއެސްޓުކުރަންވާނީ. ދެން އެއަށްފަހުގައި އެ ކޯޓަކުން [illegible] [illegible] އެ [illegible] އަންގަންވާނެ. އާދެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ނުކުތާ ތަންކޮޅެއް ބޮޑަށް ފާހަގަކުރައްވަން [illegible] އެހެންވެ އަޅުގަނޑު މި ސުވާލުކުރީ. މިހާރު އަޅުގަނޑު މި ރިޔާސަތު ގުޅިގެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން ބޭނުންފުޅުވާ ބޭފުޅުންނަށް ފުރުޞަތު ދޭނަން. ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުސައިން މުހައްމަދު ލަތީފް.

ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން މުހައްމަދު ލަތީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ވަރަށް މާފު [illegible] އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު އަރިހުން އެދިން، ވަރަށް [illegible] އެދިން. އެހެންނަމަވެސް، ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި މައްސަލަޔަކީ [illegible] [illegible] ރައްޔިތުންނަށް [illegible] ސާފުކޮށް އެބަ އެނގޭ. އަދި [illegible] މަސައްކަތް [illegible] [illegible] އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަންކަމާ ނޫން. މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިފަދަ ރިޕޯޓުތައް އައިމާ އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ގަބޫލެއް ނުކުރެވޭ. ދިވެހި ރައްޔިތުން ގަބޫލެއް ނުކުރާނެ. މި ވާހަކަތައް އޮއްބާލުމަށް ބަލައި ނޫނީ މީގެ އެހެން ކޮޅުތައް ހޯދުމަށްޓަކައި ކުރާ މަސައްކަތްތަކަށް ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއަދު ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ގަބޫލެއް ނުކުރާނެ. ސަރުކާރުގެ މިސްރާބު ހުރި ގޮތް ރައްޔިތުންނަށް ވަރަށް ސާފު. އަންހެން ކަނބަލުންނަށް މި މުޖުތަމަޢުގެ ތެރޭގައި އޮތް ނުރައްކާތެރި ކުރަމުންދާ ފުރައްސާރަތަކަށް ސަރުކާރުގެ ޢިއްޒަތްތެރި ވަޒީރުން، ސަރުކާރުގެ ޢިއްޒަތްތެރި ވަޒީރުން މަސައްކަތްތަކަށް ބައްދަލުކުރަމުންދަނީ ގޮތް މި ރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ވެސް، މި ތަނުގައި ތިއްބެވި ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް ވެސް ފެނިވަޑައިގަންނަވާނެ. އެކަމުގައި ވަކާލާތު ވެސް ކުރައްވާ. އެހެންނަމަވެސް، ހިތާމައަކީ މިއަދުން ކަމަކާ ދޭތެރޭ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ފިޔަވަޅެއް ނުލެވޭ. އަނިޔާ ވެރިޔާ މިއަދު އެ ކުރެއްވި ބަޔާނުން ފާހަގަކުރައްވައިފި. ދެންމެ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ގޮތުގައި އަނިޔާ ވެރިޔާ ގޮތުގެ ކަމަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާއިރުވެސް، އަދަދުތަކަށް ކުރެވިފައި ނުވަތަ 9 ޕަސެންޓުވަރަކަށް. އަދުލު ބާރުވެރިކަމަށް ވަނީ 10 ޕަސެންޓުވަރަކަށް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ ސިސްޓަމުގެ ތެރެއިން ކުރާ ބަޔަކު ވަކިން. މިއަދު ހިސާބު ވެސް ވަކިން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއާ ދޭތެރޭ ވަގުތުން ވަގުތަށް ފިޔަވަޅުއަޅަންވާ ކަމުގައި ވާނަމަ، މި ސަރުކާރު އައުމުގެ ބޭނުމަކީ ކޮބައިތޯ؟ ކުރީ ސަރުކާރުގައި ހުރި އުނި ކަންތައްތަކުގެ ވާހަކައާއި ހަމަޔަކުން ނުބެހި ހުރި ވާހަކަތަކާއި އައިސް މި ތަނުގައި ދައުރުކުރަމުން އައިސް، ސަރުކާރާ ހަވާލުވީމާ ކަންތައްތައް ކުރިމަތިވަނީ ވިޔަނުލާކަން ރައްޔިތުންނަށް ސާފުވޭ އެބަ. އެހެންވީމާ، މިވަންދެން ނުބައިރަށް ވާހަކަތަކުގެ ހުރި ދައުރުކޮށް އަދި ރައްޔިތުން ގޮތުން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެނގޭކަމުން، މިއަދުގައި ހޯމް މިނިސްޓަރުން ހުންނެވި، އަންހެން ކަނބަލުންނަށް ފުރައްސާރަކޮށް މީހުންނަށް ބާރު ވަގުތެއް ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަރަށް ސާފުވާކަން އެނގޭ ކަމެއް. މިއަދު ޖަރީމާގެ މިނިސްޓަރުކަން ރާއްޖޭގެ އެންމެ ބޮޑު ފެނުނު ގޮތަކީ ހުންނަވާފައި އެ ފާހަގަވެއްޖޭނެ އަދި ކަނބަލުންނަށް ޖިންސީ ފުރައްސާރަ ކުރުމުގެ މައްސަލަ އިތުރުވެ ބޮޑުވެއްޖެ. މި ރާއްޖޭގެ ހާލު މިއަދު ވަރަށް ނާޒުކު. އިސްލާމީ ސިފަވެރި ސަރަޙައްދު ޖިނާއީ ގިނަގުނަ އެއް އިސްތިޢުފާ ގެއްލުން ދީ އަންހެން ކަނބަލުންނަށް ފުރަސްބޮޑު ދޭން މި މަސައްކަތް ހުރަހަރުއްވަފައި އަމިއްލަ އެމް.ޑީ.ޕީ މެންބަރުން އެކަމާ ދެކޮޅު ހަދައި. ފަން ނުހިނގާ މިކަމުގައި ޖިންސީ ހަރަކާތް ބައިގަނޑުމެން ގޮތް، ވާހަކަދެއްކުމުން ގޮތް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަރީފް، ނިޒާމީ މައްސަލައެއް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިޔާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ނިޒާމީ މައްސަލައެއް ނެގިއިރު މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޅުގަނޑާ ސުވާލުކުރި، ރައީސް އޮޅުވާލަން ބުނެގެންތޯ؟ ނޫން، އަޅުގަނޑުގެ އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި އަޅުގަނޑަށް މި ތަނުގައި ކަނޑައެޅިގެން ކުޅުދުއްފުށީ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ދޫކުރިހާ އެކަން ސަމާލުކަމަށް ގެންނަންވެގެން. ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގައި އަންހެން ދެ މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު ދިނުމަށް އެމް.ޑީ.ޕީގެ އެންމެ މެންބަރަކު ވޯޓް އިދިކޮޅަށް ދެއްވައިފި ސުންނާފަތި. އެހެން ބޭނުންތަކުގައި ބަހުސްކޮށްފައި ކަން މެންބަރަކަށް ދޫނުކުރި. ކަނޑައެޅިގެން އޮވެގެން ބޭނުމީ ރަނގަޅުކަމެއް ނޫން ކަމަށް ބުނެ އިދިކޮޅު ޕާޓީތަކުން ބުނާ މިންވަރަކީ ހަމައެކަނި އެބައިމީހުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެކަން ފާހަގަކޮށްލީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދޭ! ކުޅުދުއްފުށީ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވުން ކުރިއަށްގެންދަވާ! އަދި ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށްގެންދަވާއިރުގައި އަޅުގަނޑު އެދެން ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް ބަޔާނާ އުއްމީދުކުރަން.

ކުޅުދުއްފުށީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން މުޙައްމަދު ލަތީފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަލީމް އެ ވާހަކަފުޅު ދައްކަވާ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، މި ތަނުގައި ދަރުމަވަންތަ ބައްލަވައިލައްވާފައި ވަރަށް ސާފުކޮށް ފެނިގެން ހުރި އެއީ ރިޔާސީގެ ތެރި ބަޔާނުގައިވާކަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު އެ ބަރުލަމާނުގައި ބައިވެރިވެ، އެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ވާނީ ހަމަ މި ތަނުގެ ތަޅުމުގައި ދައްކާފައި ވެސް މެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެހެންވީމާ، މިހެން ހުރިހާ ކަންކަމުގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ، މި ސަރުކާރުން ބާރުވެރިވަނީ ކޮންކަހަލަ ކަންތައްތަކަކަށްތޯ؟ އިއްޔެ އަޅުގަނޑުމެން ދެއްކި، މި ތަނުގައި އިންސާފު ނުލިބޭ ވާހަކަ. ވައްކަމަށް އިންސާފު ނުލިބޭގޮތް އޮތް ވާހަކަ. ވަރަށް ގިނަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އަޅުގަނޑު ޚާއްޞަކޮށް ފާހަގަކޮށްލަން މިއަދު ކޯލީ ސީޑީސީ ތަކަތަކުދު، މި ތަނުގައި ވަކާލާތުކުރައްވާ ރަސްމީ ކަންކަމުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ޑިމޮކްރަސީ މާނަކުރާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރުގެ އަރިހުން، އަޅުގަނޑުމެން ދައްކަވާ ޤާނޫނީ ބާރުތަކަށް ވާހަކަ ވާނީ. އަދި އެ ރިޕޯޓަކަށް މި ތަނަށް އައިސް ވެސް، މިއަދުން ފާސްކުރެވިފައި ސަރުކާރުން ހުށަހެޅި ކަމުގައި ވިސްނަވާފައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ސަރުކާރުން ތަންފީޒު ސާބިތުވީ. އެއީ ތަންފީޒު މަސައްކަތާ ސަރުކާރުގައި ހިނގާ ފޮނުވާލެވޭ، ހިނގާ މުޤައްރިރުގެ ކަންކަމުން މި ކަމުގެ ދަށުން ބަލައިގަތުމަށް ފުރުޞަތެއް ކަންމަތީ ވާނަމަ، ކާބަފައި ބާރުވެ ސަރުކާރުގެ

އޯޅުމުގެ؟ އިސްތިއުފާދެއްވާފައި ގެއަށް ވަޑައިގަތީމަ ވީނުންތޯ. ރައްޔިތުން ބޭނުންވަނީ ރައްޔިތުންގެ ފުދުންތެރިކާއި ރައްޔިތުން ދިރިއުޅެވޭނެ އަމާން މާޙައުލެއް ގާއިމުވާން. އަންހެން ކަނބަލުންނަށް އެ ފުރުޞަތު މި މުޖުތަމަޢުގައި ނެތް ކަމުގައި ވާނަމަ، ދެން ޕީއްލުރަން އުޅޭ ބަޔައްތޯ އަޅުގަނޑުމެން ފިރިހެނުންނަކީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؟ މިހާ ދަށު ދަރަޖައަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަޖެހިފައި ދާކުރުގައި ވާނަމަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ސަރުކާރުން މިހާރު އިސްތިއުފާދޭނޭ އަޅުގަނޑުމެން މި އުޅެނީ. މާ ބޭޚަބަރު މި ވަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަޢީދު.

މާވަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްހާމް ފަހުމީ ދެންމެ ހުށަހެޅުއްވި ރިޕޯޓާ އެ މަނިކުފާނު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވަރަށް [illegible] އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު ވަރަށް އިޙްތިރާމްކުރާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރެއް. އަޅުގަނޑު އެންމެ ބޮޑަށް ދެރަވަނީ އިލްހާމް ފަހުމީ ފަދަ ބޭފުޅެއް ފަހަރެއްގައި މިފަދަ ހަމަނުޖެހޭ، ދެކޮޅުހެދޭ ރިޕޯޓެއް ފުރަތަމައިން ހުށަހަޅަން އޭ.ސީ.ސީން ވިސްނާލާ އިނގޭތޯ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ބަލާ ވަގުތު ފުރުޞަތުދީ ރައީސް ބާތިލު. ބަލާ ވަގުތުން ޖިހާދު ނަގައިދީ ސަރުކާރުން، ރައީސް ބާތިލުގެ އަންގަމަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ބަލާ ވަޅުދޭ ހުރިހާ ކަމެއް ބަލަހައްޓަވައި ދިނީ ފަސްޓް ކަމަށްވާތީ ރައީސް ބާތިލު. ރައީސް ބާތިލުކަން އެނގޭ ބަލާ ވަޅުދީ ވަޑައިގަންނަވަނީ ބަރިސް އެއަރލައިންސްކަން. ކޮން ކުލައެއްގައިކަން. ކޮން ޓަވަރުކަމޯ ދަނީ އެންމެ ފެތިގެންނަމާ. މިއީ ސީދާ ރައީސް ބާތިލު މިގެ އަޖާގައި ހުންނަވައިގެން ކުރުއްވި ކަމެއް. އެހެންވީމާ، މިއަދު މިތާނގައި މާ ބޮޑު ރިޔާސަތު ހަމަޖެހިގެން ބަލާ ވަގުތު ފުރުޞަތު ދަރުސަވާ ތަޖްޒީލުކުރަން ކަމަށް؛ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ކޮންމެވެސް އެއް މެންބަރެއް ވިދާޅުވީ މި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ހުރި ހިޔާ މާއްދާއެއް ހިމަނަން އެބަޖެހޭ. ހުރި ހިޔާ މާއްދާއެއް. އަޅުގަނޑު ނަމެއް މިގޭ ތަޢުލީމީ ދާއިރާ. އެކަން ރައްދުވަނީ މިއަދު އެމް.ޑީ.ޕީއަށް. ހަމަ ހިޔާ މާއްދާއަށް ރައްދުވަނީ އެމް.ޑީ.ޕީއަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެން މި ދެންނެވީ، މި މައްސަލައިގައި އުސޫލު ހަމަވެއްޖެ ކުއްލިއަކަށް. އުސޫލު ހަމަވެއްޖެ މި މަސްލަހަތުގައި. ތިޔާރީ ބޮޑަށް ފެނުމުން މިގައި ބޭނުމަށް. އަނެއްކާ [illegible] އުސޫލުތައް ހަމަވެއްޖެ ނުވާ. ހަމަ ކުއްލިއަކަށް އުސޫލު ދިޔައީ. ދެން ސަރުކާރުން މިގޮތުގެނައަން ވަދެ، ރައްޔިތުންގެ ޝަކުވާގައި ނުވަތަވަސްކަން ބޭނުމާ ކުއްލިއަކަށް އުސޫލު ހަމަވެއްޖެ. [illegible] ކުރަން ޖެހޭ މިހާރު. އެހެންވީމާ، މިއީ ސީދާ ދައުލަތުގެން، ދައުލަތުގެން ވައްކަންކުރަނީ. އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރު މިއަދު މިއީ ވަގު ސަރުކާރެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަގު ސަރުކާރެއް

މިއީ. އުސްތާޛާ، މިއަދު ވައްކަމުން ޝަރްޢަން ޖާއިޒުވާން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއަދު މި މާއްދާ؛ މި ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެހެން ކިޔާ މާއްދާއެއް އޮތީމަ، އެ މާއްދާއާއި މި ގޮތާއި މި ހުރިހާ އެއްޗެއްގެ ބަރަދަރުން ޖިނާޔަތު ސަރަހައްދު އެމް.ޑީ.ޕީ. އުސްތާޛާ، ބަލާ ވަރުގަދަ ފުރުވައިގެން ސިޔާ މި ގޮތުގެ ކަނޑައެޅުމުގެ މުސްތަޤުބަލުގައި މި ޖެއްސެވިފުރުންތޯ. ޓޫރުގެ މަސައްކަތްތަކާ އަދިވާ އުސްސުރުން ހަމަ ނޫން. ޓޫރުގެ މަސައްކަތްތަކާ އަދިވާ، އުސްސުރުން ހަމަތަކުރު ނޫނޯ. ޓާސްކްފޯސް އަހަރުގެ ތެރޭ ނުހިފޭ އުސްތާޛާ، މިއަދު ސަރުކާރު ފުރަތަމަ، މަޖިލީހުން، ސަރުކާރު، ޖޭ ޕާޓީގެ ހަމަޔަށް އުސްތާޛާ ދުނިޔެއަށް ދުވާލު ޤާނޫނީ ސިޔާސަތު ދި ކާރުފުށި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ރިޕޯޓް ބައްޔާ ގޮތުން އިތުރު ވާހަކަ ދައްކާކަށް ނުޖެހޭ. އަދި ވަކިން ފުރުޞަތުވެރި މި ސަރުކާރުން. ދެން ވިދާޅުވަނީ، މިހާރު ދެރަވެދާނެ ވަރަކަށް. ކޮން ދެރަވެދާނެ ކަމަކަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؟ ޖިންސީ ފުރައްސާރަކުރުމުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ މި ދުވަސް. މިކަމުގައި ޖިނާއީ ނުހަމަގޮތް. މި މަސައްކަތް ޖިންސީ ބަދަލުން. އަދި ވަކިން ޖިންސީ ގޮތުގައި ރަށްރަށް އިދިކޮޅު ބާރުތަކުގެ ރަނގަޅު ވަރަކަށް. އިދިކޮޅު ފަރާތް ޖެހޭ ހަމަޔަކީ، އިދިކޮޅު ސިޔާސީ ފުރުޞަތު ރަނގަޅު ކޮށްދޭނީ ވަޒީފާތަކެއް ކަންކަމަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޖީއެސްޓީގެ މިއީ؟ އުސްތާޛާ، އަޅުގަނޑު އިލްތިމާސްކުރަނީ މި މަސައްކަތުގައި ދައުލަތުގެ ވަސީލަތް ނޫނޯ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! ރިޔާސަތުން ވަރަށް ސާފުކޮށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، ކުރިމިނަލް ކޯޓުން ޕާސްކޮށްދީ ދާއިރާގެން އަދި ވަކިން ފުރި ވާހަކަ ދައްކައި އެ އޮތީ. އުސްތާޛާ، އެ ޚިޔާލުތައް އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލީ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ! މިހާރު އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ހުސްވަގުތުކޮޅެއް އަރުވަން. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ޖަލްސާ ކުރިއަށްގެންދާނީ 1 ޖަހާއިރު.

{ހުސްވަގުތު: 12:32 އިން 13:03 އަށް}

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ: މަޖިލީހުގެ ނައިބު ރައީސް އީވާ އަބްދުﷲ)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. މި ދަންފަޅީގައި އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދާނީ ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާފައި ހުރި ކަންކަމުން. ނިންމާލިއިރު ބަހުސް ކުރިއަށްގެންދަނީ އެޖެންޑާ 9.1- ކުރީގެ މިނިސްޓަރ އޮފް ޓޫރިޒަމް އަލީ ވަޙީދުގެ މައްސަލަ ކުރިމިނަލް ކޯޓުން ނެރުނު ފުރުން މަނާކުރުމުގެ އަމުރު ބާޠިލްކޮށްފައިވާ މައްސަލައާ ގުޅިގެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 4

މެންބަރުން ސޮއިކުރައްވައި ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލަ، ޖުޑީޝަރީ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު.

މަޑުއްވަރި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އާދަމް ޝަރީފް.

މަޑުއްވަރި ދާއިރާގެ މެންބަރު އާދަމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި މައްސަލައިގައި ޖުޑީޝަރީ ކޮމިޓީން ކުރައްވާފައި ހުރި އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ބިނާކުރަނިވި މަސައްކަތްތަކެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. އެހެންނަމަވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުގެ އެބަހުރި މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ބޭނުން ސުވާލުތަކެއް. އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރާ، ހަމަ ހަދިސުން ވެސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އޭރު ވެރިކަން ސަރުކާރުން ގަސްތުގައި ސިޔާސީ ބޭނުމެއްގައި ފުރުވައިލި ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތުހުމަތުކުރުމުގެ ފުރުސަތު މި މައްސަލައިގައި އެބައޮތް. އަޅުގަނޑު މި ހިތަށްއަރަނީ، އަދި ވަރިހުރި ޝަރީޢަތް ސަރުކާރުން ނުކުތް ފުރުވައިގެން ބާވަތް ސިއްރުކުރުމަށްޓަކައި އަޅުގަނޑު ހިތަށް މި އަރަނީ، ނިޒާމުން ބޭރުން، ދައުލަތުން ދޫކުރި ހުރިހާ ހިމާޔަތެއް ދީގެން، ވީ.އައި.ޕީގެ ބޭނުން ވެސް ކޮށްދިން، ނިޒާމުތަކުގެ ބޭރުން ނަހަމަ ގޮތުގައި ބަންދުކުރެވިގެން އަދި ވަރިހުރި ފުރުވާލަން ޖެހުނީ ކޮންކަހަލަ ސަބަބަކާހުރެ ފުރުވާލެވުނީތޯ؟ އަދި އެކަން ކުރަންޖެހުނީ ކޮން ގޮތަކުން ވެސް އަދި ވަރިހުރުގެ ތަޢުލީމާއި ސަރުކާރު ފައިބަވާލަފާކުރެވޭ ކަންތައްތަކާ ކުރެއްވިފައި ނުވަތަ ފުރުވާލުމުގައި އިތުރުވާތޯ؟ މި ހުރިހާ ކަމަކާ އެކުގައި ވެސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އަދި ވަރިހުރި މަސައްކަތް ތުހުމަތުކުރާ ކަންތައްތަކާ އެއީ، އަދި ވަރިހުރި ހިންގާފައިވާ އަބަދުވެސް ކަމަށް ވީނަމަ، އަޅުގަނޑު ވެސް އެކަން ކުރެވިދާނެކަން. އެހެންނަމަވެސް، އަދި ވަރިހަން ވެސް، އަދި ވަރިހުރި ޝަރީޢަތުން ސަލާމަތްވުމަށް ފުރުވުމަށްފަހު ސަރުކާރުން އެ ފުރުވައިލި އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންކުރާ ގޮތުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހަމަ ބަޔަކަށް ވެސް ސަރުކާރު ބަދަލުވިޔަސް ފާލަމެއް އަހަރެ. މި ސަރުކާރު ފެށިގެން މި ދަނޑި މިހާރު ވާދު ސަރުކާރުގެ ގޮތަކީ، ޤަބޫލުކުރާ ސަރުކާރުގެ ގޮތަކީ. މި ސަރުކާރުގެ މިހާރު ވާނީ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ނުހަނު މިހާރު ބަޔަކަށް ފުރަތަމަ އެމްޑީޕީގެ ސަރުކާރުގެ ހިންގުމަށް. އަޅުގަނޑު ގަސްތުގައި ނުކުރަން ހުރިހާ ދުރުވާ ބޮޑުވަރަކަށް މިހާރުކަ މި ސަރުކާރު، ގާނޫނީ ސަރުކާރުތަކުގެ ކޮންމެވެސް ބޭނުމަކާ ދޭތެރޭ ބޭފުޅުން ފުރިހަމަކޮށް ކަނޑައެޅި ދަށް ސަރުކާރުތަކަށް ބަދަލުގެނެވުނީ. މިއީ މި ސަރުކާރަކީ ބަލާނެ ގޮތެއް މިއަދު ބޭރުގެ ޤައުމުތަކުގެ ސަފާރަތްތަކުން ޖެހިގެން. މިހާރު ސަރުކާރުތަކަށް ބަދަލުގެނެވިފައި ހުރި ދައުލަތުގެ ހިނގުމުގައި ހިމެނޭ ބިލު ޙަޤީޤަތާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ސަރުކާރުން ކޮންމެ ފަރާތަކަށް ބަދަލުގެނެވުނު ބާރުތަކުގެ ހިނގުމަކީ ނިމުނު ކަމުގައި މިއަދު ވަގުތުގައި މިކަން ދެކެމުން ގެންދާ ހާލަތުގައި ފުރުސަތު ދޭންވީ ކީއްވެގެންތޯ؟ ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ރިޕޯޓަށް ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން އެދިވަޑައިގެންފައިވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވާހަކަފުޅުދައްކަވައި ނިމުނީ. މި ރިޕޯޓަށް އަޅުގަނޑުމެން ވޯޓު ގަޑީގައި ވޯޓަށް އަހާނަން.

{9.2}- ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު އެޖެންޑާ ނަންބަރު 9.2- ސޭފް ސްކޫލްސް ޑެކްލަރޭޝަނުގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވުމާ ގުޅޭ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރުހުން ހޯއްދެވުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވި މައްސަލަ، ހާރިޖީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓު. މި ރިޕޯޓު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާނީ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު، މަޑަވެލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މި ހުށަހަޅަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 93 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންވާ ގޮތުގެ މަތިން، ދިވެހިރާއްޖެއިން ސޭފް ސްކޫލް ޑެކްލަރޭޝަނުގައި ބައިވެރިވުމާ ގުޅޭ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރުހުން ހޯއްދެވުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވި މައްސަލަ ހާރިޖީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ކޮމިޓީ ރިޕޯޓު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ވަރަށް ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި ކަމާ ބެހޭ ހުރިހާ މުއައްސަސާތަކުން ކޮމިޓީއަށް ވަޑައިގެން މަޢުލޫމާތު ދެއްވާފައި، މެންބަރުން ވަނީ ބައްލަވާފަ. މި ޑެކްލަރޭޝަނުގައި ދިފާޢީ ސަރުކާރުތަކުން ހަނގުރާމަ ނުވަތަ އޮފުރަތަކުގެ ހާލަތްތަކުގައި، ސްކޫލްތަކާއި ޔުނިވަރސިޓީ ތަކުގެ ހިމާޔަތް ކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ ކަންތައްތައް ބަޔާންކޮށްފައި ވެއެވެ. އަދި ސްކޫލްތަކާއި ޔުނިވަރސިޓީތަކުގެ ދަރިވަރުންނާއި މުދައްރިސުން ސަލާމަތްކުރުމަށް ކަންކަން ބަލަހައްޓަން ވާނެ. ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުގެ ދާއިރާގެ ތެރެއިން ކަންތައްތަކަށް ކުރާ ހަމަލާތަކާ ދެކޮޅަށް ގޮތް ރޭވުމަށް ކަން ބަލަހައްޓާނެ ކަމަށް ކަނޑައަޅާފައި ވަނީ. ސަލާމަތީ ބާރުތަކުން ސްކޫލްތައް ބޭނުންކުރުމަކީ، ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތްތަކުގެ ތެރެއިން، ސްކޫލްތަކުގެ ބިނާތައް ބޭނުން ނުކުރުމަށް، އަދި މަސައްކަތްކުރެވޭނެ ގޮތްތަކުގެ ހެކި ދޭނެ ކަމަށް ކަނޑައަޅާ ކަންކަން ބަޔާންކޮށްފައި ވަނީ. އެއީ ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެކެވެ. އަދި ހަނގުރާމަތަކުގެ ތެރޭގައި ތަޢުލީމު ހޯދުމަށް ހުރަސް ނާޅައި، ސަލާމަތީ ބާރުތަކުގެ ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތައް، އެކަމަށް ކުރާ ހަމަލާތަކާ ދެކޮޅަށް ކަންކަން ބަލަހައްޓަން ވާނެ. ކަންކަން ބަލަހައްޓާ މަސައްކަތް ކުރުމުގެ މަގު ތަޢާރަފުކޮށްދީ ސަލާމަތީ ސްކޫލްތަކުގެ ކޮންމެވެސް ގޮތެއް ބޭނުންކުރެވޭނެ ކަމަށް ބަޔާން ކުރެވިފައި ވަނީ. ދިވެހިރާއްޖެއިން މި ޑެކްލަރޭޝަނުގައި ބައިވެރިވުމަށް ހިމާޔަތް ދިނުމަށް ކުރެވޭ މަސައްކަތްތައް ބަޔާން ކުރާނީ. ކޮމިޓީގައި ހުރިހާ ކަމެއް ކުރެވޭ. އެހެން ނޫން ދައުލަތްތަކުގެ ބަލައިގަނެ ކުރީ ކަނޑައަޅާ ކަނޑައެޅޭނެ ބައިވެރިވުމަށް ގޮތްތައް ބަޔާން ކުރެވޭ.

ގޮތުގެ މަތިން، ރުހުން ދިނުމަށް ކޮމިޓީން ރެކޮމެންޑުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. ދެއްވީ ފުރުޞަތަށް ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ރިޕޯޓަށް ވެސް 1:30 ގައި ވޯޓަށް އަޅުގަނޑު އަހާނަން. އެއްވެސް ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގެންފައެއް ނުވޭ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

8. ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފަށަނީ ނުނިމި ހުރި މަސައްކަތް. އެޖެންޑާ 8.1- އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ބިލު. އެއްވެސް ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް އެދިވަޑައިގަންނަވަން، ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގެން ދެއްވުން އެދެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަސަން ޒަރީރު.

ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ޒަރީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ބިލަކީ މުހިންމު ބިލެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރަން. މި ބިލުގައި ފާހަގަކޮށްފައި ހުރި ކަންކަމަކީ ވެސް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތަކެއްކަން ވެސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، ބައެއް ބަދަލުތަކަކީ [illegible] ވަރަށް ކަންބޮޑުވުން ހުރި ބަދަލުތަކެއް. ދާއިރާގެ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޕާރމަނަންޓް ސިވިލް ސަރވިސްގެ ވަޒީފާތައް އުސޫލުތަކަށް ގެންނަ ބަދަލު. ވޯޓުދާއިރު ހިނގާ ހަފުތާ ގޮތުން ވަޒީރަކު 5 އަހަރުން 5 އަހަރުން ބަދަލުވާ ސިޔާސީ މަޤާމްތަކުގައި ހުންނަ ބޭފުޅުން. އެ ވަޒީރަށް ޕާރމަނަންޓް ސެކްރެޓަރީ ކަމުދިޔައިރާ ވަޒީފާތައް އުސޫލު އެއީ، އަޅުގަނޑު ހިތުން އެކަމާ ބެހޭ ގޮތް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގަބޫލު ނުކުރެވޭ. މިހެން ދަންނަވާ ސަބަބަކީ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ސިވިލް ސަރވިސް ގާނޫނުގައި މިހާރު އޮތް ގޮތުން، ޕާރމަނަންޓް ސެކްރެޓަރީގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް ބަލާއިރު ކަމަށް ވަނީ، އެ މަސައްކަތަކީ ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ބަލަހައްޓާ ކަމެއް ކަމަށް ސިޔާސީ މަޤާމުގައި އިންނަ ވަޒީރާ ހަމަ ބަރާބަރަށް ވަކި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ޕާރމަނަންޓް ސެކްރެޓަރީ ސިޔާސީ

އުސޫލު އެއީ މިހާރު އަމަލުކުރާ އުސޫލަކީ. އަޅުގަނޑު ހިތުން އަޅުގަނޑުމެން ރަނގަޅު ސިވިލް ސަރވިސްއެއް ގާއިމުކުރަން ބޭނުން ކަމަށް ވަންޏާ އެ އޮތްގޮތަށް ބާއްވަން އެއީ ވަރަށް ރަނގަޅު ގޮތެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭ. ވަޒީރު އެއީ 5 އަހަރުގެ ދައުރެއް އަދާކުރަން އަންނަ ވަޒީރެއް. އެ ވަޒީރު ހިންގަމުންދާނީ ކޮންމެ ފަހަރަކު ޕަރމަނަންޓް ސެކްރެޓަރީ ބަދަލުކުރުމުގެ އުސޫލު އެއީ އަޅުގަނޑު ހިތުން އެއީ ރަނގަޅު ގޮތެއް ނޫން. ހަމަ އެއާއެކީގައި ޖުމުލަކޮށް ދަންނަވަންޏާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެމް.ޑީ.ޕީގައި އެބައޮތް ވިސްނުމެއް ސިވިލް ސަރވިސްއާ ގުޅޭ. ސިވިލް ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންނަށް ހިމާޔަތްދޭން ބަރާބަރުގައި އަދި ސިވިލް ސަރވަންޓުން އަޅުގަނޑުމެން ކަންކަން ބޭނުން ކަންކަމާ ރަނގަޅު އޮންނަގޮތަށް ބިނާކުރުން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖުމުލަ ވިސްނުމެއް އެބައޮތް، މި ގާނޫނުގައި މިހިރަ މާއްދާތަކުގައި އިތުރުން މުޅި ސިވިލް ސަރވިސް އަލުން ރަނގަޅު މިސްރާބަކަށް ގެންދެވޭނެ ކަމަށް އުސޫލުތަކެއް ގާއިމުކުރުމުގެ ވިސްނުމެއް އެބައޮތް. އެ މަޝްވަރާތައް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ޖީލުގެ އެކި ކޮމިޓީތަކުގައި ކޮންސަލްޓޭޝަން ވަރަކަށް ކުރެވިފައިވާ ވެސް ވެ. އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހެޅި ކުރި ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ބިލު ތާއީދުކުރަން މި ބިލު މިއަދުން ފާސްކުރާ ހިސާބުން އެކަން ގެންދަން އެއްބަސްވާން؛ މިދަންނަވާ ވިސްނުމުގައި އެމް.ޑީ.ޕީން އަޅުގަނޑުމެން އެ މަސައްކަތްކޮށްގެން، ޖުމުލަ ބައްލަވާ ސިވިލް ސަރވަންޓުންނަށް ވެސް އަދި ސަރުކާރު ހިންގުމުގައި ސަރުކާރުތަކަށް ވެސް މިހާރު ކަމަކަށް ވިސްނުމުގައި މިޒާޖުތަކުން ކަމަކަން، އަދި ދިމާ މަޝްވަރާކުރަމުން އަޅުގަނޑުމެން މިކަން ކުރުން އެއީ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވަރަށް އިޙްތިރާމާއެކު އެދެން، މި ބިލު ހުށަހެޅުއްވި މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން އަޙްމަދަށް މި ބިލު އަނބުރާ ގެންދަވައި، އަޅުގަނޑުމެން އިތުރު މަޝްވަރާކޮށް، ދެން މަޝްވަރާކުރެވުމުން، މިގޮތަށް އިންސްޓިޓިއުޝަން ވިޒާރާ ސަޕޯޓް ހޯދެންޏާ އެކަމަށް؛ އެއީ ސިވިލް ސަރވަންޓުން ވެސް ވެ. އަދި ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަންގެ ބޭފުޅުން ވެސް ވެ. އަދި ޕާޓީތަކާ ވެސް ވެ. އެ ހުރިހާ ފަރާތްތަކާ އެކުގައި ފުރިހަމަ މަޝްވަރާއެއް ކުރުމަށްފަހު އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލު އަނބުރާ ގެނައުން. އެހެންވީމާ، މި ބިލު އަނބުރާ ގެންގޮސްދެއްވުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް އިލްތިމާސްކުރަމާއެކު، ވަރަށް އަދަބާއެކު ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެއްބާރުލުން ބޭނުން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު.

އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 5/2007 (ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސް ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު ހުށަހަޅުއްވީ، އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި މަޖިލީހުގައި ވަރަށް ގިނަ މެންބަރުން ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން، މިގައި ވަރަށް ގިނަ ބަދަލުތަކުގެ ކަންބޮޑުވުން އެބައޮތް، ޕާމަނަންޓް ސްޓާފުންނާ ބެހޭ ގޮތުން މި އޮތް ކަންބޮޑުވުން. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އެއީ ބަޔަށް ލިބިދެވެންޖެހޭ ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، މިގައި އެބަހުރި ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ރަނގަޅު ކަންކަން ވެސް؛ ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލާނަން. ފުރަތަމަ އެއީ، ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ އަސާސީ ސިފަތައް. ހަތަރުވަނަ މާއްދާގެ (ވ)- ނުކުތާގެދަށުން ހުނަރު ފަރާތްތަކަށް ވެސް ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ވަޒީފާތަކަށް ފުރުޞަތު ލިބޭ ގޮތަށް ނިޒާމެއް ގާއިމުކުރުމަށް އޮންނަންޖެހޭ އޮތުން. ވަރަށް ގިނަ ރަނގަޅުކަމެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ސިވިލް ސަރވިސްގެ އަދި ހާއްސަކޮށް އާދައިގެ ފަންނީގެ ވަޒީފާތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ މީހުން، ސަރުކާރުގެ އެޕޮއިންޓްމަންޓުގެ ހާލު ފަހަރު ތަންތަން ކުރިހުން ފަހަ މަސައްކަތްކޮށްދޭ މީހުން ނުވަތަ އެ ތަންތަނުގެ އެހެނިހެން މަސައްކަތްކުރާ ކަންކަމުގައި؛ އެހެންކަމުން މިހާރު މި އޮތީ، މިހާރު އަހަރުދުވަސްތަކުގެ އުސޫލުތަކާ ވަކި ފެންވަރުތަކެއް ކަނޑައަޅާފަ. މިސާލަކަށް ގްރޭޑް 7ގެ ފެންވަރު. އެކަމަކު، ހަމަ ރަނގަޅުގޮތުގައި އެބަހުރި ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅަށް ކުރިއެރުވުމުގެ، ހަމައެހެން މިހާގެ ހުނަރު ނުކުތާގެދުންބޭރު ސިފަތައްގެ ސަބަބުން؛ މިސާލަކަށް އަޑުއިވުމުން މަސްދޫކޮށްފައި ހުރުމުގެ ސަބަބުން މަދުކޮށްލާ ދިއުމުގެ ފުރުޞަތު ފަހެއްދުމަށްޓަކައި؛ އެހެންނަމަވެސް، ހަމަ ވަރަށް މުހިއްމުކަމާ ހިނގައި މަސައްކަތް ކޮށްދެއްވި ވީހެން. އަޅުގަނޑު ހިތަށް އެފަދަ ފަރާތްތަކަށް ދޭ ފަރާތްތަކުން ގޮތަށް އޮތުމަކީ ވަރަށް ކަންބޮޑުވާ ބަދަލެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރަން. ދެން އަޅުގަނޑު ވެސް އެދެނީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީއަށް ދިއުމުން ވަރަށް ދާއިރާތަކުގައި، ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހު، އަދި މިކަމާ ބެހޭ ހުރިހާ ދާއިރާތަކުގެ ފަރާތްތަކުގެ ހިއްސާ މަޝްވަރާކުރަން ބާރު ކުރިއަށްގެން މި ބިލު، ބިލުގެ ސަފުހާގައި އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރުން ނިންމުން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ބިލަށް ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް އެދިވަޑައިގެންނެވި ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވާހަކަފުޅުދެއްކެވީމު. މި ބިލަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ވޯޓަށް އަހާނަން.

{8.2}- ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުސައިން ޒިޔާދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ގާނޫނު ނަންބަރު 3/2016 (މޯލްޑިވްސް ޓްރާންސްޕޯޓް އޮތޯރިޓީގެ ގާނޫނު) އުވާލުމުގެ ބިލުގެ ބަހުސް. ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން އެދިވަޑައިގެންނެވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގެންދެއްވުން އެދުން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

{8.3}- އެޖެންޑާ ނަންބަރު 8.3- ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުހައްމަދު ފަޒާދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ގާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 (އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު. ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން އެދިވަޑައިގެންނެވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގެންދެއްވުން އެދުން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މިއަދު 1:30 ގައި އަޅުގަނޑުމެން ވޯޓުލުން ކުރިއަށްގެންދާނަން. މި ވަގުތަށް މެދުކަނޑާލައިފާނަން.

{މަޖިލިސް މެދުކަނޑައިލައްވުން: 13:19 އިން 13:36 އަށް}

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ: މަޖިލީހުގެ ނައިބު ރައީސް އީވާ އަބްދުﷲ)

10. ވޯޓަށް އެހުމަށް ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ކާޑު ޗެކުކޮށްލެއްވުން އެދެން. މިއަދުގެ ފުރަތަމަ ވޯޓު. އުމުރުން 18 އަހަރު ފުރުމުގެ ކުރިން އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ގާނޫނާ ޚިލާފުވެފައިވާ ފަރާތްތަކަށާއި، އެކިއެކި ސަބަބުތަކާ ގުޅިގެން ލައިސަންސް ނުނަގާ އެއްގަމު އުޅަނދުފަހަރު ދުއްވުމުގެ ސަބަބުން ޖޫރިމަނާކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކަށް ލުއި ކޮށްދިނުމަށް އެދިވަޑައިގެން ހެންވޭރު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލަ، ކަމާ ގުޅޭ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވުމަށް ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މީކާއިލު އަހްމަދު ނަސީމް ހުށަހަޅުއްވައި، ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން އަފީފު ތާއީދުކުރެއްވި ހުށަހެޅުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މީކާއިލު އަހްމަދު ނަސީމް

ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު

މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	36
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	32
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	32
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	17
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 36. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 32. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 32. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 17. ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދުގެ ދެވަނަ ވޯޓު. ކުރީގެ މިނިސްޓަރ އޮފް ޓޫރިޒަމް އަލީ ވަޙީދުގެ މައްސަލަ ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނެރުނު ފުރުން މަނާކުރުމުގެ އަމުރު ބާޠިލުކޮށްފައިވާ މައްސަލައާ ގުޅިގެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 4 މެންބަރުން ސޮއިކުރައްވައި ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލަ ދިރާސާކޮށް، ޖުޑީޝިއަރީ ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމާ ގުޅޭ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	36
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	33
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދޭން ބޭނުންވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	33
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	17
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 36. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 33. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދޭން ބޭނުންވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 33. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 17. ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

މިއަދުގެ ތިންވަނަ ވޯޓު. ސޭފް ސްކޫލް ޑިކްލަރޭޝަންގައި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބައިވެރިވުމާ ގުޅޭ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	36
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	34
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00

ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	34
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	18
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 36. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 34. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 34. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 18. ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދުގެ ހަތަރުވަނަ އަދި އެންމެ ފަހު ވޯޓު. އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ގާނޫނު ނަންބަރު 5/2007 (ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގާނޫނު)އަށް އިޞްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލު މަޖިލީހުން ބަލައިގަތުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	36
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	34
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	34

ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	18
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 36. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 34. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 34. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 18. ފާސްވެއްޖެ. އެހެންކަމުން، މި ބިލު ދިރާސާކުރުމަށް މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވިއްޖެ ކަމުގައި ދަންނަވަން. އަދި ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކުރި މައްސަލަ، ހެންވޭރު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ލަތީފު ހުށަހަޅުއްވި މައްސަލަ، ވަގުތީ ކޮމިޓީއަށް އަޅުގަނޑުމެން ފޮނުވާނަން.

ނިންމުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދުގެ ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް ހަމަޖެހިފައިވާ ގޮތް ދަންނަވައިލާނަން. 10 ޖަހައިރު، ސްޓޭޓް އެންޓަޕްރައިޒަސް ކޮމިޓީ. 11 ޖަހައިރު، ހާރިޖީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީ. 11 ޖަހައިރު، އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީ. 11 ޖަހައިރު، ސަލާމަތީ ޚިދުމަތްތަކާބެހޭ ކޮމިޓީ. 11 ޖަހައިރު، ޖުޑީޝަރީ ކޮމިޓީ. 12:30 ގައި، މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީ. 12:30 ގައި، އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ. 12:30 ގައި، މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީ. 2 ޖަހާއިރު، އާންމު ކޮމިޓީ. އަދި 2 ޖަހާއިރު، ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީ. ދެން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއް އޮންނާނީ، 131 މާރިޗު 2021 ވާ ބުދަ ދުވަހުގެ ހެނދުނު 9 ޖަހާއިރު.

والحمد لله ربّ العالمين. މަޖިލިސް ނިމުނީ.